

Uitgave
in de Nederlandse taal

Mededelingen en bekendmakingen

<u>Nummer</u>	Inhoud	Bladzijde
	I <i>Mededelingen</i>	
	.....	
	II <i>Vorbereidende besluiten</i>	
	Comité van de Regio's	
	44e zitting van 15 en 16 mei 2002	
2002/C 278/01	Advies van het Comité van de Regio's over de „Mededeling van de Commissie aan de Raad, het Europees Parlement, het Economisch en Sociaal Comité en het Comité van de Regio's: De regionale dimensie van de Europese onderzoeksruimte”	1
2002/C 278/02	Advies van het Comité van de Regio's over het „Voorstel voor een verordening van de Raad tot oprichting van een gemeenschappelijke onderneming Galileo”	5
2002/C 278/03	Advies van het Comité van de Regio's, over het „Voorstel voor een beschikking van het Europees Parlement en de Raad tot wijziging van Beschikking nr. 1692/96/EG betreffende communautaire richtsnoeren voor de ontwikkeling van een trans-Europees vervoersnet”	7

2002/C 278/04	<p>Advies van het Comité van de Regio's over:</p> <ul style="list-style-type: none"> — de „Mededeling van de Commissie aan de Raad en het Europees Parlement — Actieprogramma voor de totstandbrenging van het gemeenschappelijk Europees luchtruim”, — het „Voorstel voor een verordening van het Europees Parlement en de Raad tot vaststelling van een kader voor de totstandbrenging van het gemeenschappelijk Europees luchtruim”, — de „Mededeling van de Commissie aan de Raad en het Europees Parlement over de totstandbrenging van het gemeenschappelijk Europees luchtruim”, — het „Voorstel voor een verordening van het Europees Parlement en de Raad betreffende de verrichting van luchtvaartnavigatiediensten in het gemeenschappelijk Europees luchtruim”, — het „Voorstel voor een verordening van het Europees Parlement en de Raad betreffende de organisatie en het gebruik van het gemeenschappelijk Europees luchtruim”, en — het „Voorstel voor een verordening van het Europees Parlement en de Raad betreffende de interoperabiliteit van het Europese luchtverkeersbeheernetwerk” 	13
2002/C 278/05	<p>Advies van het Comité van de Regio's over het „Voorstel voor een verordening van het Europees Parlement en de Raad betreffende de toekenning van communautaire financiële bijstand om de milieuprestaties van het vrachtvervoersysteem te verbeteren”</p>	15
2002/C 278/06	<p>Advies van het Comité van de Regio's over het „Voorstel voor een besluit van het Europees Parlement en de Raad tot instelling van het Europees Jaar van opvoeding door sport 2004” .....</p>	21
2002/C 278/07	<p>Advies van het Comité van de Regio's over de „Mededeling van de Commissie aan de Raad, het Europees Parlement, het Economisch en Sociaal Comité en het Comité van de Regio's inzake „e-Europa 2002: Toegankelijkheid van websites van de overheid en de inhoud daarvan” .....</p>	24
2002/C 278/08	<p>Advies van het Comité van de Regio's van 15 mei 2002 over de „Mededeling van de Commissie „Een Europese ruimte voor levenslang leren realiseren”” .....</p>	26
2002/C 278/09	<p>Advies van het Comité van de Regio's over:</p> <ul style="list-style-type: none"> — de „Mededeling van de Commissie aan het Europees Parlement, de Raad, het Economisch en Sociaal Comité en het Comité van de Regio's over alternatieve brandstoffen voor het wegvervoer en een pakket maatregelen ter bevordering van het gebruik van biobrandstoffen”, — het „Voorstel voor een richtlijn van het Europees Parlement en de Raad tot bevordering van het gebruik van biotransportbrandstoffen”, en — het „Voorstel voor een richtlijn van de Raad tot wijziging van Richtlijn 92/81/EEG wat betreft de mogelijkheid een verlaagd accijnstarief toe te passen op bepaalde minerale oliën die biobrandstoffen bevatten en op biobrandstoffen” .. 	29

2002/C 278/10	<p>Advies van het Comité van de Regio's over:</p> <ul style="list-style-type: none"> — het „Voorstel voor een verordening van het Europees Parlement en de Raad inzake genetisch gemodificeerde levensmiddelen en diervoeders”, — het „Voorstel voor een verordening van het Europees Parlement en de Raad betreffende de traceerbaarheid en etikettering van genetisch gemodificeerde organismen en de traceerbaarheid van met genetisch gemodificeerde organismen geproduceerde levensmiddelen en diervoeders en tot wijziging van Richtlijn 2001/18/EG”, en — het „Voorstel voor een verordening van het Europees Parlement en de Raad betreffende de grensoverschrijdende verplaatsing van genetisch gemodificeerde organismen” 	31
2002/C 278/11	<p>Advies van het Comité van de Regio's over het „Voorstel voor een beschikking van het Europees Parlement en de Raad tot wijziging van Beschikking nr. 1254/96/EG tot opstelling van richtsnoeren voor trans-Europese netwerken in de energiesector” .....</p>	35
2002/C 278/12	<p>Advies van het Comité van de Regio's over de „Mededeling van de Commissie over de financiering van de uitbreiding in de periode 2004-2006” .....</p>	40
2002/C 278/13	<p>Advies van het Comité van de Regio's:</p> <p>over Immigratiebeleid:</p> <ul style="list-style-type: none"> — „Mededeling van de Commissie aan de Raad en het Europees Parlement betreffende een gemeenschappelijk beleid inzake illegale immigratie”, — „Voorstel voor een beschikking van de Raad tot vaststelling van een actieprogramma voor administratieve samenwerking op het gebied van buitengrenzen, visa, asiel en immigratie (ARGO)”, — „Mededeling van de Commissie aan de Raad en het Europees Parlement over een open coördinatiemethode voor het communautaire immigratiebeleid”, <p>en over Asielbeleid:</p> <ul style="list-style-type: none"> — „Voorstel voor een richtlijn van de Raad betreffende minimumnormen voor de erkenning en de status van onderdanen van derde landen en staatlozen als vluchtelingen of als personen die anderszins internationale bescherming behoeven”, — „Werkdocument van de Commissie — Het verband tussen de bescherming van de interne veiligheid en de naleving van internationale verplichtingen en instrumenten op het gebied van bescherming”, — „Mededeling van de Commissie aan de Raad en het Europees Parlement over het gemeenschappelijk asielbeleid en de invoering van een open coördinatiemethode” 	44
2002/C 278/14	<p>Resolutie van het Comité van de Regio's over „Duurzame ontwikkeling: Wereldtop over duurzame ontwikkeling — Johannesburg, 2002” .....</p>	48

II

(Vorbereidende besluiten)

COMITÉ VAN DE REGIO'S

Advies van het Comité van de Regio's over de „Mededeling van de Commissie aan de Raad, het Europees Parlement, het Economisch en Sociaal Comité en het Comité van de Regio's: De regionale dimensie van de Europese onderzoeksruimte”

(2002/C 278/01)

HET COMITÉ VAN DE REGIO'S,

gezien de mededeling van de Commissie aan de Raad, het Europees Parlement, het Economisch en Sociaal Comité en het Comité van de Regio's: De regionale dimensie van de Europese onderzoeksruimte (COM(2001) 549 def.);

gezien het besluit van de Commissie van 3 oktober 2001 om het Comité van de Regio's overeenkomstig art. 265, eerste alinea, van het EG-Verdrag over dit onderwerp te raadplegen;

gezien het besluit van zijn bureau van 12 juni 2000 om commissie 1 „Regionaal beleid, structuurfondsen, economische en sociale samenhang, grensoverschrijdende en interregionale samenwerking” te belasten met de voorbereiding van het advies;

gezien het door de commissie voor beleid inzake territoriale samenhang (COTER) ⁽¹⁾ op 5 maart 2002 goedgekeurde ontwerpadvies (CDR 442/2001 rev. 2) rapporteur: de heer Müller (minister-president van de deelstaat Saarland, D/EVP),

heeft tijdens zijn 44e zitting op 15 en 16 mei 2002 (vergadering van 16 mei) het volgende advies uitgebracht, dat werd goedgekeurd met eenparigheid van stemmen.

Het Comité van de Regio's

Opbouw van een kennismaatschappij in Europa

1. stelt met voldoening vast dat de Commissie erkent dat regionale onderzoek- en innovatiewerkzaamheden van grote betekenis zijn voor de structurering van de Europese onderzoekcapaciteit in haar geheel. Het Comité juicht het uitdrukkelijk toe dat de Commissie de efficiëntie wil verhogen en de samenwerking met de regio's wil bevorderen door gebruik te maken van de synergie tussen het onderzoeksbeleid in de

diverse lidstaten. Daarbij dient te worden opgemerkt dat er zowel in het onderzoeksbeleid van de lidstaten als in dat van de ter zake bevoegde regio's al sprake is van synergie-effecten of overeenkomsten. Zoals het Comité reeds in verschillende adviezen heeft uiteengezet, is dit essentieel, wil men onderzoek en innovatie in Europa kunnen bevorderen. De regio's werken al geruime tijd aan versterking van de samenwerking en ontwikkeling van synergie op het gebied van onderzoek en innovatie. In het kader van het ontwikkelingsproces is het van belang dat zij daarmee doorgaan;

2. steunt het voornemen van de Commissie om via het zesde kaderprogramma naar een Europese onderzoeksruimte toe te werken, die het concurrentievermogen van de EU moet vergroten;

⁽¹⁾ Nieuwe indeling van de commissies en hun bevoegdheden van 6 februari 2002.

3. wijst erop dat een wetenschappelijk topniveau het criterium dient te blijven voor de selectie van projecten die voor steun in aanmerking komen (bijv. projecten in het kader van het zesde kaderprogramma). Daarnaast zullen structuurfondsen voor economisch minder begunstigde regio's (bijv. de ultraperifere regio's) noodzakelijk blijven, welke dienen te worden besteed aan de opbouw van wetenschappelijke infrastructuur;

4. kan zich vinden in het besluit om middelen systematisch in te zetten ten behoeve van economische ontwikkeling, maar wijst erop dat het zeer belangrijk is dat in samenwerking met de regio's concrete streefdoelen worden geformuleerd, op basis waarvan kan worden gewerkt aan een dynamische Europese economie uit het oogpunt van groei, concurrentievermogen en werkgelegenheid. De achterliggende idee is aldus synergie te creëren en economische krachten te bundelen. Het betekent niet dat de bevoegdheden van de regio's, zoals deze zijn vastgelegd in het EU-Verdrag, mogen worden ingeperkt. De doelen moeten concreet en haalbaar zijn. Een uitspraak als „Europa moet over tien jaar het nummer 1 zijn” is te simpel en te ongenueanceerd en zou in een partnerschapsdialoog met de regio's concretere invulling moeten krijgen. Eén voor één moeten de taken en maatregelen op een rijtje worden gezet die voor rekening van de EU komen, respectievelijk tot de bevoegdheid van de regio's behoren;

5. deelt de opvatting van de Commissie dat de Europese regio's zowel qua arbeidsaanbod als qua technische vaardigheden zeer uiteenlopende profielen hebben en zich op navenant verschillende wijze zullen integreren, zodat een uniform ontwikkelingsmodel weinig zin heeft. Een minpunt is evenwel dat in de mededeling geen criteria voor differentiatie van ontwikkelingsmodellen worden vastgesteld of gepresenteerd. Het Comité acht in verband met de specifieke (sociaal-economische) situatie in elke regio een duale benadering wenselijk, doelgericht gesteund door de verschillende pilaren van beleid;

6. wil nogmaals ingaan op de uitspraak van de Commissie dat „het vermogen van regio's om autonoom beleid op te zetten” een belangrijke groeifactor is, waarbij „een aantal algemene ontwikkelingsbeginselen aan te houden zijn”. Het Comité betreurt het dat in de mededeling niet nader gepreciseerd wordt wat deze beginselen concreet inhouden. Bovendien wil het Comité nogmaals benadrukken dat de regio's ook in het verleden al initiatieven hebben ontplooid om onderzoek en innovatie te bevorderen. De Commissie zou de inzet van de regio's dan ook moeten honoreren door bij het uitwerken van voorstellen op het gebied van onderzoek veel méér rekening te houden met regionale belangen en regio's meer politiek gewicht c.q. inspraak te geven;

7. plaatst een aantal kanttekeningen bij „de opbouw van een kenniseconomie”. Het Comité wijst erop dat kennis alleen niet de basis kan zijn voor economische innovatie. Iedereen die wil, kan wel aan de gegevens (kennis) komen (bijv. via internet). Van meerwaarde is echter slechts sprake wanneer

deze gegevens ook worden omgezet. Dus niet de kennisvoorsprong, maar de voorsprong in het gebruik van kennis is van doorslaggevend belang. Naast kennis spelen met name sociale intelligentie en creativiteit hierbij een cruciale rol. Het is daarom aan te raden ook deze eigenschappen te stimuleren;

Een op de specifieke territoriale situatie toegesneden onderzoeksbeleid

8. onderschrijft de nagestreefde territorialisering wanneer dit betekent dat nationale en Europese initiatieven op het gebied van onderzoek en de synergie waarnaar in dat verband gestreefd wordt, afgestemd worden op de specifieke sociaal-economische omstandigheden en behoeften van de regio's. Wordt onder deze doelstelling echter verstaan dat onderzoek en steunmaatregelen ter bevordering van onderzoek op Europees niveau gecentraliseerd en „gepland” worden, dan kan het Comité een dergelijke aanpak niet anders dan afkeuren en refereren aan het subsidiariteitsbeginsel en de regionale bevoegdheden op het gebied van onderzoek. In de mededeling wordt opengelaten hoe met de nog hangende herverdeling van de bevoegdheden tussen EU, lidstaten en regio's een solide rechtsgrondslag kan worden gecreëerd voor een bijdrage van de regio's aan de coördinerende werkzaamheden op het gebied van het onderzoeksbeleid. De Commissie zou moeten uitwerken hoe het door haar beoogde regionaal beleid gestalte dient te krijgen op de diverse verantwoordelijke bestuursniveaus. Verwacht wordt dat dit zal leiden tot een grotere politieke inspraak van de regio's in de voorbereiding en uitvoering van activiteiten op het gebied van het onderzoeksbeleid in EU-verband;

9. deelt het standpunt van de Commissie dat lokaal beleid dient aan te sluiten bij een supraregionaal concept, maar merkt op dat de betrokken lokale maatregelen gebaseerd moeten zijn op een door beide partijen uitgevoerde analyse van het gebied in kwestie en gemeenschappelijk vastgelegde doelstellingen, waarbij ruimschoots rekening moet worden gehouden met het regionale perspectief;

10. is van oordeel dat bij het ontwikkelen van en uitvoering geven aan regionale concepten ter bevordering van onderzoek en innovatie uitgegaan dient te worden van regionaal partnerschap, regionaal initiatief en regionale autonomie. Regionale samenwerkingsverbanden en partners op het gebied van onderzoek dienen op bijzondere financiële steun van de EU te kunnen rekenen. Deze zouden in aanmerking moeten komen voor de nieuwe instrumenten van het zesde O&O-kaderprogramma;

Stimuleren van kennis en kennisoverdracht in plaats van alleen kapitaalverschaffing

11. betwijfelt of „het verdiepen van kennis en een sterkere verspreiding van technologie” ter bevordering van de regionale ontwikkeling wel haalbaar is zonder extra middelen. Het bevorderen van kennisoverdracht is een belangrijk onderdeel

in het beleid ter stimulering van onderzoek. De Commissie laat in haar mededeling open of zij hiervoor extra middelen zal vrijmaken. De regio's zijn echter aangewezen op extra gelden, willen zij de doelstelling van de Commissie ook in de praktijk kunnen omzetten. Er kan niet genoeg op worden gehamerd dat de regio's in het clusteringproces een cruciale rol spelen ten aanzien van de opleiding van nieuwe generaties wetenschappers aan universiteiten, het bestaan en de verdere ontwikkeling van openbare en particuliere onderzoeksinstellingen, het concretiseren van regionaal beleid en het creëren van randvoorwaarden voor het MKB;

Regionale governance op onderzoeksgebied

12. benadrukt dat sommige regio's al bewezen hebben zelf het nodige te kunnen doen op het gebied van onderzoeks- en innovatiebeleid. Dit beleid zal door de regio's ook in de toekomst moeten worden voortgezet in het besef van hun verantwoordelijkheid op dit vlak;

13. wijst erop dat succesvolle onderzoeks- en innovatiemodellen niet klakkeloos kunnen worden overgenomen. Alleen door het ontwikkelen van nieuwe methoden of door zich met oog voor de regionale structurele kenmerken te richten op een bepaald onderzoeksterrein, is ook voor minder begunstigde regio's een succesvolle ontwikkeling zoals in best practice-regio's mogelijk. Met name het inspelen op marktniches, dus het verlaten van de traditionele onderzoeksterreinen en op zoek naar nieuwe interdisciplinaire onderzoeksterreinen biedt perspectief;

Handhaving van supraregionale steun

14. is het eens met de Commissie dat het supraregionaal onderzoek zijn eigen karakter dient te blijven behouden. Zowel de toegevoegde waarde ervan in Europees verband als het complementaire karakter van de maatregelen dienen een essentieel onderdeel te blijven van het gemeenschappelijke onderzoeksbeleid. Interessant zijn in dit verband vooral constellaties van samenwerkingspartners uit regio's die sterk verschillende posities innemen;

15. zou graag zien dat de kandidaat-lidstaten uit Midden- en Oost-Europa in aanmerking komen voor communautaire onderzoekssteun, waarbij met name gedacht dient te worden aan steun ter bevordering van opbouw en uitbreiding van interregionale onderzoekssamenwerkingsverbanden met de kandidaat-lidstaten. Dergelijke maatregelen leiden tot een grotere cohesie;

Koppeling van structuur- en onderzoeksbeleid

16. erkent dat, uit het oogpunt van de regio's van doelstelling 1 en doelstelling 2, de Commissie vooral veel gewicht

toekent aan beleid voor onderzoek en ontwikkeling in minder begunstigde regio's. Het Comité maakt evenwel erop attent dat veel regio's tegenwoordig, al dan niet onder actieve begeleiding van de EU, hun eigen strategieën en programma's voor onderzoek uitvoeren die in verband met een gemeenschappelijk onderzoeks- en innovatiebeleid relevant zijn;

17. wijst erop dat de Europese regio's in het kader van het communautaire structuurbeleid op grond van objectieve indicatoren worden opgedeeld in steungebieden en in gebieden die niet voor steun in aanmerking komen. De EU is voor de omzetting van deze structurele steun tot dusverre voornamelijk uitgegaan van het subsidiariteitsbeginsel: terecht heeft de Commissie erkend dat regionale overheden beter zicht hebben op de ontwikkeling van ondernemingen en onderzoeksinstellingen dan hogere bestuurlijke instanties;

18. wijst op het cruciale belang van structurele steun om minder begunstigde regio's in staat te stellen hun achterstand in te lopen. De structurele steunmaatregelen hebben echter een bredere regionale doelstelling dan de maatregelen ter bevordering van onderzoek. De verschillende functies van communautaire structurele steun en onderzoekssteun zouden in de mededeling meer naar voren moeten worden gehaald. Bovendien zouden tot de minder begunstigde gebieden niet alleen de in de mededeling genoemde doelstelling 1-regio's, maar ook doelstelling 2-regio's moeten worden gerekend. Deze verkeren immers in een moeilijke fase van structurele omschakeling. De mededeling zou wat deze regio's betreft duidelijker moeten zijn en ook expliciet de doelstelling-2-regio's dienen te noemen. Per regio dient nauwkeurig te worden onderzocht wat precies de oorzaken zijn van de structurele zwakte. Op basis daarvan kan vervolgens worden bekeken welke maatregelen dienen te worden genomen;

19. is voorstander van koppeling tussen beide beleidsterreinen. Omwille van de transparantie in de beleidsomzetting moet de bestaande afbakening qua beleidsinhoud en budget gehandhaafd blijven, maar het Comité acht het een goed idee om, zoals voorgesteld, te bekijken op welke gebieden synergiepotentieel voorhanden is. Een voorbeeld hiervan zijn de kenniscentra die in een aantal regio's zijn opgericht en die het nodige synergiepotentieel blijken te creëren;

20. steunt de inspanningen ten aanzien van ultraperifere gebieden, die erop gericht zijn de ontwikkeling van deze gebieden te bevorderen. Uiteraard moeten ook deze regio's overeenkomstig de hun bij het EG-Verdrag toegekende bevoegdheden zelf kunnen bepalen of en op welke manier zij aan het onderzoeks- en innovatiebeleid van de EU wensen bij te dragen. Het Comité is van mening dat focusering op bepaalde onderzoeksvelden hier niet de manier is om de door de Commissie nagestreefde doelstellingen te bereiken;

Rol van „innovatieve acties”

21. steunt het initiatief van de Commissie om samenwerkingsnetwerken op te zetten of uit te breiden. Zulke netwerken dienen niet alleen gestalte te krijgen door het creëren van „transferposten” voor deskundigen, maar zouden op tal van terreinen zeker net zo efficiënt vorm kunnen krijgen door middel van ICT-platforms en extra partnerschappen tussen overheidsinstanties en bedrijfsleven, om over en weer lacunes in arbeidskrachten en kennis op te vullen;

22. juicht de in de mededeling voorgestelde maatregelen toe ter verhoging en ondersteuning van de geografische en intersectorale mobiliteit van onderzoekers door middel van mobiliteitscentra in de regio, die dicht bij de burger staan. Het Comité acht het tevens van belang dat gespecialiseerde gegevensbanken en platforms qua opzet en integratie in netwerken gebruikersvriendelijk worden gemaakt, om met behulp van de modernste informatie- en communicatietechnologie de mobiliteit van kennis en kennisoverdracht te kunnen bevorderen. Een zeer toepasselijk voorbeeld zijn de in de biotechnologie gebruikte Genomic- en Proteomics-databases, die door onderzoekers overal ter wereld gevoed worden met recente onderzoeksresultaten. Onderzoekers kunnen op deze manier ongeacht de plek waar zij zich op dat moment bevinden hun bevindingen doorgeven aan collegae. Innovatiebevorderende maatregelen zouden onder meer primair gericht moeten zijn op het opzetten van dergelijke samenwerkingsprojecten ter bevordering van de kennisoverdracht op een bepaald vakgebied. Hierdoor wordt het mogelijk vanuit verschillende plaatsen tegelijk te werken aan onderzoek over een bepaald onderwerp;

23. is het eens met de Commissie dat de steunmaatregelen ter bevordering van onderzoek voor en door het MKB moeten worden uitgebreid, en zou graag zien dat er een aanmoedigingsbeleid komt om de deelname van het MKB aan onderzoeksactiviteiten in het zesde kaderprogramma te bevorderen. Er is een extra inspanning nodig om ervoor te zorgen dat het MKB ten volle gebruik maakt van belangrijke instrumenten als geïntegreerde projecten en expertisenetwerken. In dit verband dringt het Comité er opnieuw bij de Commissie op aan de samenwerking te verbeteren tussen de verantwoordelijke directoraten-generaal en tussen de diensten voor het MKB en de nationale contactpunten. De participatiegraad van het MKB zou verder kunnen worden verhoogd door het opzetten en financieren van voor het MKB toegankelijke, geavanceerde elektronische netwerken voor onderzoeks- en innovatieve projecten waarmee kennis- en technologieoverdracht en exploitatie van onderzoeksresultaten kunnen worden gestimuleerd;

24. juicht het voornemen van de Commissie toe om in een partnerschapsdialoog met de regio's technologische strategieën uit te stippelen. De Commissie zou ervoor kunnen zorgen dat met name de minder begunstigde regio's hiervoor extra geld krijgen;

25. ondersteunt de voorgestelde innovatieve acties ten behoeve van starterscentra, ondernemingen die ontstaan uit grote ondernemingen of universitaire instellingen (spin-offs) en beginnende bedrijven (start-ups);

26. pleit voor een dialoog tussen de verantwoordelijke instanties om de administratieve rompslomp die met een aanvraag van EU-subsidies gepaard gaat, te verminderen. Initiatieven tot verdere ontwikkeling lopen nu vaak vast in omslachtige procedures. Uit diverse gesprekken met bedrijfsleven en universitaire instellingen blijkt dat in het merendeel van de gevallen geen EU-subsidie werd aangevraagd omdat de (personeels-) inspanningen zich ook bij een positieve beoordeling van de Commissie niet lonen. Dit werkt met name in het nadeel van jonge bedrijven die heel zorgvuldig moeten plannen hoe zij hun personeel inzetten en slechts over weinig kapitaal beschikken. Een optie is een tweeledige procedure waarbij in een eerste fase zonder al te veel administratieve rompslomp kan worden beoordeeld of het project in aanmerking komt voor steun (pre-screening), dat dan in een tweede fase kan worden uitgevoerd. Nieuwe faciliteiten (met alle hieraan verbonden kosten) in verband met de behandeling van subsidieaanvragen worden dan overbodig;

De regionale aanpak binnen de Europees onderzoeksruimte

27. staat achter de idee om op regionaal, interregionaal en internationaal niveau actieve topnetwerken op te zetten en uit te breiden;

28. betwijfelt echter of met deze maatregel (het opzetten van topnetwerken) braindrain tussen regio's kan worden tegengegaan. Behalve wetenschappelijke factoren spelen in deze context ook economische en sociale factoren een rol, zodat bovengenoemde maatregel niet volstaat om aan deze ontwikkeling een eind te maken;

Benchmarking als doelstelling

29. wijst erop dat de benchmarking die de Commissie reeds op een aantal vlakken, onder meer bij economisch deskundigen en in het onderwijs, heeft uitgevoerd, veelal op scepsis stuit en niet geaccepteerd wordt. Wil de EU ten aanzien van de regio's een succesvolle benchmarking doorvoeren waarmee de EU-steun in de toekomst beter op de behoeften kan worden afgestemd, dan is het nodig dat bruikbare indicatoren en onderzoeksmethoden worden uitgewerkt op basis waarvan regio's met elkaar kunnen worden vergeleken. De toepassing van dergelijke indicatoren en methoden moet bruikbare en naar de praktijk te vertalen resultaten opleveren. De bedoeling is dat de instrumenten zo worden gekozen dat de oorzaken van structurele problemen worden geanalyseerd en binnen de mate van het redelijke getracht wordt oplossingen voor deze problemen te vinden. Vooral voor de minder begunstigde regio's geldt — dat wenst het Comité hier nogmaals te onderstrepen — dat zij nieuwe vormen van innovatie moeten

zien aan te boren, willen zij perspectief hebben. Het heeft weinig zin in deze regio's te werken met op best practices gebaseerde benchmarking, aangezien het onmogelijk is schoolvoorbeelden als Martinsried simpelweg te kopiëren. Met

behulp van instrumenten waarmee de ervaringen van de regio's kunnen worden geïntegreerd, moeten met participatie van de regio's strategieën worden ontwikkeld die zijn afgestemd op de specifieke regionale situatie.

Brussel, 16 mei 2002.

De voorzitter

van het Comité van de Regio's

Albert BORE

Advies van het Comité van de Regio's over het „Voorstel voor een verordening van de Raad tot oprichting van een gemeenschappelijke onderneming Galileo”

(2002/C 278/02)

HET COMITÉ VAN DE REGIO'S,

gezien het „Voorstel voor een Verordening van de Raad tot oprichting van een gemeenschappelijke onderneming Galileo” [COM(2001) 336 def. — 2001/0136 (CNS)];

gezien het besluit van de Commissie van 25 juni 2001 om het Comité overeenkomstig art. 265, eerste alinea, van het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap, over dit onderwerp te raadplegen;

gezien het besluit van zijn bureau van 12 juni 2001 om commissie 3 (Trans-Europese netwerken, vervoer, informatiemaatschappij) met het opstellen van dit advies te belasten, en vervolgens van 6 februari 2002 om de commissie „Beleid inzake territoriale samenhang” deze opdracht te laten overnemen;

gezien de conclusies van de Europese Raden van Keulen (3 en 4 juni 1999) en Feira (19 en 20 juni 2000), met name de passages m.b.t. Galileo;

gezien de resolutie van de Raad van 5 april 2001;

gezien het door de commissie „Beleid inzake territoriale samenhang”⁽¹⁾ op 5 maart 2002 goedgekeurde ontwerpadvies (CDR 380/2001 rev. 2) (rapporteur: de heer Tabakidis, GR/PSE, burgemeester van Agii Anargyri);

overwegende dat de eerste onderzoekscontracten en haalbaarheidsstudies reeds via het vierde en vijfde O&O-kaderprogramma zijn gefinancierd;

overwegende dat vanaf april 2001 is overgegaan van de ontwerpfasen van Galileo naar de uitvoering, teneinde uit te testen of de werkhypothese die met name ten aanzien van de structuur van het systeem zijn ontwikkeld, wel voldoende;

overwegende dat de ontwerpfasen zal worden gevolgd door de fase van ontwikkeling van het systeem, waarbij zal worden voorzien in satellieten en het grondsegment, waarbij de satellieten zullen worden gelanceerd en de overige apparatuur zal worden gestationeerd, teneinde in 2008 over een operationeel systeem te beschikken;

⁽¹⁾ Nieuwe indeling van commissies en verdeling van bevoegdheden van 6 februari 2002.

overwegende dat Galileo belangrijke O&O-aspecten bestrijkt, waardoor het opzetten van een gemeenschappelijke onderneming zoals bedoeld in art. 171 van het EG-Verdrag gerechtvaardigd is;

overwegende dat de gemeenschappelijke onderneming gericht is op de uitvoering van de ontwikkelingsfase van het Galileo-systeem, alsmede op een doeltreffende bundeling van particuliere en publieke middelen;

heeft tijdens zijn 44e zitting van 15 en 16 mei 2002 (vergadering van 15 mei) het volgende advies met algemene stemmen goedgekeurd.

Het Comité dringt erop aan dat:

1. de gemeenschappelijke onderneming functioneert met inachtneming van alle regels inzake transparantie en gelijke behandeling die in de communautaire wetgeving zijn opgenomen;
2. de criteria die bij het sluiten van contracten in het kader van de gemeenschappelijke onderneming worden gehanteerd, in overeenstemming zijn met het Gemeenschapsrecht terzake;
3. de politieke controle door de lidstaten van de Europese Unie in iedere fase van de totstandbrenging van het systeem wordt verzekerd;
4. met het oog op een doeltreffende deelname van de lidstaten er een specifiek orgaan, een raad van toezicht, in het leven wordt geroepen die is samengesteld uit vertegenwoordigers van de lidstaten en de gemeenschappelijke onderneming.

Deze raad van toezicht moet over de mogelijkheid beschikken voorstellen van de Europese Commissie onherroepelijk af te wijzen;

5. de raad van toezicht in eerste instantie bevoegd is politieke besluiten te nemen, terwijl de raad van bestuur bevoegd moet zijn beslissingen te nemen die verband houden met de dagelijkse werking van de gemeenschappelijke onderneming en de verwezenlijking van de vastgestelde doelstellingen;

6. het Europees Ruimte-Agentschap (ESA) vertegenwoordigd is in de raad van bestuur en een vooraanstaande rol speelt in de technische ondersteuning van de gemeenschappelijke onderneming en de verwezenlijking van het nagestreefde doel;

7. in de statuten van de gemeenschappelijke onderneming duidelijk wordt aangegeven welke rol de verschillende instanties spelen en welke hun bevoegdheden zijn;

8. er een duidelijke regeling komt voor kwesties m.b.t. het auteursrecht en de eigendom van diensten.

Brussel, 15 mei 2002.

De voorzitter
van het Comité van de Regio's
Albert BORE

Advies van het Comité van de Regio's, over het „Voorstel voor een beschikking van het Europees Parlement en de Raad tot wijziging van Beschikking nr. 1692/96/EG betreffende communautaire richtsnoeren voor de ontwikkeling van een trans-Europees vervoersnet”

(2002/C 278/03)

HET COMITÉ VAN DE REGIO'S,

gezien het „Voorstel voor een beschikking van het Europees Parlement en de Raad tot wijziging van Beschikking nr. 1692/96/EG betreffende communautaire richtsnoeren voor de ontwikkeling van een trans-Europees vervoersnet” [COM(2001) 544 def. — 2001/0229 (COD)];

gezien het besluit van de Raad van 14 november 2001 om het Comité van de Regio's overeenkomstig artikel 156 van het EG-Verdrag te raadplegen;

gezien het besluit van zijn bureau van 13 juni 2000 om commissie 3 „Trans-Europese netwerken, vervoer, informatiemaatschappij” te belasten met de voorbereiding van het advies;

gezien zijn advies over het „Verslag van de Commissie aan het Europees Parlement, de Raad, het Economisch en Sociaal Comité en het Comité van de Regio's: trans-Europees Vervoersnetwerk — 1998 Verslag over de tenuitvoerlegging van de richtsnoeren en prioriteiten voor de toekomst” (Overeenkomstig artikel 18 van Beschikking 1692/96/EG) (COM(98) 614 def.) (CDR 60/1999 fin) ⁽¹⁾;

gezien zijn advies over het „Voorstel voor een verordening (EG) van de Raad tot wijziging van Verordening (EG) nr. 2236/95 van de Raad tot vaststelling van de algemene regels voor het verlenen van financiële bijstand van de Gemeenschap op het gebied van trans-Europese netwerken” (COM(98) 172 def.) (CDR 217/98 fin) ⁽²⁾;

gezien het door de commissie „Beleid inzake territoriale samenhang” ⁽³⁾ op 5 maart 2002 goedgekeurde ontwerpadvies (CDR 284/2001 rev.); rapporteur: de heer Valcárcel Siso (E/EVP), voorzitter van de regio van Murcia;

heeft tijdens zijn 44e zitting op 15 en 16 mei 2002 (vergadering van 15 mei) met algemene stemmen het volgende advies uitgebracht.

1. Algemene opmerkingen

Het Comité is zeer te spreken over de geplande maatregelen van het Europees Parlement en de Raad om het trans-Europees vervoersnetwerk te verwezenlijken en de problemen die tijdens de aanleg ervan rijzen op te lossen. Wel betreurt het dat ook ditmaal niet van de gelegenheid gebruik is gemaakt om tot een eensgezinde, systematische en gecoördineerde kijk op het Europese vervoersbeleid te komen. Het trans-Europees vervoersnetwerk maakt slechts één — zij het zeer belangrijk — onderdeel van het vervoersbeleid uit en kan de ernstige tekortkomingen van de Europese vervoerssystemen niet in zijn eentje verhelpen.

Het Comité wijst er nogmaals op dat de EU alles in het werk zou moeten stellen om toekomstige beleidsmaatregelen ter bevordering van het goederen- en reizigersvervoer onder één noemer te brengen.

In dit licht spreekt het Comité zijn waardering uit voor de nieuwste vorderingen die gemaakt zijn. Het denkt daarbij met name aan het Witboek, dat een belangrijk discussiestuk vormt.

De Commissie kondigt aan dat de richtsnoeren naar verwachting in 2004 opnieuw herzien zullen worden omdat het Witboek, de veranderingen in de verkeersstromen, de herziening van de nationale plannen en de uitbreiding van de EU een aanpassing van het vervoerssysteem noodzakelijk zullen maken.

Het Comité beklemtoont eens te meer dat een complexe materie als het vervoer niet vanuit één perspectief kan worden geanalyseerd; capaciteits- en toegankelijkheidsproblemen van het trans-Europees vervoersnetwerk kunnen niet alleen worden toegeschreven aan een onevenwichtige verdeling van het vervoer over de sectoren en gebieden. Dit is weliswaar een essentieel element, maar er mag niet worden vergeten dat ook veel andere beleidsmaatregelen gevolgen voor het vervoer hebben, zoals de liberalisering van bepaalde vervoerswijzen die ten koste is gegaan van andere en die exploitanten duidelijk in de richting van een bepaalde vervoerssector heeft gestuurd.

⁽¹⁾ PB C 293 van 13.10.1999, blz. 9.

⁽²⁾ PB C 93 van 6.4.1999, blz. 29.

⁽³⁾ Nieuwe indeling van de commissies en herverdeling van de bevoegdheden, 6 februari 2002.

Daarom zou het Comité graag zien dat de geplande volgende herziening van de richtsnoeren wel gebaseerd wordt op een integraal plan voor het Europese vervoer.

1.1. Opmerkingen m.b.t. de prioriteiten

Van de motieven voor de herziening van de richtsnoeren is niet altijd evenveel terug te vinden in de nieuwe prioriteitenlijst.

1.1.1. Nieuwe prioriteiten

De nieuwe prioriteiten betreffen hoofdzakelijk het bevorderen van een nieuw interoperabel spoorwegnet waarop het goederenvervoer voorrang krijgt en dat aansluitingen biedt met zee-, binnen- en luchthavens.

Het Comité kan zich helemaal vinden in deze maatregelen, waarop het overigens zelf vaak al in vorige adviezen heeft aangedrongen. Het merkt echter bezorgd op dat de geringe investeringen in het spoor ver achterblijven bij die in het wegtransport. Goede verbindingen met zee- en luchthavens zijn zonder meer erg belangrijk om het reizigers- en vooral ook het goederenvervoer weer op de rails te krijgen.

In dit verband wijst het Comité erop dat twee aspecten aan deze voorstellen toegevoegd moeten worden, wil het doel van het spoorwegnet niet in gevaar komen.

In de eerste plaats moet worden voorkomen dat het spoor de concurrentie met de weg aangaat door middel van een parallel, op zichzelf staand netwerk. Dit zou nl. de ondergang van het spoor betekenen, tenzij in het wegverkeer tarieven worden ingevoerd. Deze laatste kwestie, waarop in dit advies niet nader kan worden ingegaan, is echter buitengewoon ingewikkeld; tarieven maken vervoer niet alleen duurder, maar brengen ook allerlei andere gevolgen met zich mee die grondig geanalyseerd zouden moeten worden, zeker waar het gevolgen voor eilanden en perifere en minder toegankelijke regio's betreft.

Er mag niet worden vergeten dat het spoor een enorm zwak punt heeft: de trajecten liggen vast, waardoor verder vervoer met andere transportwijzen — met name het wegtransport — altijd noodzakelijk is.

Daarom stelt het Comité voor de spoorverbindingen goed te ontsluiten en via andere vervoerswijzen goed toegankelijk te maken.

Ten tweede wijst het Comité erop dat de mogelijkheden van het spoor erg beperkt zullen zijn wanneer er geen intermodale centra worden aangelegd.

Aan het einde van het nieuwe artikel 5 sub c) staat: „met inbegrip van maatregelen aangaande intermodale terminals”. Het Parlement en de Commissie zouden hierover moeten nadenken: een „terminal” in de zin van alleen een overstap-/overslagplaats is een achterhaald concept dat grotendeels verantwoordelijk is voor de huidige flessenhalproblemen.

Er moeten integrale logistieke centra komen, die van alle nodige diensten en installaties voorzien zijn. Deze centra, waar verschillende vervoersmodaliteiten bijeenkomen, moeten een geïntegreerd deel uitmaken van het trans-Europees vervoersnetwerk en er moet gebruik worden gemaakt van de nieuwe intelligente vervoerssystemen. Alleen op die manier kan het overstappen/overslaan — het grote nadeel van intermodaal vervoer — zo vlot mogelijk verlopen en kan het intermodaal vervoer echt van de grond komen.

Om deze infrastructuur optimaal te laten werken moet een nieuw concept in het vervoer worden geïntroduceerd: „interoperabiliteit van intermodaliteit”.

Bij de oprichting en het beheer van de logistieke centra is beslist een hoofdrol weggelegd voor de regionale en lokale overheden, omdat ligging en functie van de centra uitermate belangrijk voor de ruimtelijke ordening in hun gebied zijn.

1.1.2. Gehandhaafde prioriteiten

Het Comité is verheugd dat de verdere ontwikkeling van de verbindingen met insulaire, niet aan zee grenzende en perifere gebieden als prioriteit behouden is gebleven. Aan deze prioriteit zou ook echt de nodige aandacht en steun gegeven moeten worden.

Verder dient eraan herinnerd te worden dat de aanleg van infrastructuur voor de rechtstreekse aansluiting van de perifere en insulaire gebieden op het trans-Europese vervoersnet niet alleen een daadwerkelijke garantie biedt voor echte vrijheid van verkeer van personen en goederen binnen Europa, maar ook gesteund moet worden als een strategische verbinding in Europa met de buurlanden en insulaire regio's. Vanuit dit oogpunt zijn de insulaire regio's voor de Unie een buitengewone, strategische kans voor de ontwikkeling van een beleid van euro-mediterrane betrekkingen.

Daarom schaaft het Comité zich ook zonder meer achter de nieuwe formulering van artikel 5b), waarin staat dat deze gebieden rechtstreeks met het trans-Europees vervoersnet verbonden moeten worden (en er niet alleen toegang toe moeten krijgen). Het is niet meer dan redelijk dat de nodige inspanningen worden gedaan om voor zo goed mogelijke verbindingen tussen deze regio's, die het door hun afgelegen ligging niet gemakkelijk hebben, en de rest van het Europese grondgebied te zorgen.

Het Comité kan zich tevens vinden in de als eerste genoemde prioriteit, nl. het wegwerken van knelpunten door de interoperabiliteit op grote doorgaande routes te verbeteren, ontbrekende gedeelten van trajecten, met name de grensoverschrijdende stukken daarvan, aan te leggen en de sleutel- en tussenverbindingen verder te ontwikkelen.

In dit verband wijst het Comité erop dat de flessenhalsproblemen in het trans-Europees vervoersnetwerk weliswaar bestreden moeten worden door de capaciteit van het netwerk optimaal te benutten, maar dat niet voorbij mag worden gegaan aan de situatie waarin veel moeilijk toegankelijke regio's verkeren. Deze regio's dringen erop aan dat art. 154, lid 1, van het Verdrag, waarin staat dat de regionale en lokale gemeenschappen ten volle profijt dienen te trekken van de voordelen die uit de totstandkoming van een ruimte zonder binnengrenzen via de ontwikkeling van een trans-Europese netwerk voortvloeien, zo spoedig mogelijk wordt nageleefd. Hoewel de aandacht van de EU terecht uitgaat naar de negatieve gevolgen van knelpunten voor de concurrentie, verdient de sociaal-economische samenhang niet minder belangstelling. Indien de toegankelijkheid van alle regio's, met name de regio's die de grootste problemen hebben, niet wordt verbeterd, zal de samenhang onvermijdelijk scheuren gaan vertonen.

In de richtsnoeren voor de ontwikkeling van een trans-Europees vervoersnet zou gelijkmatig aandacht moeten worden besteed aan een vlotte doorstroming van het verkeer in de centraal gelegen Europese regio's en aan een betere aansluiting van perifere regio's op de rest van de interne markt.

In vorige adviezen heeft het Comité gepleit voor een nieuwe „interterritoriale toegankelijkheidskaart”, om de toegankelijkheidsproblemen op te lossen waarmee veel regio's te kampen hebben en die een belemmering voor een harmonische ontwikkeling van de interne markt vormen. De bedoeling is alle EU-gebieden een zekere mate van toegankelijkheid te garanderen (te kwantificeren door middel van objectieve indicatoren voor reistijd en kosten).

De regionale en lokale overheden moeten meer bij de aanleg van de infrastructuur worden betrokken. Daarom stelt het Comité voor dat bij de volgende herziening van de richtsnoeren wordt gekeken hoe regio's en gewesten bij de aanleg van verbindingen tussen lokale en regionale wegen en het trans-Europees vervoersnetwerk kunnen samenwerken. Deze knooppunten laten momenteel nog te wensen over en zijn daardoor mede debet aan de fileproblemen.

De regionale en lokale netwerken die uitmonden in het hoofdnet, leveren eveneens flessenhalsproblemen op. Om goed te kunnen functioneren moeten de intermodale knooppunten aansluiten op regionale netwerken.

Het Comité is verheugd dat de invoering van interoperabele intelligente vervoerssystemen prioriteit blijft krijgen en dat bovendien naar interoperabiliteit van deze systemen op het grondgebied van de EU wordt gestreefd.

Ook het Comité acht het noodzakelijk dat milieuoverwegingen bij de ontwikkeling van het net in acht worden genomen. Dit houdt in dat beslist de nodige corrigerende maatregelen moeten worden getroffen om de mogelijke gevolgen van de geselecteerde TEN-projecten voor het milieu tot een minimum te beperken.

1.1.3. Ontbrekende prioriteiten

De totstandbrenging en aanpassing van de verbindingpunten en de intermodale vervoerscentra heeft in de vigerende beschikking nog prioriteit, maar is in de nieuwe versie geschrapt. Het Comité pleit ervoor deze wijziging te herzien.

Eerder in dit advies is al gewezen op het enorme nut van intermodale logistieke centra en op het feit dat het trans-Europees vervoersnetwerk zonder deze centra niet naar behoren kan functioneren. Zeker in het streven naar een beter goederenvervoer over spoor is een adequaat en uitgebreid netwerk van dergelijke centra een absolute vereiste.

Verkeersveiligheid is een zeer belangrijk punt, dat in de nieuwe beschikking als prioriteit aangemerkt zou moeten worden. Veiligheid wordt in de paragraaf over bevordering van intelligente vervoerssystemen wel genoemd, maar het Comité vindt dat dit essentiële element centraal moet staan bij de ontwikkeling van de infrastructuur zelf. Doordat de files toenemen en op tal van trajecten goede infrastructuurvoorzieningen ontbreken, is de veiligheid op het trans-Europees vervoersnetwerk de laatste jaren afgenomen.

1.2. Opmerkingen m.b.t. de specifieke projecten

Het Comité is ingenomen met de in Bijlage III opgenomen lijst van specifieke projecten, die beslist gerechtvaardigd en haalbaar zijn en onbetwist een belangrijke schakel in de verdere ontwikkeling van het trans-Europees vervoersnetwerk vormen.

Het Comité is vooral verheugd dat verbetering van de bevaarbaarheid van de Donau tussen Vilshofen en Straubing als specifiek project op de lijst staat. Tegelijk pleit het evenwel ook voor een verbetering van de scheepvaart op de Donau ten oosten van Wenen; het dringt immers al geruime tijd aan op bevordering van het vervoer over binnenwateren.

Terecht staat ook het wereldwijde systeem voor radionavigatie en positiebepaling per satelliet (Galileo), dat de nieuwe technologieën in het vervoer een flinke impuls kan geven, op de lijst.

Wel pleit het Comité nogmaals voor maatregelen om de regionale en lokale overheden bij de uitwerking en de aanleg van de infrastructuur te betrekken.

Het Comité betreurt dat de in 1996 vastgestelde projecten vertraging hebben opgelopen. Het maakt zich hierover zorgen en vindt dat gezocht moet worden naar oplossingen om de noodzakelijke procedures vlotter te doen verlopen. Oorzaak van de vertragingen is vaak dat de regio's niet aan de ontwikkeling van de projecten deelnemen; daardoor ontstaan controverses en weerzin bij de bevolking waar de communautaire en nationale autoriteiten maar weinig aan kunnen doen. Door de regionale en lokale overheden, de bestuurslagen die het dichtst bij de burger staan, bij de projecten te betrekken, kunnen en moeten deze conflicten opgelost worden.

1.3. Opmerkingen m.b.t. de overige wijzigingen

Het Comité steunt de nieuwe formulering van art. 8, waarin staat dat de lidstaten bepaalde, nauwkeurig omschreven milieueffectrapportages moeten uitvoeren zodra Richtlijn 2001/42/EG (waarin de desbetreffende procedures zijn opgenomen) van kracht wordt.

De regionale en lokale overheden, die het best op de hoogte zijn van de toestand van het milieu in hun gebied, moeten actief bij het evaluatieproces en eventueel te treffen corrigerende maatregelen worden betrokken.

Het Comité kan zich tevens vinden in de wijzigingen van de artt. 9, 10, 11, 13 en 18, hoewel de opsomming in art. 10, lid 4 (spoorwegnet) niet erg methodisch is en ook verbazing wekt: het eerste streepje (waarin de verwijzing naar goederenverkeer is geschrapt), het vierde streepje (waarin in de Spaanse versie wordt gesproken van ontwikkeling van trajecten voor vervoer per vrachtwagen) en het zesde streepje (waarin de verwijzing naar intermodale koppeling met de overige vervoersnetten en met regionale en lokale spoorwegnetten is geschrapt).

Het Comité is zeer te spreken over de wijziging van artikel 18, waarin het „Comité voor de uitwisseling van informatie en verslag” de betere benaming „Comité voor bewaking en herziening van de richtsnoeren” heeft gekregen, al blijkt uit de nieuwe formulering niet duidelijk in hoeverre dit Comité naast een nieuwe naam ook nieuwe taken heeft gekregen.

Er zou overwogen moeten worden het CvdR een plaats in bovengenoemd Comité te geven, zodat de stem van de steden en regio's bij de vele zaken waarmee zij in verband met het trans-Europees vervoersnetwerk te maken krijgen, gehoord kan worden.

2. Aanbevelingen

Het Comité zou graag zien dat onderstaande wijzigingen in de voorgestelde beschikking worden aangebracht.

2.1. Aanbevolen wijzigingen in de overwegingen van Beschikking nr. 1692/96/EG

De volgende overweging 2a) inlassen:

„Overeenkomstig het EG-Verdrag dient het trans-Europese vervoersnetwerk bij te dragen tot versterking van de sociaal-economische samenhang, verbetering van de toegang tot perifere regio's en eilanden, en duurzaam beheer van de verkeersstromen op de grote Europese transito-routes. De opzet en verwezenlijking van het netwerk dienen samen te hangen met de structuurfondsen, doelstellingen 1 en 2 en Interreg en met het Europees Ruimtelijk Ontwikkelingsperspectief.”

Een als volgt luidende overweging 5a) inlassen:

„Het trans-Europese vervoersnetwerk moet een van de instrumenten zijn van een ambitieus Europees scheepvaartbeleid dat ten dienste staat van de ontwikkeling van de korte vaart, zoals in het Witboek van de Commissie wordt bepleit. Het netwerk dient er tevens voor te zorgen dat alle Europese zeebekkens aan de wereldwijde handel kunnen deelnemen, door bevordering van de scheepvaart over middellange en lange afstand.”

2.2. *Aanbevolen wijzigingen in art. 3 van Beschikking nr. 1692/96/EG*

Aan de richtsnoeren in art. 3 van Beschikking nr. 1692/96/EG zou een als volgt luidend nieuw punt toegevoegd moeten worden:

„4. Intermodale logistieke centra zijn noodzakelijke elementen om de verschillende vervoerswijzen, hun infrastructuur, voorzieningen en ondersteunende diensten, alsmede hun aansluitingen met regionale en lokale netwerken daadwerkelijk op elkaar af te stemmen.”

2.3. *Aanbevolen wijzigingen in art. 5 van Beschikking nr. 1692/96/EG*

— Punt a):

Als volgt wijzigen:

„a) het aanleggen en de verdere ontwikkeling van de sleutel- en tussenverbindingen die het mogelijk maken knelpunten weg te werken, ontbrekende gedeelten van trajecten, met name de grensoverschrijdende stukken daarvan of de aansluitingen met geïsoleerde regio's, aan te leggen en de interoperabiliteit op grote doorgaande routes te verbeteren, waarbij steeds naar verbetering van de veiligheid wordt gestreefd;”

— Punt b):

Als volgt wijzigen:

„b) het aanleggen en de verdere ontwikkeling van de infrastructures zodanig dat de insulaire, niet aan zee grenzende, perifere en ultraperifere gebieden kunnen worden verbonden met de centrale regio's van de Gemeenschap en deze ook onderling kunnen worden verbonden om een evenwichtige en polycentrische ontwikkeling van het communautaire grondgebied te bevorderen, waarbij tegelijk ook rekening wordt gehouden met ecologisch bijzonder kwetsbare gebieden;”

— Punt d):

Als volgt wijzigen:

„d) het aanleggen van spoorweginfrastructuur voor de verbinding met havens, teneinde de grote vaart, de korte vaart en de binnenvaart te bevorderen;”

— Punt e):

Als volgt wijzigen:

„e) maatregelen voor het koppelen van spoorwegvervoer en scheepvaart met het luchtvervoer, met inbegrip van het per spoor en over water toegankelijk maken van luchthavens en de infrastruc-

tuur en voorzieningen die nodig zijn voor vervoersdiensten per spoor, over water en/of door de lucht voor zover de geografische situatie dit toelaat;”

— Een als volgt luidend nieuw punt in art. 5 opnemen:

„het ontwerpen en ontwikkelen van intermodale logistieke centra; zowel hun infrastructuur, zoals voorzieningen en ondersteunende diensten, als hun aansluitingen met regionale en lokale netwerken.”

2.4. *Aanbevolen wijzigingen in art. 10 van Beschikking nr. 1692/96/EG*

De formulering van art. 10 als volgt wijzigen:

„Punt 4. Het net:

— speelt een belangrijke rol bij het personen- en goederenvervoer over lange afstanden;

— bevordert aansluitingen met de netwerken van de overige vervoerswijzen, met name de luchtvaart, scheepvaart en binnenvaart;

— vergemakkelijkt de toegang tot lokale en regionale spoorwegnetten;

— speelt een belangrijke rol bij gecombineerd vervoer, hoofdzakelijk via de intermodale logistieke centra;

— bevordert goederenvervoer door het aanwijzen en ontwikkelen van aanvullende en alternatieve trajecten voor het wegtransport en het geven van prioriteit aan goederentreinen op bepaalde spoorlijnen.

— is tevens in overeenstemming met de eigen ontwikkelingsdoelstellingen van de regio's en helpt deze te verwezenlijken.”

Aan het eind van artikel 10, lid 4, moet het volgend streepje worden toegevoegd:

„— biedt uit milieu-oogpunt een meerwaarde ten opzichte van het trans-Europese wegennet.”

Het voorgestelde art. 10, lid 6, als volgt wijzigen:

„6. Het net omvat de infrastructures en voorzieningen die integratie van spoorweg-, scheepvaart- en vliegverkeer mogelijk maken.”

2.5. *Aanbevolen wijzigingen in art. 13 van Beschikking nr. 1692/96/EG*

Artikel 13 als volgt wijzigen:

„1. Het trans-Europees net van luchthavens bestaat uit de luchthavens op het grondgebied van de Gemeenschap die openstaan voor commercieel luchtverkeer en aan de specificaties van bijlage II voldoen. Deze luchthavens worden, naar gelang van het aantal en het soort vluchten en naar gelang van hun functie binnen het net, op verschillende wijze aangeduid. Zij maken de ontwikkeling van luchtverbindingen en de koppeling van het luchtvervoer met de overige takken van vervoer mogelijk. Het is voor de verwezenlijking van deze doelstellingen absoluut noodzakelijk dat de regionale overheden mede verantwoordelijk zijn voor het beheer van de luchthavens.

2. (ongewijzigd)

3. Internationale en communautaire verbindingpunten zullen indien nodig geleidelijk worden aangesloten op de

hogesnelheidslijnen van het spoorwegnet. Het net omvat de infrastructuur en voorzieningen die integratie van de luchtvaart-, scheepvaart en spoorwegdiensten mogelijk maken.”

2.6. *Aanbevolen wijzigingen in art. 18 van Beschikking nr. 1692/96/EG*

De volgende aanvullende wijziging aanbrengen in artikel 18, lid 2:

„2. Bij de Commissie wordt een Comité voor het trans-Europees vervoersnet ingesteld, hierna te noemen het „comité”, bestaande uit vertegenwoordigers van de lidstaten en een door het Comité van de Regio's voorgedragen vertegenwoordiger van de regio's en steden, en voorgezeten door een vertegenwoordiger van de Commissie. Dit comité zorgt voor de follow-up en analyse van de herziening van de richtsnoeren voor de ontwikkeling van het trans-Europees vervoersnetwerk en voor de uitwisseling van informatie over de door de lidstaten aangemelde plannen en programma's en over alle vraagstukken met betrekking tot de ontwikkeling van het trans-Europees vervoersnet.”

Brussel, 15 mei 2002.

De voorzitter
van het Comité van de Regio's
Albert BORE

Advies van het Comité van de Regio's over:

- de „Mededeling van de Commissie aan de Raad en het Europees Parlement — Actieprogramma voor de totstandbrenging van het gemeenschappelijk Europees luchtruim”,
- het „Voorstel voor een verordening van het Europees Parlement en de Raad tot vaststelling van een kader voor de totstandbrenging van het gemeenschappelijk Europees luchtruim”,
- de „Mededeling van de Commissie aan de Raad en het Europees Parlement over de totstandbrenging van het gemeenschappelijk Europees luchtruim”,
- het „Voorstel voor een verordening van het Europees Parlement en de Raad betreffende de verrichting van luchtvaartnavigatiediensten in het gemeenschappelijk Europees luchtruim”,
- het „Voorstel voor een verordening van het Europees Parlement en de Raad betreffende de organisatie en het gebruik van het gemeenschappelijk Europees luchtruim”, en
- het „Voorstel voor een verordening van het Europees Parlement en de Raad betreffende de interoperabiliteit van het Europese luchtverkeersbeheernetwerk”

(2002/C 278/04)

HET COMITÉ VAN DE REGIO'S,

gezien de „Mededeling van de Commissie aan de Raad en het Europees Parlement — Actieprogramma voor de totstandbrenging van het gemeenschappelijk Europees luchtruim” en het „Voorstel voor een verordening van het Europees Parlement en de Raad tot vaststelling van een kader voor de totstandbrenging van het gemeenschappelijk Europees luchtruim” [COM(2001) 123 def. — 2001/0060 (COD)];

gezien de „Mededeling van de Commissie aan de Raad en het Europees Parlement over de totstandbrenging van het gemeenschappelijk Europees luchtruim”, het „Voorstel voor een verordening van het Europees Parlement en de Raad betreffende de verrichting van luchtvaartnavigatiediensten in het gemeenschappelijk Europees luchtruim”, het „Voorstel voor een verordening van het Europees Parlement en de Raad betreffende de organisatie en het gebruik van het gemeenschappelijk Europees luchtruim”, en het „Voorstel voor een verordening van het Europees Parlement en de Raad betreffende de interoperabiliteit van het Europese luchtverkeersbeheernetwerk” [COM(2001) 564 def. — 2001/0235-0236-0237 (COD)];

gezien het besluit van de Raad van 15 november 2001 om, overeenkomstig art. 80, lid 2 van het Verdrag tot Oprichting van de Europese Gemeenschap, het Comité van de Regio's over dit onderwerp te raadplegen;

gezien het besluit van het bureau van het Comité van de Regio's van 12 juni 2001 om commissie 3 „Trans-Europese netwerken, vervoer, informatiemaatschappij” met de opstelling van dit advies te belasten;

gezien het door de commissie „Beleid inzake territoriale samenhang”⁽¹⁾ op 5 maart 2002 goedgekeurde ontwerpadvies (CDR 4/2002 rev. rapporteur: de heer Verburg, gedeputeerde van Noord-Holland, NL/EVP);

overwegende dat het realiseren van een gemeenschappelijk Europees luchtruim in het belang is van de veilige en efficiënte afwikkeling van het luchtverkeer in de hogere luchtlagen;

overwegende dat het grote aantal vertraagde vluchten in de afgelopen jaren erop wijst dat een verbetering van de efficiëntie, met behoud van het hoogst mogelijke niveau van veiligheid, dringend gewenst is om het Europese luchtvervoersysteem blijvend te laten voldoen aan de kwaliteitseisen die gesteld moeten worden om de economische concurrentiepositie van Europa en de Europese regio's veilig te stellen en zo mogelijk te verbeteren;

overwegende dat vergroting van de capaciteit van de luchtroutes in de hogere luchtlagen en verhoging van de efficiëntie van de verkeersafwikkeling, naast diverse andere maatregelen, noodzakelijk zijn om de gewenste verbeteringen tot stand te brengen,

⁽¹⁾ Reorganisatie commissies en hun bevoegdheden van 6 februari 2002.

heeft tijdens zijn 44e zitting van 15 en 16 mei 2002 (vergadering van 15 mei) het volgende advies met algemene stemmen goedgekeurd.

1. Het Comité van de Regio's is ingenomen met de voorstellen van de Commissie. Een Europa zonder binnengrenzen zou in elk geval ook in de lucht een onbelemmerd verkeer van personen en goederen mogelijk moeten maken. De bestaande ernstige tekortkomingen in punctualiteit bij de afwikkeling van het luchtverkeer veroorzaken economische en milieuhygiënische nadelen voor luchthavens en de omliggende regio's. Het Comité beschouwt de voorstellen van de Commissie als een noodzakelijk onderdeel van de maatregelen die nodig zijn om deze problemen tot een oplossing te brengen. Het Comité bepleit bij de verdere uitwerking van de voorgestelde maatregelen de volgende drie doelstellingen als richtlijn te hanteren:

- het behouden en zo mogelijk vergroten van de veiligheid
- het vergroten van de capaciteit van het luchtvervoersysteem
- het vergroten van de efficiëntie mede ten behoeve van de mogelijkheden de milieuhygiënische voorschriften voor de luchtvaart te handhaven.

2. Het Comité spreekt zich uit vóór rationalisering van het gebruik van het hogere luchtruim. De organisatie van het Air Traffic Management zou moeten worden herschikt op een zodanige manier dat het aantal luchtverkeersleidingcentra drastisch kan worden verminderd en de regelgeving kan worden geharmoniseerd. Ten aanzien van de afstemming van het civiel en militair gebruik van het luchtruim bepleit het Comité een optimalisering die uitgaat van de eisen die vanuit beide sectoren gesteld moeten worden aan de feitelijke gebruiksmogelijkheden. In het algemeen, en in het bijzonder op deze punten, geldt dat een gemeenschappelijk Europees luchtruim alleen gerealiseerd kan worden door bestaande institutionele en organisatorische barrières uit de weg te nemen. Het Comité doet een beroep op de Europese Raad zich hiervoor in te zetten.

3. Het Comité is van mening dat onafhankelijke en effectieve regelgeving een eerste vereiste is voor een veilig en efficiënt gebruik van het luchtruim. Voor wat betreft de verbetering van de effectiviteit ondersteunt het Comité de voorgenomen toetreding van de Gemeenschap tot Eurocontrol teneinde

te bevorderen dat regelgevende besluiten snel en volledig rechtsgeldig worden in de lidstaten. Voor wat betreft de onafhankelijkheid dringt het Comité erop aan dat de verantwoordelijkheden voor regelgeving, uitvoering en toezicht conform de algemeen geldende bestuurlijke principes gescheiden worden.

4. Het Comité is ervan doordrongen dat het succes van het gemeenschappelijke Europese luchtruim in hoge mate afhangt van de concrete maatregelen die genomen zullen worden op basis van de nu voorgestelde verordeningen. Voor de vlotte effectuering daarvan is het van belang dat alle functionele eisen en verlangens tijdens de voorbereiding van de uitvoeringsmaatregelen in beeld gebracht worden. Het Comité pleit daarom voor een consultatie van de diverse brancheorganisaties. De belangen van de regionale overheden kunnen daarbij worden behartigd door de Airport Regions Conference, die samen met de regionale en lokale overheden als officiële spreekbuis zou moeten worden erkend. Verder zouden deze regionale en lokale overheden bij de ruimtelijke indeling van de luchthavens op hun grondgebied moeten worden betrokken.

5. Het Comité dringt erop aan dat bij de totstandbrenging van het gemeenschappelijk Europees luchtruim rekening wordt gehouden met de specifieke behoeften van perifere en eilandgebieden, waarvan de ontwikkelingsmogelijkheden aanzienlijk worden beperkt door de aanzienlijke afstand tot de grote steden en economische centra. Het beveelt met name aan om, zelfs indien daarvoor moet worden afgeweken van algemene programma's, zoveel mogelijk te streven naar betere en rendabelere verbindingen tussen de eilandgebieden en de economische, sociale en institutionele centra binnen de Unie.

6. Het Comité dringt erop aan dat de realisering van het gemeenschappelijke Europese luchtruim met grote voortvarendheid wordt aangepakt. Het Comité doet een beroep op alle betrokken instanties in alle lidstaten er aan mee te werken dat het gemeenschappelijke Europese luchtruim uiterlijk in december 2004 een feit zal zijn. Toetreding van de Gemeenschap tot Eurocontrol zou reeds in 2002 moeten plaatsvinden ⁽¹⁾.

⁽¹⁾ Zo luidde ook de conclusie van de Europa Raad van Barcelona (15-16 maart 2002).

Brussel, 15 mei 2002.

De voorzitter
van het Comité van de Regio's
Albert BORE

Advies van het Comité van de Regio's over het „Voorstel voor een verordening van het Europees Parlement en de Raad betreffende de toekenning van communautaire financiële bijstand om de milieuprestaties van het vrachtvervoersysteem te verbeteren”

(2002/C 278/05)

HET COMITÉ VAN DE REGIO'S,

gezien het Witboek van de Commissie aan de Raad, het Europees Parlement, het Economisch en Sociaal Comité en het Comité van de Regio's over het Europese vervoersbeleid tot het jaar 2010 (COM(2001) 370 def.);

gezien het Voorstel voor een verordening van het Europees Parlement en de Raad betreffende de toekenning van communautaire financiële bijstand om de milieuprestaties van het vrachtvervoersysteem te verbeteren (COM(2002) 54 def.);

gezien het besluit van zijn bureau van 6 februari 2002 om de commissie „Beleid inzake territoriale samenhang” te belasten met het opstellen van een advies terzake;

gezien het besluit van de Raad van 21 februari 2002 om het Comité van de Regio's overeenkomstig artikel 265, eerste alinea, van het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap over dit onderwerp te raadplegen;

gezien zijn advies over „Intermodaliteit en intermodaal vrachtvervoer in de Europese Unie: een systeembenadering van het vrachtvervoer” (COM(97) 243 def.) (CDR 398/98 fin) ⁽¹⁾;

gezien zijn advies over het „Trans-Europees Vervoersnetwerk — 1998 Verslag over de tenuitvoerlegging van de richtsnoeren en prioriteiten voor de toekomst” (COM(98) 614 def.) (CDR 60/99 fin) ⁽²⁾;

gezien zijn advies over „Cohesie en vervoer” (COM(98) 806 def.) (CDR 390/99 fin) ⁽³⁾;

gezien zijn advies over de interoperabiliteit van het conventionele Trans-Europese spoorwegsysteem (COM(1999) 617 def.) (CDR 94/2000 fin) ⁽⁴⁾;

gezien zijn advies over „Het Europese vervoersbeleid tot het jaar 2010: tijd om te kiezen” (COM(2001) 370 def.) (CDR 54/2001 fin) ⁽⁵⁾;

gezien het besluit van de voltallige vergadering van 13 maart 2002 om mevrouw Du Granrut overeenkomstig artikel 40, lid 2, van het Reglement van orde van het Comité van de Regio's aan te wijzen als algemeen rapporteur van het advies;

gezien het ontwerpadvies (CDR 103/2002) dat is opgesteld door de algemeen rapporteur, mevrouw Du Granrut (lid van de regio van Picardië en loco-burgemeester; F-EVP);

overwegende dat vervoer — zowel qua infrastructuur als qua dienstverlening — van cruciaal belang is voor de inrichting en de ontwikkeling van het Europese grondgebied;

overwegende dat alle overheidsniveaus — Europees, nationaal, regionaal en lokaal — moeten samenwerken op het gebied van vervoersbeleid en daarbij het subsidiariteitsbeginsel moeten eerbiedigen, en dat lokale en regionale overheden het dichtst bij de burger staan;

⁽¹⁾ PB C 198 van 14.7.1999, blz. 21.

⁽²⁾ PB C 293 van 13.10.1999, blz. 9.

⁽³⁾ PB C 226 van 8.8.2000, blz. 22.

⁽⁴⁾ PB C 317 van 6.11.2000, blz. 22.

⁽⁵⁾ PB C 107 van 3.5.2002, blz. 51.

overwegende dat vrachtvervoer van essentieel belang is voor de economische en sociale ontwikkeling van de regio's en daarmee voor de integratie van Europa;

overwegende dat de Europese Unie op het gebied van ruimtelijke ordening niet bevoegd is, maar dat de Commissie niet-bindende maatregelen kan voorstellen die een zeer positief effect op milieu en duurzame ontwikkeling kunnen sorteren;

overwegende dat, met het oog op bevordering van duurzame ontwikkeling, de Europese Unie er krachtens het Verdrag van Amsterdam voor moet zorgen dat de eisen ten aanzien van milieubescherming geïntegreerd worden in de omschrijving en de tenuitvoerlegging van het communautair beleid;

overwegende dat met het programma PACT 1997-2001, dat tot doel had het gebruik van gecombineerd vervoer te doen toenemen door ondersteuning van marktgestuurde innovatieve initiatieven in de sector gecombineerd vervoer goede ervaringen zijn opgedaan;

overwegende dat het programma PACT een positief effect had op het milieu, met name wat betreft de vermindering van de CO₂-emissies;

overwegende dat projecten op het gebied van vervoersinteroperabiliteit technologische opties, een vernieuwende aanpak en regelingen inzake dienstverlening moeten omvatten om de goederenvervoersmarkt te kunnen beïnvloeden;

overwegende dat acties zoals uitgevoerd in het kader van het programma PACT moeten worden uitgebreid;

overwegende dat de opstoppingen in het wegvervoer moeten worden tegengegaan door gebruik te maken van spoor, korte vaart en binnenvaart;

overwegende dat de Gemeenschap op grond van haar positieve ervaringen met het programma PACT moet beschikken over een instrument om de opstoppingen in de wegvervoerssector te bestrijden en het wegvervoer deels te verleggen naar de korte vaart, het spoor en de binnenvaart,

heeft tijdens zijn op 15 en 16 mei 2002 gehouden 44e zitting (vergadering van 15 mei) het volgende advies uitgebracht, dat met algemene stemmen werd goedgekeurd.

Het Comité van de Regio's

1. Inleiding

- stemt in met een nieuw gemeenschappelijk beleid inzake vrachtvervoer, dat moet zijn gebaseerd op intermodaliteit en op vervoer per spoor, de korte vaart en de binnenvaart, dat de opstoppingen op de weg moet bestrijden en waarvan een gegarandeerde en kwalitatief hoogwaardige dienstverlening een van de speerpunten is;
- verwelkomt het nieuwe programma „Marco Polo”, dat de intermodaliteit moet bevorderen en tot doel heeft het vrachtvervoer te verleggen van de weg naar andere, milieuvriendelijkere vormen van vervoer, zoals het spoor, de korte vaart en de binnenvaart;
- neemt met belangstelling kennis van de drie grote actiegebieden van het programma „Marco Polo”:
  - het eerste gebied heeft betrekking op de initiatieven die zijn genomen door de actoren op de logistieke

markt. De nadruk zal komen te liggen op steunverlening bij het opstarten van nieuwe diensten die op termijn levensvatbaar zijn en die leiden tot een aanzienlijke modal shift van wegvervoer naar andere vervoersvormen. Deze modal shift hoeft in technologisch opzicht niet noodzakelijkerwijs vernieuwend te zijn. De financiële steun blijft beperkt tot de aanloopperiode voor het opstarten van deze diensten en dient ter compensatie van het commerciële risico;

- het tweede gebied heeft betrekking op commerciële acties die fungeren als katalysator van structurele veranderingen. Deze acties moeten de grote structurele hindernissen voor het vrachtvervoer wegnemen die een belemmering vormen voor de efficiënte werking van de markten, voor het concurrentievermogen van de korte vaart, het spoor en de binnenvaart en/of voor het efficiënt functioneren van ketens die van deze vervoersvormen gebruik maken. De acties kunnen het volgende inhouden: de introductie van snelwegen op zee of van hogesnelheids-goederentreinen, van binnenvaartdiensten en van pools voor laadeenheden die zowel in het railvervoer als in de korte vaart en binnenvaart gebruikt kunnen worden;

- het derde gebied betreft gemeenschappelijke leeracties inzake de logistieke markt, die tot doel hebben de animo tot samenwerking in de complexe en versnipperde intermodale vervoerssector te vergroten en de werkmethoden en -procedures te optimaliseren teneinde de commerciële en milieuprestaties van de betrokken bedrijven te verbeteren. Verder valt te denken aan begeleidende maatregelen voor monitoring en evaluatie van projecten en aan het verzamelen en analyseren van statistische gegevens.

Bij deze acties moeten tenminste twee lidstaten of één lidstaat plus één kandidaat-lidstaat of derde land betrokken zijn.

De drie soorten acties hangen samen, en moeten het functioneren van het te introduceren intermodale vervoersysteem ten goede komen en de mogelijke handelsbelemmeringen wegnemen.

Het financiële kader voor de jaren 2003 tot 2007 bedraagt 115 miljoen euro, wat neerkomt op een gemiddelde van 23 miljoen euro per jaar.

Het „Marco Polo”-programma vormt een nieuw concept om de milieuprestaties van het vrachtvervoersysteem te verbeteren.

Als er geen maatregelen worden genomen, zal het vrachtvervoer over de weg in de EU tussen nu en 2010 met ongeveer 50 % toenemen. Deze ontwikkeling zal leiden tot nog meer opstoppingen, vervuiling en ongevallen. De sociaal-economische kosten van de bijkomende 12 miljard tkm op de wegen worden geschat op meer dan 3 miljard euro per jaar.

Om de verdeling van het vrachtvervoer over de verschillende vervoersvormen te kunnen handhaven op het niveau van 1998, moeten spoorvervoer, korte vaart en binnenvaart 12 miljard tkm per jaar extra opvangen en de huidige groeitendens van het wegtransport omkeren. Dit is de uitdaging waarvoor het vrachtvervoer binnen de Europese Unie zich gesteld ziet.

Hoofddoelstelling van „Marco Polo” is dus ertoe bij te dragen dat een hoeveelheid vracht overeenkomende met de in het internationale wegvervoer verwachte groei wordt overgenomen door andere vervoerstakken. Het programma zal de zich tot 2010 uitstrekkende grote beleidsinitiatieven in het vrachtvervoer ondersteunen, en dient daarom tot dat jaar te bestaan. Er zullen flexibiliteitsmechanismen worden ingebouwd waarmee kan worden ingespeeld op nu nog niet te voorziene marktontwikkelingen.

Het programma „Marco Polo” moet de samenleving kostenbesparingen opleveren. De kosten van het intermodale vrachtvervoer zoals voorzien in het programma zijn in vergelijking met het wegvervoer 60-80 % lager wat ongevallen betreft en 40-65 % lager wat CO₂-emissies betreft. Over het geheel genomen liggen de maatschappelijke kosten van intermodaal vervoer 33-72 % lager dan het van het wegvervoer.

2. Algemene overwegingen

2.1. Het Comité van de Regio's onderschrijft de doelstellingen van het programma „Marco Polo”, dat tot doel heeft „de milieuprestaties van het vrachtvervoersysteem in de Europese Unie te verbeteren”. Het zou dan ook graag zien dat het programma in deze opzet slaagt, zowel in het belang van het milieu als in het belang van de economische dynamiek binnen de Europese Unie en haar regio's.

2.2. Bij de bestudering van het programma heeft het Comité de vinger kunnen leggen op een aantal tekortkomingen ten aanzien van de behoeften van te stimuleren vervoerstakken (spoor, binnenvaart en korte vaart), ten aanzien van de logistieke organisatie van de interoperabiliteit hiervan en ten aanzien van de te introduceren diensten en de werkgelegenheid. Het CvdR wijst op de rol die het vervoer — en dan met name intermodale centra — speelt bij ontwikkeling op regionaal of interregionaal niveau, en daarmee op het belang van door regionale overheden en/of hieraan gelieerde organisaties geïnitieerde projecten.

2.3. Het Comité van de Regio's zou graag zien dat de „transparante, objectieve en duidelijk afgebakende” steun in verhouding staat tot de kosten die de samenleving bespaart door gebruik te maken van de minst milieuvriendelijke vervoersvormen, overeenkomstig de aanpak die de Commissie voorstelt in haar ontwerpverordening inzake steunverlening voor vervoerscoördinatie.

2.4. In de kostenraming wordt rekening gehouden met ongevallen, lawaai, vervuiling, klimaatkosten (CO₂) en met kosten voor congestie en infrastructuur, maar niet met bodemen waterverontreiniging en bodemgebruik. Daarbij wordt 1 euro subsidie verleend voor elke 500 tkm verschuiving vanuit het wegvervoer (aan te passen al naargelang de werkelijke externe kostenbesparingen die de gebruikmaking van spoor, korte vaart of binnenvaart oplevert). Deze berekening lijkt tamelijk willekeurig en gaat uit van besparingen die ver onder de theoretische besparingen op de externe kosten voor elke modaliteit liggen.

Het Comité is van mening dat de benadering van de externe kosten een bemoedigende eerste stap is op een terrein waar de tegenstand groot is. Volgens het CvdR is het dan ook belangrijk om deze benadering van de Commissie te steunen en haar ertoe aan te moedigen extra middelen vrij te maken voor het modal shift-beleid, hetzij rechtstreeks door de begroting voor „Marco Polo” te verhogen, hetzij indirect door aanpassing van de regels voor staatssteun.

2.5. Het Comité van de Regio's is zich ervan bewust dat de feitelijke commerciële en operationele belemmeringen in sectoren buiten het wegvervoer zullen moeten worden opgelost om de mogelijkheden van die vervoersmarkten volledig te kunnen benutten, en dat de gebreken en problemen van de modaliteiten moeten worden aangepakt om hoogwaardige intermodale vrachttransportketens te kunnen bieden.

2.6. Om de intermodaliteit tussen spoorweg en zee en/of tussen binnenvaart en zeevaart te optimaliseren, dringt het Comité van de Regio's erop aan dat voor het noodzakelijke materieel wordt gezorgd, zodat deze vervoerstakken rationeel op elkaar aansluiten zonder dat moet worden overgeladen.

2.7. Het CvdR is van mening dat de voorgestelde acties niet beperkt moeten blijven tot deze noodzakelijke modal shift, maar dat voor de logistieke en de vervoerssector tevens een kader moet worden gecreëerd voor het aanpakken van de structurele problemen die het functioneren van de vervoersmarkt belemmeren en voor het verbeteren van de milieuprestaties van het vervoersysteem.

2.8. In dit verband uit het Comité van de Regio's dezelfde bezorgdheid waaraan het al uitdrukking heeft gegeven in zijn advies over de interoperabiliteit van het Trans-Europese spoorwegsysteem⁽¹⁾: wil een evenwicht worden bereikt tussen de verschillende vervoerstakken en maximaal gebruik worden gemaakt van vervoersvormen die minder schade aan het milieu toebrengen, minder energie verbruiken en minder externe kosten met zich meebrengen, dan moet er harmonisatie plaatsvinden van de door de verschillende vervoerstakken gebruikte systemen op het gebied van informatietechnologie en telecommunicatie en van alle nieuwe technologieën die kunnen bijdragen aan de grensoverschrijdende interoperabiliteit van de nationale vervoersnetwerken.

Fundamenteel voor het realiseren van een concurrerend intermodaal vervoerssysteem is dat er een gemeenschappelijke configuratie wordt opgezet voor intermodale systemen die in real time elektronische informatie verschaffen, zodat de klant voortdurend kan nagaan waar zijn zending zich bevindt.

Analyse van de situatie van het spoorwegvervoer, de korte vaart, de binnenvaart, de intermodale terminals en de infor-

matietechnologie wijst overigens uit dat de regelgeving voor de vrachtvervoersmarkt ingrijpend moet worden herzien en verbeterd.

2.9. Het Comité van de Regio's stelt de Commissie voor, te overwegen om de instelling van een nieuw beroep te vergemakkelijken: planner voor geïntegreerd vrachtvervoer. Deze planner moet het geïntegreerde vervoer van goederen gaan coördineren, ongeacht de modaliteit. Ook moeten de containers en de wissellaadbakken worden gestandaardiseerd om een probleemloze overslag tussen de verschillende vervoersmodaliteiten te realiseren.

2.10. Het Comité stelt vast dat er momenteel geen gegevens of onderzoeken beschikbaar zijn over wat vanuit macro-economisch en sociaal oogpunt de ideale verhouding tussen de verschillende vervoersmodaliteiten zou zijn.

2.11. Ook omdat men niet om het wegvervoer heen kan (het beschikt immers over een fijnmazig netwerk waarmee goederen tot aan de voordeur van bedrijven en particulieren kunnen worden gebracht en verzorgt het vervoer van en naar terminals van alternatieve vervoerswijzen), vraagt het Comité zich daarom af of het wegvervoer in het programma „Marco Polo” wel helemaal buiten beschouwing moet worden gelaten. Dit geldt met name voor de katalysatoracties. Het wegvervoer zou in de volgende gevallen in „Marco Polo” kunnen worden opgenomen:

- wanneer het wegtransport het vervoer van en naar terminals van alternatieve vervoerswijzen verzorgt;
- wanneer er sprake is van vrachtwagenvervoer in combinatie met vervoer per ro-ro-schip (veerboot) of van een systeem waarbij vrachtwagens over het spoor worden vervoerd.

2.12. Het Comité van de Regio's wijst erop dat een van de doelstellingen van het vervoersbeleid erin bestaat, het verschil in ontwikkelingsniveau tussen de diverse regio's en de achterstand van de minst begunstigde regio's te verkleinen. Het CvdR betreurt het dat deze doelstelling niet wordt vermeld in het programma. In het Commissievoorstel wordt nergens gewag gemaakt van secundaire spoorwegnetwerken en hun bijdrage aan de lokale economie. Evenmin wordt gesproken over de rol die de binnenvaart zou kunnen spelen bij het vervoer van goederen die worden vervaardigd voor de regio's en steden die onderweg worden gepasseerd.

2.13. Het Comité wijst er tevens op dat vervoer een belangrijke functie vervult bij het bevorderen van de economische groei van regio's of groepen regio's, en dat het van wezenlijk belang lijkt om te streven naar integratie van projecten voor de ontwikkeling van een regio enerzijds en een optimaal intermodaal vervoerssysteem anderzijds.

⁽¹⁾ CDR 94/2000 fin.

In dit verband is het CvdR verontrust door de plannen om het nieuwe intermodale vervoer vooral gebruik te laten maken van verkeersaders in de economisch reeds ver ontwikkelde regio's in plaats van in de afgelegen regio's, en is van mening dat het „Marco Polo”-programma hieraan aandacht zou moeten schenken.

2.14. Ten aanzien van de binnenwateren benadrukt het Comité van de Regio's het belang van intermodale centra, verbindingsschakels of hoogwaardige modale knooppunten, die voor integratie met andere vervoersmodaliteiten en daarmee voor een hogere rendabiliteit kunnen zorgen. Ook zou moeten worden overwogen om deze „verbindingpunten” om te vormen tot heuse centra van economische activiteit die bedrijven aantrekken en banen scheppen.

2.15. Met het oog op deze bijkomende ambitieuze doelstellingen, die niettemin nodig zijn voor het welslagen van het programma, en met het oog op het technisch onderzoek dat deze doelstellingen met zich meebrengen, plaatst het Comité ten slotte vraagtekens bij de toereikendheid van de ontwerpbe-groting voor het programma.

3. Conclusies en belangrijkste voorstellen

3.1. Artikel 1

Hoewel het in deze context provocerend mag lijken, wijst het Comité van de Regio's erop dat het gebruik van het fijnmazige wegennet onvermijdelijk is en dat het onverstandig zou zijn om hiermee bij de tenuitvoerlegging van het programma geen rekening te houden.

3.2. Artikel 4

Het Comité van de Regio's is van mening dat lokale en regionale overheden met privaat-publieke samenwerkingsverbanden werken, de Commissie rechtstreeks om financiële steun moeten kunnen verzoeken voor projecten die op openbare vervoersdiensten betrekking hebben.

3.3. Artikel 5

3.3.1. Ten aanzien van het spoorwegvervoer zou het CvdR graag zien dat niet alleen wordt gekozen voor een nieuw prijsbeleid, maar ook voor het vergemakkelijken van grensoverschrijdend verkeer en voor veiligheidsgaranties.

Het Comité van de Regio's stelt vast dat het vrachtvervoer per spoor niet volledig tot ontwikkeling kan worden gebracht zolang de voornaamste concurrent — het wegvervoer — niet hoeft op te draaien voor alle maatschappelijke kosten die hij veroorzaakt.

Het Comité vreest overigens dat de ontwikkeling van het vervoer per spoor en van innoverende modal shift-oplossingen zoals voorgesteld in het programma nieuwe exploitanten bevoordeelt ten opzichte van de gevestigde spoorwegexploitanten. Deze kunnen een grote rol spelen bij de bevordering van een intermodaal vervoersysteem. Het „Marco Polo”-programma moet hen dan ook zoveel mogelijk hiertoe aanzetten.

Het CvdR zou graag zien dat er een Europees Spoorwegbureau wordt opgericht en dat wordt samengewerkt met de gevestigde spoorwegexploitanten.

3.3.2. De binnenvaart zal zich ten volle ontwikkelen zodra het voor- en natransport wordt vergemakkelijkt door goede overslagsystemen in de logistieke centra in de zeehavens. Het CvdR doet de aanbeveling ervoor te zorgen dat voor rivierschepen in zeehavens dezelfde voorwaarden gelden als voor met name het wegvervoer.

Het Comité adviseert voorts om de innoverende ervaringen met multi-modale lijndiensten waarbij gebruik wordt gemaakt van de binnenvaart, te ondersteunen. Het CvdR vreest echter dat de beschikbare capaciteit, die als gevolg van de programma's voor de sloop van schepen gering is, niet kan voldoen aan de groeiende vraag van schippers. Het Comité raadt dan ook aan om initiatieven voor nieuwe, moderne schepen die zijn afgestemd op het hedendaagse vervoer te ondersteunen, en om te trachten jongeren te interesseren voor het beroep van schipper.

De binnenvaart is momenteel voorbereid op alle soorten vervoersdiensten, behalve op grootschalig massavervoer. Om naar behoren te kunnen voldoen aan deze vraag naar bulkvervoer van containers, chemische producten, gevaarlijke stoffen en zware colli is het van belang dat Europa beschikt over een wijd vertakt netwerk van waterwegen dat geschikt is voor grote schepen; dit zou leiden tot een vlotter vervoer tussen de diverse regio's van de Unie. Het Comité doet derhalve de aanbeveling om de inspanningen om te komen tot een zo breed mogelijke vertakking voort te zetten.

Het Comité van de Regio's stelt voor, bepaalde institutionele aanpassingen (regelgeving, toegang tot uitrusting) door te voeren om de infrastructurele verbeteringen te begeleiden (doorvaarthoogte onder bruggen, diepgang van schepen, scheepsmodellen, interne platforms), zodat het productiviteitsniveau in deze vervoerstak hoger kan worden.

3.3.3. Wat betreft de korte vaart onderschrijft het Comité van de Regio's hetgeen wordt gezegd over snelwegen op zee en over cabotage — met andere woorden: over de economische dynamiek van de al dan niet internationaal van belang zijnde Europese havens met het oog op een rationele logistiek en een probleemloze interne handel waarbij niet hoeft te worden overgeladen.

3.4. Artikel 6

Het Comité van de Regio's wijst erop dat het programma ervoor moet zorgen dat niet alleen de sterk ontwikkelde regio's profiteren van de nieuwe intermodale vervoersvormen, maar dat juist afgelegen regio's worden ontsloten.

Het Comité beklemtoont het belang van intermodale centra, verbindingsschakels of hoogwaardige knooppunten voor het ontstaan van heuse centra van economische activiteit die bedrijven aantrekken en banen scheppen.

3.5. Artikel 7

Het Comité van de Regio's doet de suggestie om het programma te laten voorzien in ondersteuning van de harmonisatie van telematica- en informatietechnologieën in de diverse

vervoerstakken en in ondersteuning van alle maatregelen die zouden kunnen bijdragen aan de grensoverschrijdende interoperabiliteit daarvan.

Het CvdR stelt voor een gemeenschappelijke configuratie op te zetten voor intermodale systemen die in „real time” elektronische informatie verschaffen, zodat de klant voortdurend kan nagaan waar zijn zending zich bevindt. Verder zou het beroep van planner voor geïntegreerd vrachtvervoer kunnen worden ingesteld en zouden containers en wissellaadbakken kunnen worden gestandaardiseerd.

3.6. Artikel 8

Het Comité van de Regio's zou graag zien dat in het programma acties — al is het op kleine schaal — worden opgenomen die kunnen bijdragen aan de economische ontwikkeling van regio's. Het denkt daarbij aan de „ontbrekende schakels” bij grensoverschrijdende projecten en de „oververhitte verbindingen”, die scheiding van doorgaand verkeer en bestemmingsverkeer noodzakelijk maken.

3.7. Artikel 12

Het CvdR vraagt zich af of de begroting van het programma toereikend is voor de ambitieuze doelstellingen ervan.

Aangezien programma „Marco Polo” direct en indirect maatschappelijke besparingen oplevert, moeten de toegewezen financiële middelen in verhouding staan tot de verwachte besparingen.

Brussel, 15 mei 2002.

De voorzitter
van het Comité van de Regio's
Albert BORE

Advies van het Comité van de Regio's over het „Voorstel voor een besluit van het Europees Parlement en de Raad tot instelling van het Europees Jaar van opvoeding door sport 2004”

(2002/C 278/06)

HET COMITÉ VAN DE REGIO'S,

gezien het „Voorstel voor een besluit van het Europees Parlement en de Raad tot instelling van het Europees Jaar van opvoeding door sport 2004” [COM(2001) 584 def. — 2001/0244 (COD)];

gezien het besluit van de Raad van de Europese Unie van 23 november 2001 om het Comité overeenkomstig art. 265, eerste alinea, van het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap, over dit onderwerp te raadplegen;

gezien het besluit van zijn bureau van 6 februari 2002 om de commissie „Cultuur en opleiding” met het opstellen van dit advies te belasten;

gezien het Verdrag van Amsterdam, artt. 13 en 149;

gezien de aan het Verdrag van Amsterdam gehechte Verklaring betreffende sport;

gezien het raadplegingsdocument van de Commissie over het Europese sportmodel, november 1998;

gezien het Verslag van Helsinki over sport, december 1999;

gezien de Verklaring van de Europese Raad van Nice inzake de specifieke kenmerken van de sport en de maatschappelijke functie daarvan (Bijlage IV), december 2000;

gezien zijn advies over het „Europees sportmodel” (CDR 37/1999 fin)⁽¹⁾;

gezien zijn advies over „Gelijke kansen voor jongens en meisjes bij vrijetijdsactiviteiten, in het bijzonder bij EU-programma's op het gebied van sport en jongeren” (CDR 182/97 fin)⁽²⁾;

gezien zijn advies over „De interactie tussen het opvoeden van jongeren en sport — Voorstellen voor maatregelen op EU-niveau om de positieve effecten van lichaamsbeweging en sport in Europa te versterken” (CDR 222/96 fin)⁽³⁾;

gezien zijn advies over het Memorandum over „Levenslang leren” (CDR 19/2001 fin)⁽⁴⁾;

gezien zijn advies over het „Plan voor de bijdrage van de Gemeenschap aan de dopingbestrijding in de sport” (COM(1999) 643 def.; CDR 22/2000 fin)⁽⁵⁾;

gezien het ontwerpadvies (CDR 388/2001 rev. 2) dat op 22 maart 2002 werd goedgekeurd door de commissie „Cultuur en opleiding” (rapporteurs: de heer Mientus, voorzitter van de commissie voor federale en Europese aangelegenheden van de Landtag van Nedersaksen (D/PSE), en mevrouw Kemp, oppositieleider van de graafschapsraad van West Berkshire (VK/EVP),

heeft tijdens zijn op 15 en 16 mei 2002 gehouden zitting (vergadering van 15 mei) het volgende advies uitgebracht.

⁽¹⁾ PB C 374 van 23.12.1999, blz. 56.

⁽²⁾ PB C 64 van 27.2.1998, blz. 81.

⁽³⁾ PB C 337 van 11.11.1996, blz. 60.

⁽⁴⁾ PB C 357 van 14.12.2001, blz. 36.

⁽⁵⁾ PB C 317 van 6.11.2000, blz. 63.

1. Algemene opmerkingen van het Comité van de Regio's over de mededeling

1.1. Het Comité van de Regio's steunt het initiatief van de Europese Commissie om 2004 uit te roepen tot Europees jaar van opvoeding door sport (hierna: het Jaar), zolang het subsidiariteitsbeginsel maar wordt toegepast. Het jaar 2004 zal een unieke kans bieden om zich te focussen op de educatieve en sociale dimensie van sport, in een tijd waarin toch al veel media-aandacht zal worden geschonken aan sport in Europa, dankzij de Olympische spelen en het EURO 2004 voetbalkampioenschap.

1.2. Het Comité van de Regio's is van mening dat de inschakeling van lokale en regionale overheden van cruciaal belang is om dit „Europees jaar” tot een succes te maken. In de geest van het subsidiariteitsbeginsel zou de rol van de lokale en regionale overheden tijdens dit jaar moeten worden gerespecteerd, als erkenning van het feit dat zij dicht bij de burgers staan.

1.3. Het CvdR is van mening dat de Commissie de impact van het jaar kan vergroten door het potentieel van de lokale en regionale overheden te benutten, alle relevante actoren (in dit geval onderwijs- en sportinstellingen) te mobiliseren en mensen van alle leeftijden maar met name jongeren bij het jaar te betrekken.

1.4. Lokale en regionale overheden bevinden zich in een unieke positie om ervoor te zorgen dat zoveel mogelijk mensen toegang hebben tot de activiteiten van de Gemeenschap, met bijzondere nadruk op achterstandsgroepen. Het Europees jaar voor opvoeding door sport borduurt voort op het Europees jaar voor gehandicapten (2003), en zorgt ervoor dat de Europese Unie tijdens het Olympische jaar meer aandacht besteedt aan het specifiek op gehandicapten toegesneden onderwijs- en sportbeleid. De specifieke opmerkingen van het ontwerpadvies vallen uiteen in twee thema's, namelijk de doelstellingen van het Jaar zoals de Commissie die heeft uiteengezet, en de uitvoering van de projecten en activiteiten, waarbij de lokale en regionale overheden nauw moeten worden betrokken.

2. De doelstellingen van het Jaar

2.1. Het Comité van de Regio's is van mening dat het jaar 2004 een uitstekende gelegenheid is om de unieke waarde van sport voor de Europese samenleving te vieren. Dit speciale jaar zou een aanvulling moeten zijn op de aandacht voor de topsport met diens competitie en commercialisering, door een bredere invalshoek te hanteren voor alle takken van sport, die de Europese burgers dichter bij elkaar brengen.

2.2. Het Comité van de Regio's zou met name willen dat de rol van personen en vrijwilligers die hun vrije tijd in dienst stellen van hun medemens sterker in de schijnwerpers wordt geplaatst. Dit is met name van belang in sociaal sterk achtergebleven gebieden, waar minder vrijwilligers bereid zijn hun diensten te verlenen aan sportclubs dan in meer welvarende gebieden. Als erkenning voor de bijdrage van sport tot educatieve vaardigheden en een leven lang leren evenals leiderschap, burgerschap en teamwork, zou het CvdR graag zien dat het Jaar zich focust op de meest innovatieve benaderingen om de bevolking bij het initiatief te betrekken, op basis van het beginsel van sociale integratie. Sport draagt tevens bij tot integratie en een gevoel voor fair play en verbetert de gezondheid en het welzijn van lokale en regionale gemeenschappen.

2.3. Het CvdR erkent zonder meer dat sport een bijdrage levert tot de verwerving van educatieve basisvaardigheden, maar vraagt de Europese Commissie haar doelstellingen uit te breiden, zodat alle leeftijdsgroepen worden bereikt, aangezien het concept van levenslang leren steeds meer navolging krijgt. Sport draagt aanzienlijk bij tot wederzijds begrip, integratie en het welzijn van mensen van alle leeftijden.

2.4. Het CvdR is het met de Europese Commissie eens dat het Europees Jaar voor opvoeding door sport een unieke kans is om de mogelijkheden voor een grotere samenwerking sport/school beter vorm te geven en zichtbaarder te maken. Het CvdR zou graag zien dat de Commissie prioriteiten vaststelt binnen de bestaande onderwijs- en jeugdprogramma's van de Gemeenschap, om de beperkte begrotingsmiddelen die voor het jaar worden uitgetrokken, aan te vullen. Het CvdR is ervan overtuigd dat om het Jaar succesvol te maken en om het méér dan een reeks symbolische acties te laten zijn, hiervoor tevens middelen van andere programma's moeten worden gemobiliseerd, zoals Socrates, Leonardo da Vinci en Youth for Europe. Speciaal voor jongeren zou binnen deze programma's specifieke steun moeten worden uitgetrokken voor de mobiliteit van jongeren en gymnastiekleraren, om de organisatie van transnationale wedstrijden en de vaststelling van beste praktijken op het gebied van de rol en de wijze van sportbeoefening op scholen te bevorderen. Ook zouden tijdens het Jaar lokale partnerschappen tussen clubs en scholen moeten worden opgericht, zodat jongeren worden aangemoedigd om na schooltijd deel te nemen aan sportactiviteiten. Sportbeoefening moet ook erkenning krijgen als belangrijk communicatiemiddel.

2.5. Het CvdR is van mening dat om jongeren op doeltreffende wijze te bereiken, het Jaar op alle sporten betrekking moet hebben en niet alleen op bekende sporten die veel aandacht krijgen in de media en op de televisie. De lokale en

regionale overheden streven ernaar alle sporten te bevorderen die een belangrijke rol spelen bij onderwijs, de ontwikkeling van vaardigheden bij jongeren en sociale integratie (d.w.z. kleinere sporttakken).

2.6. In de geest van de verklaring van Nice over sport zou het CvDR graag zien dat de rol van sport in verschillende takken van het Gemeenschapsbeleid wordt geïntegreerd. Zonder de rechtsgrondslag van het jaar te veranderen, zou het CvDR willen dat de Europese Commissie bijzondere nadruk legt op de rol van de structuurfondsen, de Europese strategieën inzake werkgelegenheid en sociale integratie en andere communautaire programma's, zoals stedenbanden.

2.7. Het CvDR is van mening dat de lokale en regionale overheden tijdens het Jaar nauw zouden moeten worden betrokken bij alle door de Commissie gefinancierde studies waarmee wordt getracht beste praktijken aan te wijzen op het gebied van sociale integratie van achterstandsgroepen via opvoeding door sport. Het Jaar is een unieke gelegenheid om succesvolle activiteiten in de schijnwerpers te zetten die in het verleden hebben bijgedragen tot de integratie van achterstandsgroepen in de lidstaten.

2.8. Het CvDR zou graag zien dat het Jaar duidelijk maakt dat lange-termijninvesteringen in sport economisch rendabel zijn. Het CvDR is ervan overtuigd dat de Europese Unie kan aantonen dat investeringen in sportvoorzieningen op lokaal en regionaal niveau economisch rendabel zijn, en op langere termijn zullen leiden tot een daling van overheidsuitgaven voor sociale zekerheid en volksgezondheid, die samenhangen met de vergrijzing en het gebrek aan lichaamsbeweging.

2.9. Het CvDR is van mening dat de lokale en regionale overheden er veel belang bij hebben om jongeren in hun scholen en topcentra in de hele Europese Unie te beschermen tegen de druk die uitgaat van competitie, vercommercialisering en dopinggebruik. Lokale en regionale overheden in de hele EU spelen nu al een sleutelrol bij de bestrijding van dopinggebruik, en moeten verhinderen dat met name jongeren zich laten verleiden tot het gebruik van doping.

3. Tenuitvoerlegging

3.1. Het CvDR juicht het voorstel van de Commissie toe en verwacht dat hijzelf en de lokale en regionale overheden nauw zullen worden betrokken bij zowel het management als de uitvoering van het Jaar op nationaal, regionaal en lokaal niveau. Daarom ook zou het CvDR vertegenwoordigd willen zijn in de communautaire task-force die wordt voorgesteld.

3.2. Het CvDR is het met de Commissie eens dat partnerschappen de sleutel zijn tot het succes van het Jaar. De lidstaten zouden door de Europese Unie moeten worden aangemoedigd ervoor te zorgen dat adequate structuren worden opgezet die een zo groot mogelijke betrokkenheid van de lokale en regionale overheden, náást sportverenigingen en sportfora, sportclubs en de vrijwilligerssector, mogelijk maken. Het CvDR is van mening dat het Jaar de gelegenheid moet bieden voor een brede uitwisseling van ervaringen op het gebied van sport en onderwijs. Het CvDR zou graag zien dat de Commissie tijdens het Jaar beste praktijken op lokaal en regionaal niveau verzamelt, publiceert en van commentaar voorziet.

3.3. Het CvDR is van mening dat de Commissie meer nadruk moet leggen op het belang van de mobilisering van alle regionale en lokale actoren ten behoeve van de praktische uitvoering van het Jaar. Tal van lokale en regionale overheden nemen deel aan of fungeren als gastheer voor sportfora, die ertoe zullen bijdragen dat het Jaar in hun regio een succes wordt.

3.4. Het CvDR dringt er bij de Commissie op aan om in het nog op te richten nationale forum ook plaats te bieden aan de lokale en regionale overheden, bijvoorbeeld via hun nationale verenigingen.

3.5. Het CvDR zou de Commissie en de lidstaten willen aanbevelen ervoor te zorgen dat alle activiteiten die gedurende het Jaar worden gefinancierd, alle geledingen van de samenleving bereiken, met bijzondere nadruk op jongeren, kansarmen en gehandicapten.

Brussel, 15 mei 2002.

De voorzitter
van het Comité van de Regio's
Albert BORE

Advies van het Comité van de Regio's over de „Mededeling van de Commissie aan de Raad, het Europees Parlement, het Economisch en Sociaal Comité en het Comité van de Regio's inzake „e-Europa 2002: Toegankelijkheid van websites van de overheid en de inhoud daarvan”

(2002/C 278/07)

HET COMITÉ VAN DE REGIO'S,

gezien de mededeling van de Commissie aan de Raad, het Europees Parlement, het Economisch en Sociaal Comité en het Comité van de Regio's inzake „e-Europa 2002: Toegankelijkheid van Websites van de overheid en de inhoud daarvan” (COM(2001) 529 def.);

gezien het besluit van de Commissie van 25 september 2001 om het CvdR, overeenkomstig art. 265, eerste alinea, van het EG-Verdrag, over dit onderwerp te raadplegen;

gezien het besluit van zijn bureau van 6 februari 2002 om de commissie „Cultuur en opleiding” te belasten met de desbetreffende voorbereidende werkzaamheden;

gezien het advies van het CvdR over de mededelingen van de Commissie aan de Raad, het Europees Parlement, het Economisch en Sociaal Comité en het Comité van de Regio's met als onderwerpen: „Het vijfde verslag over de tenuitvoerlegging van het pakket telecommunicatieregelgeving” en „Naar een nieuw regelgevingskader voor elektronische communicatie-infrastructuur en bijbehorende diensten — Herziening van de communicatieregelgeving 1999” (COM(1999) 537 def. en COM(1999) 539 def.) (CDR 520/1999 fin)⁽¹⁾;

gezien het advies van het CvdR over het „Voorstel voor een richtlijn van het Europees Parlement en de Raad inzake de universele dienst en gebruikersrechten met betrekking tot elektronische communicatienetwerken en -diensten” (COM(2000) 392 def. — 2000/0183 COD) (CDR 274/2000 fin)⁽²⁾, en

gezien het ontwerpadvies (CDR 397/2001 rev. 2) dat op 22 maart 2002 is goedgekeurd door de commissie „Cultuur en opleiding” (rapporteur: Ervelä, voorzitter van de gemeenteraad van Sauvo, voorzitter van de regionale raad van Zuid-West-Finland (Varsinais-Suomi), FIN/ELDR),

heeft tijdens zijn 44e zitting van 15 en 16 mei 2002 (vergadering van 15 mei) het volgende advies met algemene stemmen goedgekeurd.

Het Comité van de Regio's

1.1. kent een bijzonder groot gewicht toe aan de mededeling van de Commissie, die te beschouwen is als een belangrijke stap op weg naar verwezenlijking van de in het kader van het initiatief „e-Europa” en in ander verband geformuleerde sociale doelstellingen van de Europese informatiemaatschappij;

1.2. staat achter de in de mededeling geformuleerde conclusies en aanbevelingen t.a.v. een snelle ontwikkeling van de toegankelijkheid van online-overheidsdiensten;

1.3. stelt vast dat regio's en gemeenten in Europa op dit moment al een groot aantal met name op gehandicapten en ouderen afgestemde diensten aanbieden, en acht het een buitengewoon goede zaak dat de Commissie haar steun heeft uitgesproken voor de richtsnoeren van het World Wide

Web Consortium, waarin wordt aangegeven hoe ook bij het ontwerpen van de voortdurend in aantal toenemende overheidsdiensten via het Internet zonder al te veel moeite tegemoet kan worden gekomen aan de behoeften van verschillende groepen gebruikers;

1.4. vindt de aanbeveling om alle webpagina's van overheidsdiensten in overeenstemming te brengen met de richtsnoeren te algemeen gesteld, omdat een aantal door gemeenten en regio's geboden online-diensten ook nu al exclusief zijn afgestemd op gehandicapten resp. ouderen of andere zeer begrensde en specifieke groepen gebruikers; dit betekent dat niet overal dezelfde maatregelen op het gebied van toegankelijkheid kunnen worden geëist;

1.5. wil er de aandacht op vestigen dat de afnemers van diensten die door gemeenten en regio's worden geboden, in het Europa van vandaag een zeer heterogene groep vormen. Bij het ontwikkelen van de toegang tot diensten zal niet alleen rekening moeten worden gehouden met gehandicapten en ouderen maar ook met allerlei etnische, taalkundige en godsdienstige minderheden. De in de mededeling gegeven richtsnoeren kunnen tot op zekere hoogte weliswaar ook worden toegepast op deze groepen, maar het Comité van de Regio's

⁽¹⁾ PB C 226 van 8.8.2000, blz. 56.

⁽²⁾ PB C 144 van 16.5.2001, blz. 60.

zou toch graag zien dat de Commissie in de toekomst meer aandacht gaat besteden aan het opstellen van concrete richtsnoeren waarmee tevens wordt voldaan aan de specifieke behoeften van bovengenoemde groepen gebruikers;

1.6. vestigt er bij de Commissie de aandacht op dat op dit moment ook binnen organisaties een zeer sterke toename van het gebruik van Internetbrowsers te constateren valt; de in de mededeling gegeven richtsnoeren kunnen aldus ook in belangrijke mate bijdragen aan het bevorderen van gelijke kansen in het beroepsleven;

1.7. stelt voor om van de online-overheidsdiensten vooral die van het regionale en lokale niveau ook in Europees verband verder te ontwikkelen d.m.v. proefprojecten, omdat deze overheden het leeuwendeel van de op gehandicapten en ouderen gerichte diensten voor hun rekening nemen;

1.8. geeft in overweging om ter verbetering van de toegang tot de online-diensten van de particuliere sector na te denken over het in gebruik nemen van verschillende lokale en regionale „service portals” van openbare en particuliere sector tezamen, waarvan een goede voorbeeldwerking kan uitgaan;

1.9. benadrukt dat de diensten van de openbare sector moeten worden bekeken als een integraal, op de behoeften van de burgers afgestemd pakket, en dat het niet zinvol is om hiervan bepaalde onderdelen af te splitsen die uitsluitend online worden aangeboden. Het is van het grootste belang dat naast online-diensten ook de diensten die langs traditionele weg aan gehandicapten en ouderen worden geboden, met dezelfde voortvarendheid verder worden ontwikkeld. Er dient paal en perk te worden gesteld aan de discriminatie van gehandicapten, die net als anderen de kans moeten krijgen hun rechten ten volle uit te oefenen;

1.10. beveelt de Europese regionale en lokale overheden aan bij het ontwikkelen van hun online-diensten zo snel mogelijk de in de mededeling gegeven richtsnoeren over te nemen, gecoördineerd tegen toegangsbeperkingen op te treden en erop toe te zien dat de nieuwe informatietechnologieën en -systemen niet nóg meer problemen voor de gehandicapten opleveren, en

1.11. acht het gewenst dat de nodige inspanningen worden verricht om vooral bij bedrijven die diensten plannen en uitvoeren, bekendheid te geven aan de richtsnoeren, omdat men daar veelal onvoldoende op de hoogte is van zelfs de allersimpelste oplossingen ter verbetering van de toegankelijkheid.

Brussel, 15 mei 2002.

De voorzitter
van het Comité van de Regio's
Albert BORE

Advies van het Comité van de Regio's van 15 mei 2002 over de „Mededeling van de Commissie „Een Europese ruimte voor levenslang leren realiseren””

(2002/C 278/08)

HET COMITÉ VAN DE REGIO'S,

gezien de Mededeling van de Commissie „Een Europese ruimte voor levenslang leren realiseren” (COM(2001) 678 def.);

gezien het besluit van de Europese Commissie van 22 november 2001 om het Comité overeenkomstig art. 265, eerste alinea, van het EG-Verdrag over dit onderwerp te raadplegen;

gezien het besluit van zijn bureau van 6 februari 2002 om de commissie „Cultuur en opleiding” met de voorbereiding van het advies te belasten;

gezien het memorandum van de Commissie (SEC(2000) 1832);

gezien het CvdR-advies over het memorandum van de Commissie (CDR 19/2001 fin)⁽¹⁾;

gezien de conclusies van de top van Lissabon (23-24 maart 2000), Feira (19-20 juni 2000) en Stockholm (23-24 maart 2001);

gezien het Witboek van de Commissie van 1995 (COM(95) 590 def.) en de mededeling van de Commissie (COM(97) 563 def.);

gezien het CvdR-advies over het voornemen om 1996 uit te roepen tot het Europees jaar voor onderwijs en opleiding tijdens de gehele loop van het leven (CDR 244/94)⁽²⁾;

gezien de mededeling van de Commissie over e-Learning (COM(2000) 318 def.) en het CvdR-advies hierover (CDR 212/2000 fin)⁽³⁾;

gezien het verslag van de Commissie „De concrete doelstellingen van de onderwijsstelsels” (COM(2001) 59 def.) en het CvdR-advies hierover (CDR 89/2001 fin)⁽⁴⁾;

gezien het zesde meerjarenkaderprogramma (COM(2001) 94 def.) en het CvdR-advies hierover (CDR 283/2001 fin)⁽⁵⁾;

gezien de Europese overeenkomst over een actieplan voor de ontwikkeling van vaardigheden in het arbeidsproces als onderdeel van levenslang leren, die het EVV, de UNICE en CEEP hebben gesloten;

gezien de conclusies van de top van Barcelona van 15-16 maart 2002;

gezien het ontwerpadvies (CDR 49/2002 rev.) dat op 22 maart 2002 is goedgekeurd door de commissie „Cultuur en opleiding” (rapporteur: mevrouw Tallberg, eerste vice-voorzitter van de provincieraad van Stockholm, S/PSE),

heeft tijdens zijn 44e zitting van 15 en 16 mei 2002 (vergadering van 15 mei) het volgende advies uitgebracht.

Opmerkingen en aanbevelingen

1. Het Comité van de Regio's is ingenomen met de mededeling van de Commissie, waarmee een belangrijke nieuwe stap in de richting van een Europese ruimte voor levenslang leren wordt gezet.

2. Het Comité is het met de Commissie eens dat met de mededeling geen nieuw proces op gang wordt gebracht en dat de bestaande wet- en regelgeving niet geharmoniseerd wordt.

3. Het Comité hecht er grote waarde aan dat de Commissie hem als belangrijke samenwerkingspartner beschouwt. Dit komt onder meer tot uiting in het feit dat de Commissie hem concrete taken toebedeelt.

4. De brede definitie waarop het begrip „levenslang leren” is gebaseerd heeft tijdens het consultatieproces veel positieve reacties opgeroepen. Het Comité is verheugd dat het leerproces volgens de zienswijze van de Commissie al op peuterleeftijd begint en het hele leven doorgaat en levenslang leren zowel formele, als informele en niet-reguliere leeractiviteiten omvat.

(1) PB C 357 van 14.12.2001, blz. 36.

(2) PB C 210 van 14.8.1995, blz. 74.

(3) PB C 19 van 22.1.2002, blz. 26.

(4) PB C 19 van 22.1.2002, blz. 23.

(5) PB C 107 van 3.5.2002, blz. 111.

5. Een belangrijke opgave is het bevorderen van maatschappelijke participatie en actief burgerschap en mensen bewust maken van hun rechten en plichten als burger. De inspanningen op het gebied van levenslang leren mogen niet tot een nieuwe kloof leiden; iedereen moet de mogelijkheid krijgen om actief aan de arbeidsmarkt en aan het maatschappelijk verkeer deel te nemen. Voor gehandicapten en andere kwetsbare personen die op specifieke problemen stuiten, moeten oplossingen op maat, een goede toegankelijkheid en adequate infrastructuurvoorzieningen worden gecreëerd om aan de uiteenlopende behoeften tegemoet te komen.

6. De strategie voor levenslang leren is zeer relevant voor de regionale en lokale overheden. Zij dragen vaak de politieke en financiële verantwoordelijkheid voor het onderwijs in de lidstaten. Vaak treden zij op als coördinator voor ontwikkeling en groei, zijn zij medeverantwoordelijk voor de welvaart van de burgers en voor de infrastructuur en vervullen zij een sociale functie. Bovendien zijn de regionale en lokale overheden ook werkgevers die er zorg voor moeten dragen en er belang bij hebben dat hun werknemers hun vaardigheden kunnen verbeteren. In de Mededeling wordt echter niet voldoende onderkend dat lokale en regionale overheden een cruciale rol spelen in lokale onderwijsorganisaties en bij de ontwikkeling en uitvoering van strategieën op het gebied van „levenslang leren”.

7. Het CvDR heeft kennis genomen van de Europese overeenkomst over een actieplan voor de ontwikkeling van vaardigheden in het arbeidsproces als onderdeel van levenslang leren, die het EVV, de UNICE en het CEEP onlangs hebben gesloten. Deze overeenkomst ademt dezelfde geest als dit advies. Via het CEEP voelt het CvDR zich betrokken bij het actieplan.

8. Het CvDR staat achter de aanbeveling van de Commissie om ter ondersteuning van het concept „levenslang leren” op alle niveaus (nationale, regionale en lokale) netwerken op te zetten. Helaas verzuimt de Commissie echter de lokale en regionale overheden te noemen wanneer zij expliciet schrijft dat de lidstaten, de EER en de kandidaat-lidstaten de reeds bestaande structuren voor de coördinatie tussen de ministeries moeten handhaven, versterken en uitbreiden.

9. Het Comité is beslist te spreken over de opzet van de strategie met „coherente en integrale strategieën”, „prioriteiten” en „maatregelen ter invulling van de agenda”. Wel is het noodzakelijk dat de maatregelen op Europees, nationaal en regio/lokaal niveau parallel worden uitgevoerd en niet de achterhaalde hiërarchische „top down”-benadering wordt gehanteerd. Er dient zeker meer aandacht te worden geschonken aan de sleutelrol die het lokale en regionale niveau bij de totstandbrenging van de Europese ruimte voor levenslang leren zal vervullen.

10. Het Comité stelt tot zijn tevredenheid vast dat een van de belangrijkste pijlers van de strategie het opzetten van partnerships op lokaal niveau is. Deze partnerships bestaan uit lokale overheden, scholen, universiteiten, instellingen voor voortgezette opleidingen en andere opleidingsinstituten, bedrijven, arbeidsbureaus en verenigingen. Op deze manier kunnen nieuwe soorten contacten worden gelegd. De contacten tussen scholen en bedrijven kunnen veel meer omvatten dan alleen de traditionele studiebezoeken en stages; de nieuwe bedrijven in de kenniseconomie willen nieuwsgierigheid, ondernemerschap en een globale visie bij leerlingen stimuleren in plaats van hen alleen beperkte ervaring laten opdoen. De leerlingen kunnen op hun beurt ook de ondernemingen verrijken met nieuwe kennis. Ook regionale samenwerking is in dit verband echter van essentieel belang; hiervan zou in de Mededeling expliciet gewag moeten worden gemaakt.

11. Partnerships kunnen bijdragen tot een opener leer-milieu op school en in het bedrijfsleven. Scholen zijn dan niet langer alleen toegankelijk voor mensen die voltijds onderwijs volgen en hebben ook meer contact met hun lokale omgeving. Ook door invoering van meer virtuele onderwijsvormen zal het milieu veranderen. Voorts verdienen bibliotheken ondersteuning als instellingen met een leermilieu dat open staat voor alle burgers.

12. Het nieuwe, open onderwijsmilieu op de school van de toekomst vereist steun ten behoeve van lokale leercentra en de opleiding en verdere scholing van docenten. Het Comité is te spreken over het voorstel van de Commissie om dergelijke plannen gericht te steunen, bijvoorbeeld via de Europese Investeringsbank. Om een prominente rol van docenten in het proces van levenslang leren mogelijk te maken, dienen dezen te worden aangemoedigd om zich steeds verder te ontwikkelen.

13. De nieuwe blik op en opvattingen over de verschillende vormen van leren — in plaats van onderwijs — zal scholing en onderzoek inzake levenslang leren op en door hogescholen, instellingen voor voortgezette opleidingen en onderzoeksinstituten vereisen.

14. Mensen kunnen verschillend denken over de behoeften op het gebied van leren, mede afhankelijk van de (beroeps)groep of maatschappelijke organisatie waartoe zij behoren. In een Europese kenniseconomie moet de discussie over scholingsbehoeften op lokaal en regionaal vlak worden gevoerd.

15. Het Comité is tevens van mening dat er alleen een toekomstgerichte discussie over het onderwerp kan worden gevoerd als men zich daarbij laat leiden door de signalen die op lokaal en regionaal niveau worden uitgezonden vanuit de samenleving, de werkomgeving en door het bedrijfsleven. Hierbij kan men differentiëren tussen enerzijds innovatieve en meer expansieve bedrijfstakken met een moderne arbeidsorganisatie en anderzijds meer traditionele ondernemingen en sectoren waar de arbeidsvormen geen veranderingen hebben ondergaan.

16. Naast de basisvaardigheden waarop vanouds de nadruk wordt gelegd, wil het CvdR aandacht vragen voor nog enkele andere primaire vaardigheden, te weten: begrip, respect en empathie voor de medemens, ongeacht diens etnische achtergrond, taal of godsdienst, en besef van de waarde van de taalkundige, culturele en natuurlijke verscheidenheid in Europa.

17. Andere belangrijke vaardigheden die nodig zijn om het hoofd te kunnen bieden aan de uitdagingen van deze tijd, zijn:

- zicht op het eigen leren;
- vermogen om in teamverband te functioneren en te werken;
- vermogen om begrip op te brengen voor verschillende invalshoeken;
- vermogen om complexe vraagstukken en omvangrijke informatie-stromen te hanteren, en
- vermogen om zichzelf te presenteren en standpunten te formuleren.

18. Het Comité is het eens met de Commissie dat hogere investeringen in onderwijs en opleidingen goed afgestemd moeten zijn op de lokale strategieën. Ook de regionale strategieën dienen in dit verband aandacht te krijgen. Er is behoefte aan een discussie over de verantwoordelijkheden die maatschappij resp. bedrijfsleven op onderwijsgebied hebben.

19. Verder meent het Comité dat kennisverwerving via het tweedekansonderwijs alle steun verdient. Er is een almaar groeiende behoefte aan post-middelbaar- en hoger beroepsonderwijs. Dit is een van de voornaamste redenen waarom degenen die graag op dit niveau onderwijs willen volgen, hiertoe ook de gelegenheid moeten krijgen, ongeacht de geografisch, sociaal, financieel of anderszins moeilijke situatie waarin ze verkeren.

20. Verder is het van belang dat lokale en regionale overheden en andere actoren in de gelegenheid worden gesteld, te werken aan lokale infrastructuren op het gebied van leren en aan leeractiviteiten waarbij de deelnemers zelf tijd, plaats en tempo bepalen. De informatie- en communicatietechnologieën (ICT) zullen zich blijven ontwikkelen en steeds nieuwe moge-

lijkheden scheppen voor flexibele leeractiviteiten, die afwijken van de meer traditionele vormen van onderwijs op afstand. Tegelijk moeten degenen die daar behoefte aan hebben of dat graag willen, de kans krijgen om samen met anderen hun vaardigheden te ontwikkelen. Dat kan een gunstige invloed hebben op het leerproces en ook in sociaal opzicht tot voordeel strekken.

21. Het Comité is met de Commissie van mening dat er een positieve leercultuur moet worden ontwikkeld. Als platform voor een „levenslang en levensbreed leren” hebben het lager en middelbaar onderwijs en het volwassenenonderwijs wellicht als belangrijkste taak om voortdurend de nieuwsgierigheid en leergierigheid van de leerlingen te prikkelen. Het is vooral zaak, degenen die minder goede herinneringen hebben overgehouden aan hun schooljaren of anderszins niet gemotiveerd zijn, over drempels heen te helpen. Cruciaal voor het verwezenlijken van het ideaal van levenslang leren is vooral ook dat aandacht wordt besteed aan verbetering van de onderwijsmogelijkheden van immigranten en van jongeren die het basisonderwijs niet hebben afgerond.

22. Een cruciaal element in een toekomstige lokale en regionale infrastructuur is dat kennis en vaardigheden naar waarde worden geschat, waarbij het er niet toe doet op welke wijze een en ander is verworven: via niet-reguliere informele of formele, leeractiviteiten. Het CvdR wil erop wijzen dat dit echter niet mag leiden tot het uitwerken van ingewikkelde technische systemen voor het meten van kennisniveau of andere systemen waarbij het individu meer wordt gezien als een object dan als iemand die hulp nodig heeft om zijn kennis erkend en gedocumenteerd te krijgen. Dergelijke systemen kunnen de mensen afschrikken en averechts werken. Het is dan ook belangrijk dat het individu zelf als informatiedrager wordt gezien. Het CvdR zou graag betrokken willen worden bij de voortgezette werkzaamheden op dit gebied. Als voorbeeld van een en ander kan het Central European Language Portfolio worden genoemd, dat al in veel landen wordt gebruikt.

23. Het CvdR benadrukt dat het een actieve rol moet krijgen bij het in praktijk brengen van „een leven lang leren” op lokaal en regionaal niveau. Er zijn goede mogelijkheden om de bestaande jumelage-overeenkomsten uit te bouwen en nieuwe contacten te ontwikkelen. Benutting van nieuwe ICT biedt nog meer kansen om verbindingen te leggen tussen de verschillende vormen van leren in de verschillende delen van Europa. Het CvdR is gaarne bereid samen met de Commissie te zoeken naar nieuwe innovatieve methoden om bekendheid te geven aan succesvolle praktijken op het gebied van „een leven lang leren” op lokaal en regionaal niveau.

24. Het CvdR staat achter de plannen van de Commissie om in verschillende vormen steun te verlenen aan het opzetten van netwerken van regio's en steden met goed ontwikkelde strategieën voor levenslang leren. Het CvdR wil hiertoe gaarne het zijne bijdragen, zodat het ook zelf kan profiteren van de opgedane ervaringen en beste praktijken.

25. De Commissie zegt toe te zullen komen met Europese kwaliteitsaanbevelingen voor lerende organisaties. Het CvdR wijst erop dat dergelijke instrumenten bedoeld moeten zijn als steun voor de diverse betrokkenen bij hun streven naar steeds hogere doelstellingen, verwachtingen en eisen; het mogen geen op gelijkschakeling gerichte controle-instrumenten worden, waarbij standaardpraktijken als leidraad worden gehanteerd.

26. Het CvdR heeft er niets op tegen dat er een beperkt aantal indicatoren wordt ontwikkeld, maar vindt wel dat ook rekening moet worden gehouden met de ervaringen die zijn opgedaan in het kader van de desbetreffende OESO-werkzaamheden. Het CvdR zou hier graag een eigen bijdrage willen leveren.

27. Wil men de dynamiek behouden van het proces dat leidt tot verwezenlijking van het ideaal van „een leven lang leren”, dan dient er naar de mening van het CvdR een levendige

dialogoog te worden gevoerd en moet het actieprogramma in heel Europa op lokaal en regionaal niveau in discussie worden gebracht. In het kader van (nog) op te richten organen is het, teneinde tot een kwalitatief zo goed mogelijk consultatieproces en zo degelijk mogelijke voorstellen op het gebied van levenslang leren te komen, volgens het Comité van belang voor een solide vertegenwoordiging van gemeenten en regio's te zorgen.

28. Bij de verdere werkzaamheden ter verwezenlijking van het levenslang leren is het noodzakelijk dat het CvdR als spreekbuis van het lokale en regionale niveau in Europa een eigen bijdrage kan leveren. In haar mededeling heeft de Commissie verwezen naar tal van concrete gegevens. Het CvdR hecht eraan dat deze op gezette tijden worden gecheckt aan de hand van de gegevens waarover het Comité beschikt. Dat zou — zoals reeds geopperd in het CvdR-advies inzake Een memorandum over levenslang leren — zijn beslag kunnen krijgen in een comité waarin Commissie en Comité van de Regio's met elkaar samenwerken.

Brussel, 15 mei 2002.

De voorzitter
van het Comité van de Regio's
Albert BORE

Advies van het Comité van de Regio's over:

- **de „Mededeling van de Commissie aan het Europees Parlement, de Raad, het Economisch en Sociaal Comité en het Comité van de Regio's over alternatieve brandstoffen voor het wegvervoer en een pakket maatregelen ter bevordering van het gebruik van biobrandstoffen”,**
- **het „Voorstel voor een richtlijn van het Europees Parlement en de Raad tot bevordering van het gebruik van biotransportbrandstoffen”, en**
- **het „Voorstel voor een richtlijn van de Raad tot wijziging van Richtlijn 92/81/EEG wat betreft de mogelijkheid een verlaagd accijnstarief toe te passen op bepaalde minerale oliën die biobrandstoffen bevatten en op biobrandstoffen”**

(2002/C 278/09)

HET COMITÉ VAN DE REGIO'S,

gezien de mededeling van de Commissie aan het Europees Parlement, de Raad, het Economisch en Sociaal Comité en het Comité van de Regio's over alternatieve brandstoffen voor het wegvervoer en een pakket maatregelen ter bevordering van het gebruik van biobrandstoffen, het voorstel voor een richtlijn van het Europees Parlement en de Raad tot bevordering van het gebruik van biotransportbrandstoffen en het voorstel voor een richtlijn van de Raad tot wijziging van Richtlijn 92/81/EEG wat betreft de mogelijkheid een verlaagd accijnstarief toe te passen op bepaalde minerale oliën die biobrandstoffen bevatten en op biobrandstoffen (COM(2001) 547 def. — COD 2001/0265);

gezien het besluit van de Raad van 18 januari 2002 om overeenkomstig artikel 175, lid 1, van het EG-verdrag het Comité van de Regio's hierover te raadplegen;

gezien het besluit van het bureau van het Comité (6 februari 2002) om de commissie „Duurzame ontwikkeling” met de voorbereidende werkzaamheden te belasten en;

gezien het op 25 maart 2002 door de commissie „Duurzame ontwikkeling” goedgekeurde ontwerpadvies (CdR 34/2002 rev. — rapporteur: de heer Bocklet, minister voor federale en Europese aangelegenheden bij de kanselarij van vrijstaat Beieren, D/EVP),

heeft tijdens zijn 44e zitting van 15 en 16 mei 2002 (vergadering van 15 mei) het volgende advies uitgebracht.

Het Comité van de Regio's

1. is ingenomen met het voornemen van de Commissie om via twee EG-richtlijnen het gebruik van alternatieve brandstoffen te bevorderen;

is van mening dat mededeling en voorstellen voor richtlijnen betreffende de bevordering van het gebruik van duurzame energiebronnen in principe een stap in de goede richting is, gelet op de positieve invloed die ervan uit kan gaan op de uitvoering van het Kyoto-protocol, zeker in het licht van het grote en nog altijd stijgende aandeel in het brandstofverbruik dat voor rekening komt van het verkeer. Daarnaast zijn de mededeling en de richtlijnen belangrijk voor de zelfvoorzieningsgraad van de EU op het punt van energie en voor het landbouw- en werkgelegenheidsbeleid;

merkt ten aanzien van artikel 2 van de richtlijn ter bevordering van het gebruik van biobrandstoffen op dat zuivere plantaardige olie ook als biobrandstof moet worden gedefinieerd (in deel A van de bijlage), omdat er veelbelovende perspectieven zijn om plantaardige olie, zuiver dan wel gemengd met diesel, als brandstof te gebruiken. Deze oliesoorten, zuiver dan wel gemengd, moeten voorts meegenomen kunnen worden in de berekening van het percentage biobrandstoffen;

2. vindt dat deze richtlijn ter bevordering van het gebruik van biobrandstoffen met name aangepast dient te worden ten aanzien van artikel 3, lid 1, en wel in die zin dat de lidstaten het recht moeten behouden zelf te beslissen over het pakket instrumenten dat wordt opgenomen in de nationale programma's ter vermindering van broeikasgasemissies, over de eigen prioritaire werkterreinen en over de termijnen waarbinnen het aandeel van de duurzame brandstoffen moet worden verhoogd. Vanuit een oogpunt van kostenefficiëntie zou het onverstandig zijn als de Europese Unie alle lidstaten tegen het einde van 2005 op uniforme wijze zou verplichten het marktaandeel van biobrandstoffen op te voeren tot minimaal 2 % van de totaal verkochte hoeveelheid benzine en dieselolie;

3. merkt ten aanzien van artikel 3 van het voorstel tot bevordering van het gebruik van biotransportbrandstoffen op

dat de nagestreefde minimummarktaandelen slechts realiseerbaar zijn wanneer deze stoffen van brandstofaccijns worden vrijgesteld. Slechts dan hebben de landbouw en de verwerkende industrie de nodige zekerheid om te investeren in de productie en het op de markt brengen van deze brandstoffen;

4. wijst er in verband met artikel 8 quater, lid 2, van het voorstel tot wijziging van Richtlijn 92/81/EEG op dat op zuivere biobrandstoffen en mengsels die meer dan 50 % dergelijke brandstoffen bevatten een accijnsverlaging van meer dan 50 % moet worden toegepast;

5. stelt met betrekking tot de artikelen 8 ter en 8 quater, lid 3, van dat voorstel vast dat de verlaging voor zuivere biobrandstoffen en mengsels ook na 31 december 2003 resp. 31 december 2010 zonder speciale aanvraag moet kunnen worden verleend, zolang de in deel B van de bijlage bij de richtlijn ter bevordering van het gebruik van biobrandstoffen genoemde minimumhoeveelheid niet bereikt is en slechts via deze prikkel kan worden bereikt of gehandhaafd;

6. is betreffende het voorgestelde artikel 2 ter van opvatting dat door chemische processen geproduceerde biobrandstoffen als biodiesel (RME) of ethyl-tertiair-butylether (ETBE) onder de reikwijdte van de richtlijn dienen te vallen; en

7. merkt ten slotte aangaande artikel 8 quinquies, lid 1, op dat de aanvullende verlaging voor het lokale openbare passagiersvervoer, inclusief taxi's, en voor voertuigen die onder de verantwoordelijkheid van een overheidsorgaan vallen uit milieuoverwegingen moet worden uitgebreid tot binnenscheepvaart, motorboten, voertuigen bij stuwdammen en grindgroeven, alle stadia in de land- en bosbouw, alsook tot installaties in het hooggebergte (snowcats voor skipisten en materieel voor de bevoorrading van berghutten als voertuigen, voorzieningen voor elektriciteit en warmte, WKK-centrales en kabelbanen).

Brussel, 15 mei 2002.

De voorzitter
van het Comité van de Regio's
Albert BORE

Advies van het Comité van de Regio's over:

- het „Voorstel voor een verordening van het Europees Parlement en de Raad inzake genetisch gemodificeerde levensmiddelen en diervoeders”,
- het „Voorstel voor een verordening van het Europees Parlement en de Raad betreffende de traceerbaarheid en etikettering van genetisch gemodificeerde organismen en de traceerbaarheid van met genetisch gemodificeerde organismen geproduceerde levensmiddelen en diervoeders en tot wijziging van Richtlijn 2001/18/EG”, en
- het „Voorstel voor een verordening van het Europees Parlement en de Raad betreffende de grensoverschrijdende verplaatsing van genetisch gemodificeerde organismen”

(2002/C 278/10)

HET COMITÉ VAN DE REGIO'S,

gezien het voorstel voor een verordening van het Europees Parlement en de Raad betreffende de traceerbaarheid en etikettering van genetisch gemodificeerde organismen en de traceerbaarheid van met genetisch gemodificeerde organismen geproduceerde levensmiddelen en diervoeders en tot wijziging van Richtlijn 2001/18/EG [COM(2001) 182 def. — 2001/0180 (COD)];

gezien het voorstel voor een verordening van het Europees Parlement en de Raad inzake genetisch gemodificeerde levensmiddelen en diervoeders [COM(2001) 425 def. — 2001/0173 (COD)];

gezien het voorstel voor een verordening van het Europees Parlement en de Raad betreffende de grensoverschrijdende verplaatsing van genetisch gemodificeerde organismen [COM(2002) 85 def. — 2002/0046 (COD)];

gezien het voorstel voor een richtlijn inzake de doelbewuste introductie van genetisch gemodificeerde organismen in het milieu en tot intrekking van Richtlijn 90/220/EEG — COM(2000) 293 def.;

gezien de besluiten van de Raad van 15 september 2001 en van 2 oktober 2001, en van 1 maart 2002 om het Comité van de Regio's, overeenkomstig de artt. 265 (1), 152 en 175 van het EG-Verdrag, over dit onderwerp te raadplegen;

gezien het besluit van het bureau van 6 februari 2002 om de commissie „Duurzame ontwikkeling” met het opstellen van het advies te belasten;

gezien het CvdR-advies van 12 april 2001 over de mededeling van de Commissie aan de Raad, het Europees Parlement, het Europees Economisch en Sociaal Comité en het Comité van de Regio's betreffende het „Witboek over voedselveiligheid” (COM (1999) 719 def.) (CDR 77/2000 fin) ⁽¹⁾;

gezien het CvdR-advies van 14 juni 2001 over de oprichting van een Europese Autoriteit voor Voedselveiligheid (CDR 64/2001) ⁽²⁾;

gezien het door de commissie „Duurzame ontwikkeling” op 25 maart 2002 goedgekeurde ontwerpadvies (CDR 33/2002 rev. — rapporteur: de heer Bertrand, burgemeester van Saint-Silvain-Bellegarde, F/EVP),

heeft tijdens zijn 44e zitting van 15 en 16 mei 2002 (vergadering van 16 mei) het volgende advies uitgebracht.

STANDPUNT EN AANBEVELINGEN VAN HET COMITÉ VAN DE REGIO'S**Inleiding**

1. De technische, wetenschappelijke en juridische aspecten van de situatie binnen en buiten de Unie zijn van dien aard dat de EU-regels inzake genetisch gemodificeerde levensmiddelen

en diervoeders verder moeten worden uitgewerkt, nog vóór de oprichting van de Europese Autoriteit voor Voedselveiligheid hierom vraagt. Het voorstel van de Commissie, dat erop gericht is de communautaire wetgeving coherent toe te passen en zo de voedselveiligheid op het gehele grondgebied van de Europese Unie te verbeteren, kan dan ook op de instemming van het Comité van de Regio's rekenen.

2. Het Comité van de Regio's is voorstander van een regeling waarbij het gebruik van GGO's in elke schakel van de voedselproductieketen transparant kan worden gevolgd. Transparantie betekent in dit verband niet alleen dat de vergunningsprocedure doorzichtig verloopt, maar ook dat genetisch gemodificeerde producten in elke fase van de

⁽¹⁾ PB C 226 van 8.8.2000, blz. 7.

⁽²⁾ PB C 357 van 14.12.2001, blz. 22.

voedselproductieketen kunnen worden opgespoord. Het Comité onderstreept in dit verband dat het concept „van stal tot tafel” te restrictief is en beter kan worden vervangen door „van ploeg tot tafel”: bedrijven die de boeren bevoorraden, worden namelijk in dit eerste concept niet meegenomen, hoewel zij net als de eindconsument wél deel van de voedselketen uitmaken.

3. De vrije keuze van de koper — of dit een intermediaire gebruiker, zoals een veeteler, of een eindconsument is — moet door de regeling gevrijwaard worden. De informatie dient volledig en duidelijk te zijn en gericht te zijn op de bescherming van de gezondheid en rechtszekerheid van de gebruikers van levensmiddelen of diervoeders.

4. Traceerbaarheid en etikettering zijn twee verschillende, elkaar aanvullende concepten. Traceerbaarheid houdt in dat de herkomst van een product aan de hand van een opvolgingsstap na stap kan worden opgespoord. Via duidelijke etikettering worden handelstransacties transparanter. Daarenboven is degene die de informatie op het etiket laat aanbrengen, juridisch aansprakelijk voor de informatie en moet hij aan een aantal vereisten voldoen.

5. De doelstelling van een hoog beschermingsniveau voor leven, gezondheid en milieu kan alleen worden bereikt indien de communautaire wetgeving samenhang vertoont en alle marktdeelnemers voor hun eigen schakel in de voedselproductieketen verantwoordelijk zijn. Met een dergelijk systeem kan het vertrouwen van de consument in veilig en gezond voedsel worden bevorderd.

Situatie en evolutie van de communautaire wetgeving

6. De communautaire kaderwetgeving die sinds het begin van de jaren '90 van kracht is, is de afgelopen tien jaar aangevuld en bijgeschaafd. Richtlijn 90/219/EEG — intussen gewijzigd — bevat regels voor het ingeperkte gebruik van genetisch gemodificeerde micro-organismen voor onderzoeks- of industriële doeleinden.

7. Met Richtlijn 90/220 EEG inzake de doelbewuste introductie van genetisch gemodificeerde organismen in het milieu werden de eerste communautaire regels voor de vergunningsprocedure geïntroduceerd. Deze richtlijn geldt voor het in de handel brengen van GGO's en van producten die uit GGO's bestaan of GGO's bevatten; de van GGO's afgeleide producten zijn evenwel buiten beschouwing gelaten. Krachtens deze richtlijn dient een milieurisicobeoordeling te worden opgesteld en wordt de vergunningsprocedure in verschillende fasen opgesplitst. De GGO's mogen alleen na een ad-hocevaluatie van de gezondheidsrisico's voor mens, dier en milieu in de lidstaten worden geïntroduceerd.

8. In oktober 2002 zal de gewijzigde Richtlijn 2001/18 EG in werking treden, wat de bestaande wetgeving zal versterken. Doel van de richtlijn is:

- doeltreffendheid en transparantie van de besluitvorming te bevorderen en tegelijkertijd een hoog beschermingsniveau voor volksgezondheid en milieu te garanderen;
- een aantal operationele aspecten — met name het toepassingsgebied — te verduidelijken;
- harmonisatie van de risicobeoordeling te bevorderen;
- transparantie in de besluitvorming te verbeteren via overleg, rapportage over de ethische dimensie en inspraak van het publiek in de vergunningsprocedure;
- het toezicht op in het milieu geïntroduceerde GGO's te verbeteren, door de lidstaten ertoe te verplichten maatregelen m.b.t. etikettering en traceerbaarheid in alle fasen van het in de handel brengen te nemen en de GGO-monitoringplannen te versterken.

9. In Verordening (EG) nr. 258/97 inzake nieuwe voedingsmiddelen en nieuwe voedsel ingrediënten wordt de vergunnings- en etiketteringsprocedure voor van GGO's afgeleide nieuwe voedingsmiddelen en voedsel ingrediënten geregeld. Over de manier waarop deze informatie moet worden geformuleerd en het concept „gelijkwaardigheid” moet worden ingevuld, geeft de verordening echter geen uitsluitel. In Verordening (EG) nr. 50/2000 ontbreekt dan weer een drempelwaarde voor de onvoorziene aanwezigheid van GGO's. Voor van GGO's afgeleide producten voor dierlijk gebruik is de situatie niet anders: ook daarvoor bestaan er geen specifieke etiketteringsvoorschriften. In deze voorstellen wordt het concept „gelijkwaardigheid” uit de doeken gedaan en wordt een drempelwaarde voor de onvoorziene aanwezigheid van GGO's naar voren geschoven.

10. Op 24 mei 2000 hebben de Europese Gemeenschap en de lidstaten het protocol van Cartagena inzake bioveiligheid ondertekend. De bedoeling is dat wereldwijd de belangrijkste GGO's producerende landen aan deze multilaterale overeenkomst deelnemen. Het protocol wil bijdragen aan een afdoende bescherming ten aanzien van overdracht, behandeling en gebruik van genetisch gemodificeerde organismen door en tussen landen. In een van onderhavige documenten ⁽¹⁾ stelt de Commissie voor dit protocol te bekrachtigen. Het kan namelijk pas in werking treden op de negentigste dag na de datum van nederlegging van de vijftigste akte van bekrachtiging door de partijen bij het verdrag. Het CvDR, de lidstaten en het Europees Parlement zouden graag zien dat de bekrachtiging spoedig plaatsvindt.

⁽¹⁾ COM(2002) 85 def.

Voorstel voor een verordening van het Europees Parlement en de Raad inzake genetisch gemodificeerde levensmiddelen en diervoeders⁽¹⁾

11. Dit Commissievoorstel bevat:

- een verbeterde, geharmoniseerde, uniforme en transparante procedure voor de veiligheidsbeoordeling van genetisch gemodificeerde levensmiddelen;
- een veiligheidsbeoordeling en een vergunningsprocedure voor genetisch gemodificeerde diervoeders, op basis van de verbeterde en transparante vergunningsprocedure die ook geldt voor genetisch gemodificeerde levensmiddelen;
- de bepaling dat een product niet uitsluitend als levensmiddel of als diervoeder mag worden toegelaten, als het waarschijnlijk voor beide doeleinden zal worden gebruikt;
- geharmoniseerde, uitvoerige etiketteringsvoorschriften voor genetisch gemodificeerde diervoeders, teneinde de gebruikers nauwkeurige informatie te verstrekken over de samenstelling en de eigenschappen ervan.

12. Het onderhavige voorstel bestrijkt producten die „met een GGO” zijn geproduceerd; producten die „met behulp van een GGO” zijn geproduceerd, vallen buiten het toepassingsgebied.

13. Het Comité stelt met tevredenheid vast dat de procedure voor de beoordeling van genetisch gemodificeerde levensmiddelen en diervoeders duidelijker en strikter is geworden. Deze regels zullen de grondslag vormen voor een hoog niveau van bescherming van het leven en de gezondheid van de mens.

Het is de taak van de Europese Voedselautoriteit erop toe te zien dat de vergunningsprocedure aan de wetenschappelijke normen voldoet. Het Comité pleit er in dit verband nogmaals voor dat de EVA zo snel mogelijk wordt opgericht; zonder de Europese Voedselautoriteit kunnen deze ontwerpverordeningen immers niet worden toegepast.

14. Met name de „one door — one key”-vergunning is in het Comité zeer positief ontvangen; aldus kan de aanvraagprocedure sneller worden afgehandeld, wat op zijn beurt de veiligheid en het vertrouwen van de consument ten goede komt. Uit ervaring is gebleken dat een product dat waarschijnlijk als levensmiddel én als diervoeder zal worden gebruikt zowel aan de eisen voor levensmiddelen als aan die voor diervoeders moet voldoen.

15. Met het oog op de veiligheid en het vertrouwen van de consument en van alle betrokkenen in de voedselproductieketen moet de toelating van genetisch gemodificeerde levensmiddelen en diervoeders aan de volgende voorwaarden worden gekoppeld:

- deze producten mogen geen risico inhouden voor de gezondheid van mens en dier;
- consument en gebruiker moeten worden geïnformeerd.

16. Het feit dat voor de vergunningprocedure een drempelwaarde is vastgesteld, zal volgens het Comité bijdragen tot het vereiste niveau van voedselveiligheid en rechtszekerheid. Deze drempelwaarde moet in alle schakels van de keten worden toegepast en gebaseerd zijn op het concept „spoor”, dat voor het bepalen van de zuiverheid van een levensmiddel wordt gehanteerd. Voorts moet erop worden toegezien dat deze drempelwaarde in overeenstemming is met de in andere regelingen geldende waarden — zoals die in Richtlijn 98/95/EG inzake de etiketteringsvereisten voor genetisch gemodificeerde zaden.

17. De vergunningsprocedure is van toepassing op levensmiddelen en diervoeders die een GGO bevatten of met een GGO zijn geproduceerd. Het Comité is van mening dat de communautaire wetgeving voor producten waarvoor een specifieke vergunningsaanvraag voor het in de handel brengen moet worden ingediend, moet worden gestroomlijnd. Het gaat dan in het bijzonder over levensmiddelenadditieven, baby- en zuigelingenvoeding en voedingssupplementen. Deze vergunning is gedurende tien jaar geldig en kan naar gelang van de resultaten van een desbetreffend monitoringplan worden verlengd.

18. Het Comité heeft met tevredenheid kennis genomen van het voorstel om een communautair repertorium van genetisch gemodificeerde levensmiddelen en diervoeders aan te leggen. Dit repertorium zal zijn samengesteld uit product-specifieke gegevens, onderzoeken waaruit de veiligheid van het product blijkt, en detectiemethoden. Het Comité adviseert de Commissie de toegang van het publiek tot dit repertorium te regelen en te bevorderen, teneinde de consument de kans te bieden zich omstandig over deze levensmiddelen te informeren.

19. De overgangperiode waarin producten die vóór de inwerkingtreding van deze verordening met een vergunning in de handel zijn gebracht, verder in de handel mogen worden gebracht, moet volgens het Comité zo kort mogelijk worden gehouden.

20. Etikettering maakt terecht deel uit van het Commissievoorstel. De bestaande wetsteksten terzake zijn immers moeilijk toe te passen. Daarenboven is het verre van eenvoudig de naleving ervan door derden af te dwingen en zijn ze noch voor de eindconsument, noch voor de marktdeelnemers, zoals de veetelers, volledig transparant.

⁽¹⁾ COM (2001) 425 def. — 2001/0173 (COD).

21. De Commissie stelt voor om de toepassing van de bestaande etiketteringsvoorschriften uit te breiden tot alle genetisch gemodificeerde levensmiddelen en diervoeders, ongeacht of daarin gemodificeerd DNA of eiwit aantoonbaar is. Het Comité heeft daar om de volgende redenen bezwaren tegen:

- de recente voedselschandalen hebben aangetoond dat traceerbaarheid aan de hand van documenten onvoldoende is voor een strikt toezicht op diervoeders;
- alleen via controles op basis van de aantoonbaarheid van DNA en eiwit in een reeds in de handel gebracht product, kan onomstotelijk worden bewezen dat de handelstransacties volgens de regels zijn verlopen.

22. De koper (gebruiker of eindconsument) moet de mogelijkheid krijgen om met kennis van zaken een levensmiddel of diervoeder te kiezen dat aan zijn eigen juridische, commerciële en gezondheidscriteria voldoet. Het Comité adviseert Commissie en Europees Parlement in de formulering een onderscheid te maken tussen producten die GGO's bevatten en producten die geen sporen van GGO's meer bevatten.

Voorstel voor een verordening van het Europees Parlement en de Raad betreffende de traceerbaarheid en etikettering van genetisch gemodificeerde organismen en de traceerbaarheid van met genetisch gemodificeerde organismen geproduceerde levensmiddelen en diervoeders en tot wijziging van Richtlijn 2001/18/EG ⁽¹⁾

23. Het Comité van de Regio's steunt dit voorstel, dat tot doel heeft de bepalingen voor de toepassing van de traceerbaarheids- en etiketteringsvereisten voor genetisch gemodificeerde levensmiddelen en diervoeders te verduidelijken.

24. De Commissie stelt voor om deze bepalingen zowel op communautaire als op ingevoerde producten toe te passen. De verantwoordelijkheid voor de controle op de invoer berust bij de lidstaat; is er sprake van fraude, dan worden de sancties tevens door de lidstaat bepaald.

Het Comité staat positief tegenover dit beginsel en tegenover een verduidelijking van de bevoegdheidsafbakening in de Gemeenschap.

Het Comité wijst er evenwel op dat in dit voorstel voor een verordening geen samenhang bestaat tussen de bepalingen inzake de traceerbaarheid van producten uit derde landen en de door het Comité gewenste maatregelen die verder gaan dan de reeds — met name in het protocol van Cartagena — bestaande veiligheidscriteria.

25. Het Comité vraagt de Commissie te machtigen het nodige te doen om de internationale en communautaire traceerbaarheidsvereisten en beoordelingsprocedures voor genetisch gemodificeerde levensmiddelen en diervoeders met elkaar te doen sporen.

Voorstel voor een verordening van het Europees Parlement en de Raad betreffende de grensoverschrijdende verplaatsing van genetisch gemodificeerde organismen ⁽²⁾

26. Het Comité staat om de volgende redenen positief tegenover de in het protocol van Cartagena beschreven procedure:

- a) de importerende en de exporterende partijen moeten elkaar vóór de eerste grensoverschrijdende verplaatsing van alle relevante informatie in kennis stellen;
- b) er wordt een informatie-uitwisselingssysteem ontwikkeld waarvan gebruik moet worden gemaakt voordat een product op de markt wordt gebracht;
- c) er wordt een verband gelegd tussen bilaterale akkoorden en EG-wetgeving, waarbij lidstaten o.a. de mogelijkheid krijgen in geval van verplaatsingen van GGO's in de EU en de Europese Economische Ruimte de bepalingen uit de communautaire regelgeving toe te passen in plaats van die uit het protocol;
- d) de communautaire procedure voor het op de markt brengen van GGO's, waar raadpleging van de Europese Autoriteit voor Voedselveiligheid deel van uitmaakt, wordt erkend.

27. Het Comité staat positief tegenover de voorgestelde implementatiestrategie, die onder meer tot gevolg heeft dat:

- e) de exporteurs verplichtingen worden opgelegd die momenteel niet in de communautaire wetgeving voorkomen;
- f) de importeurs in de EU gebruik moeten maken van de bestaande communautaire wetgeving.

28. Het Comité verklaart nogmaals positief te staan tegenover de bekrachtiging van het protocol van Cartagena. Onderhavig voorstel betreft de bijzondere verplichtingen die gelden voor de uitvoer van GGO's naar derde landen, terwijl dit protocol alleen betrekking heeft op levende GGO's. Hierdoor is het nog steeds niet mogelijk regels vast te stellen voor traceerbaarheid en etikettering van producten die „niet levende” GGO's bevatten of die gemaakt zijn van uit derde landen ingevoerde GGO's.

⁽¹⁾ COM(2001) 182 def. — 2001/0180 (COD).

⁽²⁾ COM(2002) 85 def. — 2002/0046 (COD).

29. Het Comité benadrukt het belang van informatie-uitwisseling tussen lidstaten bij onbedoelde grensoverschrijdende verplaatsingen. Voor zover de voedselveiligheid hierbij in het geding is, stelt het Comité voor gebruik te maken van het systeem van vroegtijdige waarschuwing. De Commissie zou ervoor moeten zorgen dat elke lidstaat hiertoe efficiënte procedures opstelt.

30. Het Comité merkt ten slotte op dat in dit voorstel voor een verordening slechts wordt gesproken over juridische aansprakelijkheid ingeval een product uit de handel wordt genomen na een onbedoelde verplaatsing van een GGO. Dit gebeurt dan om de rechtszekerheid van de bij de voedselketen betrokken partijen te waarborgen.

31. Het Comité van de Regio's steunt de passage in de conclusies van de Europese Raad van Lissabon waar wordt

gerefereerd aan het streven van de Europese Unie om, met name op basis van de biotechnologie, een concurrerende en op kennis gebaseerde economie op te bouwen.

In de wereldhandel moet meer aandacht aan voedselveiligheid worden besteed; er dient evenwel op te worden toegezien dat de gebieden van de Europese Unie hun concurrentiepositie op de agro-alimentaire markt behouden.

Conclusie

32. Volgens het Comité komen de voorgestelde regelingen bij toepassing op EU-niveau de kwaliteit en de veiligheid van de communautaire producten ten goede. Daarnaast wordt de koper (gebruiker of consument) beter geïnformeerd, zodat hij vrij zijn keuze voor deze of gene producten kan bepalen. Het Comité van de Regio's dringt erop aan dat dezelfde eisen ook buiten de Gemeenschap gelden.

Brussel, 16 mei 2002.

De voorzitter

van het Comité van de Regio's

Albert BORE

Advies van het Comité van de Regio's over het „Voorstel voor een beschikking van het Europees Parlement en de Raad tot wijziging van Beschikking nr. 1254/96/EG tot opstelling van richtsnoeren voor trans-Europese netwerken in de energiesector”

(2002/C 278/11)

HET COMITÉ VAN DE REGIO'S,

gezien het Verslag van de Commissie aan het Europees Parlement, de Raad, het Economisch en Sociaal Comité en het Comité van de Regio's over de tenuitvoerlegging van de richtsnoeren voor trans-Europese energienetwerken in de periode 1996-2001;

gezien de Mededeling van de Commissie aan het Europees Parlement en de Raad „Europese energie-infrastructuur”;

gezien het „Voorstel voor een beschikking van het Europees Parlement en de Raad tot wijziging van Beschikking nr. 1254/96/EG (COM(2001) 775 def.) tot opstelling van richtsnoeren voor trans-Europese netwerken in de energiesector” (COM(2001) 775 def.);

gezien het besluit van de voorzitter van het Comité van de Regio's op 8 april jl. om voor de voorbereiding van een advies over dit vraagstuk, overeenkomstig art. 40, lid 2, van het rvo, de heer PILL, voorzitter van de autonome regio Sardinië (I/EVP), als algemeen rapporteur aan te wijzen;

gezien de artt. 154, 155, 156, 158 en 265 van het Verdrag van Amsterdam, en met name art. 154, lid 2, daarvan, waarin is bepaald dat bij het optreden van de Gemeenschap „met name rekening (wordt) gehouden met de noodzaak de insulaire, niet aan zee grenzende en perifere regio's met de centrale regio's van de Gemeenschap te verbinden.”;

gezien Beschikking nr. 1254/96/EG van het Europees Parlement en de Raad van 5 juni 1996 tot opstelling van richtsnoeren voor trans-Europese netwerken in de energiesector;

gezien Beschikking nr. 1047/97/EG van het Europees Parlement en de Raad van 29 mei 1997 houdende wijziging van Beschikking nr. 1254/96/EG tot opstelling van richtsnoeren voor trans-Europese netwerken in de energiesector;

gezien Beschikking nr. 1741/99/EG van het Europees Parlement en de Raad van 29 juli 1999 houdende wijziging van Beschikking nr. 1254/96/EG tot opstelling van richtsnoeren voor trans-Europese netwerken in de energiesector;

gezien Beschikking nr. 761/2000/EG van de Commissie van 16 november 2000 tot specificering van projecten van gemeenschappelijk belang die in de sector van de trans-Europese netwerken voor energie zijn aangegeven in Beschikking nr. 1254/96/EG van het Europees Parlement en de Raad, zoals gewijzigd bij Beschikking nr. 1047/96/EG en Beschikking nr. 1741/99/EG van het Europees Parlement en de Raad;

gezien Beschikking nr. 96/391/EG van de Raad van 28 maart 1996 inzake maatregelen om voor de ontwikkeling van de trans-Europese netwerken in de energiesector een gunstiger klimaat te creëren;

gezien Aanbeveling 1999/28/EG van de Commissie van 14 december 1998 betreffende de verbetering van de vergunningsprocedures voor trans-Europese energienetwerken;

gezien Verordening (EG) nr. 2236/95 van de Raad van 18 september 1995 tot vaststelling van de algemene regels voor het verlenen van financiële bijstand van de Gemeenschap op het gebied van trans-Europese netwerken, gewijzigd bij Verordening (EG) nr. 1655/1999 van het Europees Parlement en de Raad van 19 juli 1999;

gezien Richtlijn nr. 96/92/EG van 19 december 1996 en Richtlijn nr. 98/30/EG van 22 juni 1998 van het Europees Parlement en de Raad betreffende gemeenschappelijke regels voor de interne markt voor elektriciteit en aardgas;

gezien het Groenboek van de Commissie „Op weg naar een Europese strategie voor een continue Energievoorziening” (COM(2000) 769 def.);

gezien de conclusies van de Europese Raad van Stockholm van 23 en 24 maart 2001;

gezien de conclusies van de Europese Raad van Barcelona van 15 en 16 maart 2002,

heeft tijdens zijn 44e zitting van 15 en 16 mei 2002 (vergadering van 16 mei) het volgende advies goedgekeurd.

1. Algemene opmerkingen

1.1. Het Comité stemt over het algemeen in met onderhavig voorstel om via een beschikking van het Europees Parlement en de Raad nieuwe richtsnoeren voor de trans-Europese netwerken in de energiesector (hierna: TEN-energie) uit te werken.

Het vindt met name, net als de Commissie, dat de huidige richtsnoeren voor de TEN-energie aan herziening toe zijn vanwege de ontwikkelingen die zich sinds 1996 hebben voorgedaan (tenuitvoerlegging van de richtlijnen voor de liberalisering van de elektriciteits- en aardgasmarkten, tendentiële toename van de afhankelijkheid van energie-invoer, en de vaststelling van ambitieuzere doelstellingen voor de vergroting van het marktaandeel van duurzame energie).

1.2. Tevens stemt het in met het voorstel om onder de projecten van algemeen belang die waarvan een aanzienlijke impact voor de verwezenlijking van de fundamentele doelstellingen van het energiebeleid (totstandbrenging van een aan mededinging blootgestelde interne markt en vergroting van de voorzieningszekerheid) kan worden verwacht, als prioritair aan te merken.

1.3. Ook is het voorstander van een herschikking van de beleidsprioriteiten, waardoor de voornaamste in het beleid voor de TEN-energie gehanteerde criteria daadwerkelijk een weerspiegeling vormen van de huidige behoeften aan netwerken. Met het oog daarop zouden er, náást de beleidsprioriteiten in verband met voorzieningszekerheid, de uitbreiding en samenhang (interoperabiliteit van de netwerken voor elektriciteit, uitbouw van de voorzieningen in de aardgassector, aansluiting van de perifere regio's, met de toevoeging van de ultraperifere dimensie) twee nieuwe beleidsprioriteiten moeten worden ingevoerd, nl.: tenuitvoerlegging van maatregelen ter ondersteuning van de totstandbrenging van de interne markt en aansluiting van de productie van duurzame energie bij de onderling gekoppelde netwerken.

1.4. Met onderhavig voorstel om de beleidsprioriteiten te herschikken, worden de schijnwerpers gericht op het potentieel van de TEN-energie om rechtstreeks aan de ontwikkeling van het energiebeleid en de verwezenlijking van beleidsmaatregelen voor duurzame groei, regionale ontwikkeling en de uitbreiding bij te dragen.

1.5. Over regionale ontwikkeling heeft het Comité zich al uitgesproken door er de nadruk op te leggen dat de door de

Commissie gestelde prioriteiten niet alleen perifere, maar ook insulaire regio's moeten betreffen.

1.6. Het acht het, net als de Commissie, noodzakelijk zogeheten „prioritaire assen” vast te stellen en stemt in met het voorstel om aan projecten van algemeen belang een ruimere definitie te geven. Zo zou er, aan de hand van adequate analyses, een beperkt aantal thematische projecten van bijzondere strategische waarde kunnen worden geselecteerd, die dan in plaats komen van de huidige negentig projecten⁽¹⁾. Op die manier kunnen de voorwaarden voor een grotere flexibiliteit worden geschapen, waardoor een uitgebalanceerde uitvoering van beleid en programma voor de TEN-energie mogelijk wordt.

2. De prioriteiten

2.1. Daar staat tegenover dat deze door de Commissie voorgestelde en in de relevante bijlage nader toegelichte prioritaire assen overduidelijk neerkomen op territoriale en strategische keuzen die veel te beperkend zijn vanuit het oogpunt van de noodzaak om eventueel in voornoemde documenten aanpassingen aan te brengen.

Volgens het Comité is het noodzakelijk uit te maken aan de hand van welke criteria en strategieën de Commissie met name de lijst van prioritaire projecten heeft opgesteld. Bij het selecteren van de prioritaire projecten dient de Commissie het perifere en geïsoleerde karakter van de betrokken regio als belangrijkste criterium te hanteren.

2.2. Wat de prioritaire assen voor de elektriciteitsnetten betreft, stelt het Comité vast dat er vijf prioritaire projecten moesten worden geselecteerd, maar dat de Commissie er zeven voorstelt⁽²⁾, in willekeurige volgorde en zonder dat daaraan een strategische betekenis naar economische waarde is verbonden. Daarentegen worden er wel territoriale koppellijnen aangegeven.

Bij het vastleggen van prioritaire assen, maar vooral ook bij de toetsing daaraan van voorstellen voor prioritaire projecten waarvoor de meeste financiële middelen zullen worden ingezet, acht het Comité het noodzakelijk dat beter wordt aangegeven dat de met die financiële middelen geboden steun van „structurele” of „strategische” aard is. Van „strategische” aard in het belang van de EU betekent in dit verband dat er sprake is van een evenwichtige verdeling van het vermogen om energiebronnen te diversifiëren, inachtneming van de interne samenhang (met name ten overstaan van perifere en afgezonderde regio's) en de geschiktheid van projecten vanuit economisch oogpunt.

2.3. Logischerwijze kan dan ook worden verwacht dat de mate waarin financiële steun wordt verstrekt, mede afhankelijk moet worden gemaakt van de noodzaak om in te grijpen in gebieden die weliswaar door een groot energietekort worden gekenmerkt, maar waar bevolkingsdichtheid en spreiding van de woonkernen het aanleggen van de benodigde voorzieningen bijzonder duur maakt.

In gebieden waar de bevolking zeer spaarzaam is verspreid of de bodemgesteldheid extra moeilijkheden oplevert en die omstandigheden overduidelijk een economisch verantwoord beheer van de energievoorziening in de weg staan, kunnen door steunverlening weer de minimale voorwaarden voor concurrentievermogen worden geschapen tegenover gebieden waar het aanleggen van infrastructuur gemakkelijker is.

Wat hier over elektriciteitsnetten is opgemerkt, gaat in nog grotere mate op voor aardgasnetten.

2.4. De strategische keuzen die bij de algemene programmering worden gemaakt, kunnen gelukkig vrij nauwkeurig voor bepaalde gebieden worden gespecificeerd, op voorwaarde dat die keuzen met redenen zijn omkleed, door zorgvuldige economische analyses zijn onderbouwd en op de door de lidstaten naar voren gebrachte standpunten zijn gebaseerd.

Deze in politiek en economisch opzicht uiterst belangrijke besluiten vereisen een besluitvorming waarbij zorgvuldig te werk wordt gegaan en naar de instemming van alle partijen wordt gestreefd.

2.5. Uit de Toelichting bij het beschikkingsvoorstel kan worden afgeleid dat er meer aanvoerlijnen voor aardgas moeten komen vanwege het toenemende aardgasverbruik in de lidstaten. Die vaststelling vormt een van de cruciale onderdelen van het EU-energiebeleid. Bedoelde noodzaak moet echter beslist worden gezien in de context van een zonder meer complexe en niet altijd erg overzichtelijke wereldmarktsituatie.

2.6. Middels de bij de vastlegging van de prioritaire assen gevolgde methode, die overigens nog verdere verduidelijking behoeft, is de Commissie er in dit document de facto in geslaagd om de nieuwe bevoorradingslijnen voor het EU-systeem aan te geven. Daarmee zijn duidelijke keuzen gemaakt die afwijken van andere, door de lidstaten aangedragen hypothesen.

2.7. In het licht van het voorgaande wordt duidelijk dat de evaluatiemethode die aan de genomen besluiten ten grondslag ligt, weer beter moet worden afgestemd op het grote belang daarvan.

Vóór alles dient te worden opgemerkt dat de gemaakte keuzen inhoudelijk nog verder moeten worden uitgediept en meer in overeenstemming moeten worden gebracht met de indicaties in de Toelichting bij het beschikkingsvoorstel⁽³⁾.

(1) Zie par. 3, tweede stip, van de Toelichting bij het beschikkingsvoorstel (COM(2001) 775 def., blz. 44).

(2) Zie voetnoot 1 en art. 6 bis, lid 2, van het beschikkingsvoorstel.

(3) Zo klopt de indicatieve kaart van gasvoorzieningsprojecten voor Europa niet met de kaart met specificaties van projecten van gemeenschappelijk belang: aardgas in de Toelichting bij het beschikkingsvoorstel (zie ook Bijlage II van het beschikkingsvoorstel).

De prioritaire assen en projecten van gemeenschappelijk belang moeten van strategische waarde zijn voor het algemene belang van het continentale energie-systeem. Daarom is het noodzakelijk dat de hierover te nemen besluiten het resultaat zijn van een afweging uitgaande van voorgestelde alternatieve oplossingen, en moet van die afweging in de bij het beschikkingsvoorstel gevoegde Toelichting of in het beschikkingsvoorstel zelf melding worden gemaakt.

2.8. Volgens het Comité moet daarom zorgvuldig worden onderzocht welke resultaten de overwegingen over de haalbaarheid van projecten — zonder welke redelijkerwijs geen onderverdeling tussen prioritaire projecten en projecten van gemeenschappelijk belang kan worden gemaakt — opleveren.

De keuzen die in deze context worden gemaakt, moeten dus noodzakelijkerwijs de instemming hebben van alle betrokken partijen. Met het oog daarop moeten de door de lidstaten voorstelde oplossingen, waarvan overigens melding wordt gemaakt, inhoudelijk in de afweging worden meegenomen.

Dat aan de voorstellen en eisen van de lidstaten meer gewicht wordt toegekend, vormt bovendien een absolute voorwaarde voor een gedegen programmering waarbij naar behoren rekening wordt gehouden met de vereisten om de infrastructuurvoorzieningen in de energiesector weer in evenwicht te brengen, die immers onderdeel zijn van het door de afzonderlijke lidstaten gevoerde strategische beleid ter bevordering van hun economische groei.

Daarom moet beslist rekening worden gehouden met de houding die de lidstaten tegenover de ondersteuning en bevordering van initiatieven in hun belang innemen en die in sommige, significante gevallen al kan hebben geleid tot de goedkeuring van specifieke financiële steunmaatregelen en/of regelingen die bedoeld zijn om de procedurele afhandeling van die maatregelen te vergemakkelijken.

3. Rol van de lokale en regionale overheden

3.1. In de Toelichting bij het beschikkingsvoorstel staat dat de krachtens de EU-milieuwetgeving geldende voorschriften inzake voorlichting en raadpleging van het publiek zullen worden nageleefd⁽¹⁾. De aandacht die daarmee opnieuw wordt gevestigd op iets wat nog steeds een verplichting is bij ieder EU-optreden, dient extra te worden benadrukt als het erom gaat de hoofdkwestie aan te pakken, nl. het vraagstuk van de uitbouw van energienetwerken enerzijds en ecologische duurzaamheid anderzijds.

Verder wordt er in deze Toelichting bij herhaling op gewezen dat milieuoverwegingen redenen kunnen zijn om de uitvoering van een project te vertragen of een project voorgoed te beëindigen⁽²⁾.

⁽¹⁾ Zie de laatste zin van het derde punt van de Toelichting, punt 1.

⁽²⁾ Men denke daarbij aan de vergroting van het vermogen om tussen Spanje en Frankrijk elektriciteit uit te wisselen.

3.2. In de praktijk kunnen de huidige omstandigheden alleen ingrijpend worden verbeterd als lokale, maar vooral ook regionale overheden bij de besluitvorming, zowel over de strategische keuzen als over de specificaties van projecten, meer en beter inspraak krijgen.

3.3. Afgezien van de noodzaak om een vertegenwoordiger van het Comité van de Regio's aan de werkzaamheden van het zogeheten „TEN-energie”-comité te laten deelnemen, moeten lokale overheden bij voorrang bij de selectie en uitwerking van projecten worden betrokken, vooral als het gaat om variabelen die bepalend zijn voor de ecologische duurzaamheid daarvan.

3.4. Het Comité beveelt aan dat speciale beschikkingen worden goedgekeurd waardoor de betrokkenheid van lokale en regionale overheden als voorwaarde wordt gesteld voor de bevordering van en steun aan voor de EU belangrijke projecten.

3.5. Daarnaast zijn er beschikkingen nodig ter bevordering van zaken die met name in het belang van het regionale en lokale niveau zijn en ook het milieu ten goede komen. Hierbij kan worden gedacht aan projecten die bijdragen tot het in gebruik nemen van verschillende soorten duurzame energie en het uitbreiden van warmte-krachtkoppeling.

4. Rol en functie van het energiebeleid ten opzichte van landen buiten de EU

4.1. In onderhavig Commissiedocument en het daarin opgenomen beschikkingsvoorstel wordt meerdere malen terecht de aandacht gevestigd op het probleem van de strategische rol die de totstandbrenging van energienetwerken speelt in een tijd waarin de EU zich naar het oosten gaat uitbreiden. Met het oog daarop is het zaak dat de bronnen voor de energievoorziening worden gediversifieerd. Daarbij moet rekening worden gehouden met twee regio's die niet alleen in politiek opzicht, maar ook voor de economie van zeer groot belang zijn, nl. de Balkan en het Middellandse-Zeegebied.

4.2. De Balkanlanden zouden al binnen afzienbare tijd als een soort „doorgeefluik” moeten kunnen gaan fungeren waardoor de EU, via de Adriatische en de Zwarte Zee, toegang krijgt tot de energievoorraden van de Kaspische Zee. Daardoor kan de ontwikkeling worden bevorderd van een stelsel van infrastructuurvoorzieningen, elektriciteitsnetten en gasleidingen die de in het zuid-oosten en in het midden-oosten van het Europese continent gelegen regio's beter met elkaar verbinden. Zo zou o.m. het hele grondgebied van het voormalige Joegoslavië gemakkelijker in de regio „Europa” kunnen worden geïntegreerd.

4.3. Daarnaast speelt de energiesector volgens het Comité ook een belangrijke rol in het Middellandse-Zeegebied dat, net als de Balkan, een geografisch, economisch en handelsgebied vormt waar de EU niet mag nalaten hoogwaardige infrastructuurvoorzieningen te treffen.

De totstandbrenging van infrastructuurvoorzieningen om de handelsbetrekkingen tussen de Middellandse-Zee kust en de landen van de EU te versterken, heeft een positieve weerslag op de economie, maar is ook van grote betekenis voor de strategische betrekkingen in de wereld.

De kans die met name, maar niet alléén aan de aan de Middellandse Zee grenzende EU-lidstaten wordt geboden, nl. om over te gaan tot uitwisseling en ontwikkeling, maakt het wenselijk in overweging te nemen om een speciale „EuroMed-energie”-actie vast te stellen.

5. Aanbevelingen

Het Comité hecht eraan dat in het „Voorstel voor een beschikking van het Europees Parlement en de Raad tot wijziging van Beschikking nr. 1254/96/EG tot opstelling van richtsnoeren voor trans-Europese netwerken in de energiesector” de volgende wijzigingen worden aangebracht:

5.1. Artikel 4: Punt 2 van artikel 1 van het beschikkingsvoorstel

De leden 2, 3 en 4 van art. 6 moeten door de als volgt luidende tekst worden vervangen:

„2) Het in art. 9 bedoelde comité stelt de projecten van gemeenschappelijk belang vast, na in overleg met de regio's die daarbij vanuit territoriaal oogpunt belang hebben, overeenkomstig de bepalingen van art. 6, lid 8, de economische levensvatbaarheid daarvan te hebben geëvalueerd, en met inachtneming van eventuele door de lidstaten genomen specifieke maatregelen voor de promotie en co-financiering van afzonderlijke projecten.”

5.2. Artikel 6 bis

- a) zij hebben een aanzienlijke invloed op het concurrentievermogen van de interne energiemarkt;
- b) zij versterken de continuïteit van de energievoorziening in de Gemeenschap, met een speciale verwijzing naar het streven naar een nieuw evenwicht in de capaciteiten van de diverse lidstaten om energie in te voeren en uit te wisselen;
- c) zij vormen een conditio sine qua non voor de steunverlening aan insulaire regio's, regio's zonder aansluiting met de netwerken en ultraperifere regio's.

„Het in art. 9 bedoelde comité stelt de projecten van gemeenschappelijk belang en tien prioritaire projecten (vijf per sector) vast, waarbij het voorstelt om aan de gemaakte keuzen goedkeuring te verlenen middels een besluit van de Commissie.”

5.3. Artikel 9

De Commissie wordt bijgestaan door een zogeheten „TEN-energie”-comité bestaande uit vertegenwoordigers van de lidstaten en een door het Comité van de Regio's aangewezen vertegenwoordiger, en voorgezeten door een vertegenwoordiger van de Commissie.

5.4. Artikel 10

De Commissie stelt over de uitvoering van deze beschikking om de twee jaar een verslag op dat zij aan het Europees Parlement, de Raad, het Economisch en Sociaal Comité en het Comité van de Regio's voorlegt.

Brussel, 16 mei 2002.

De voorzitter
van het Comité van de Regio's
Albert BORE

Advies van het Comité van de Regio's over de „Mededeling van de Commissie over de financiering van de uitbreiding in de periode 2004-2006”

(2002/C 278/12)

HET COMITÉ VAN DE REGIO'S,

gelet op de Mededeling van de Commissie van 30 januari 2002 getiteld Common Financial Framework 2004-2006 for the Accession Negotiations — Information Note (SEC(2002) 102 final);

gelet op het besluit van zijn bureau van 12 maart 2002 om, overeenkomstig art. 265, vijfde alinea, van het verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap, het opstellen van een initiatiefadvies over deze problematiek toe te wijzen aan zijn commissie „Externe betrekkingen”;

gelet op het ontwerpadvies van zijn commissie „Externe betrekkingen” van 3 april 2002 (CDR 71/2002 rev.; rapporteur: de heer Hanningfield, GB/EVP, lid van de graafschapsraad van Essex);

gelet op het document van de Commissie van 30 januari 2002 getiteld Enlargement and Agriculture: Successfully Integrating the new Member States into the CAP — Issues paper (SEC(2002) 95 final);

gelet op de Mededeling van de Commissie van 30 januari 2002 getiteld First Progress Report on Economic and Social Cohesion (COM(2002) 46 final);

gelet op de conclusies van het voorzitterschap over de Europese Raad van Berlijn van 24 en 25 maart 1999;

gelet op zijn advies Gevolgen van het gemeenschappelijk landbouwbeleid voor de regio's bij uitbreiding van de EU (CDR 416/2000 fin) ⁽¹⁾;

gelet op zijn advies Ondersteuning van de ontwikkeling van institutionele structuren op lokaal en regionaal niveau in de kandidaat-lidstaten (CDR 102/2001 fin) ⁽²⁾;

gelet op zijn advies over het Tweede Verslag over de economische en sociale samenhang (CDR 74/2001 fin) ⁽³⁾;

gelet op zijn advies Hervorming van het GLB — Opvoering van het concurrentievermogen in landelijke gebieden (CDR 526/1999 fin) ⁽⁴⁾;

gelet op zijn advies Regionale impact van het Europese landbouw- en plattelandsbeleid (CDR 253/2000 fin) ⁽⁵⁾;

gelet op zijn advies Agenda 2000: Financiering van de Europese Unie na 1999 met inachtneming van de uitbreiding en de uitdagingen van de 21e eeuw (CDR 303/97 fin) ⁽⁶⁾;

gelet op het Verslag van de Verbindingsgroep CvdR/kandidaat-lidstaten 1998-2001 (R/CDR 448/2001 punt 13a);

overwegende dat de nieuwe uitbreidingsronde generaties lang het aanzien van Europa zal bepalen en haar stempel zal drukken op de hele verdere discussie over de toekomst van de Europese Unie;

⁽¹⁾ PB C 107 van 3.5.2002, blz. 3.

⁽²⁾ PB C 107 van 3.5.2002, blz. 32.

⁽³⁾ PB C 107 van 3.5.2002, blz. 27.

⁽⁴⁾ PB C 317 van 6.11.2000, blz. 7.

⁽⁵⁾ PB C 357 van 14.12.2001, blz. 29.

⁽⁶⁾ PB C 64 van 27.2.1998, blz. 40.

overwegende dat het welslagen van de nieuwe uitbreidingsronde grotendeels zal afhangen van de bijdrage van de lokale en regionale overheden, aangezien de praktische uitvoering van het *acquis* voornamelijk een lokale en regionale aangelegenheid is;

heeft tijdens zijn 44e zitting van 15 en 16 mei 2002 (vergadering van 16 mei) het volgende advies uitgebracht, dat met algemene stemmen werd goedgekeurd.

STANDPUNT EN AANBEVELINGEN VAN HET COMITÉ VAN DE REGIO'S

1. Algemene opmerkingen

Het Comité van de Regio's

1.1. stelt vast dat in sommige kandidaat-lidstaten het enthousiasme voor het EU-lidmaatschap de laatste maanden enigszins is bekoeld, en vreest dat de belangstelling voor de Europese Unie verder zal afnemen als de kandidaat-lidstaten het gevoel krijgen dat zij door de Unie niet fair worden behandeld;

1.2. stelt vast dat maar liefst 80 % van de huidige EU-begroting opgaat aan financiële steun ten behoeve van landbouwers en probleemgebieden en dat het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid en het cohesiebeleid ook binnen het door de Commissie gepresenteerde financiële kader voor de periode 2004-2006 de belangrijkste uitgavenposten zijn;

1.3. is zich ervan bewust dat de huidige lidstaten in de nog resterende jaren van de lopende programmeringsperiode een zware financiële last te torsen zouden krijgen als de nieuwe lidstaten al meteen bij hun toetreding op alle beleidsterreinen dezelfde behandeling zouden krijgen als de huidige lidstaten; beklemtoont evenwel dat de hervorming van de Unie en de toetredingsonderhandelingen los van elkaar moeten worden gezien;

1.4. acht een overgangperiode op het gebied van het landbouw- en het structuurbeleid ook in het belang van de kandidaat-lidstaten zelf en merkt in dit verband verder op dat het debat over de komende uitbreiding nog maar eens duidelijk maakt dat het GLB al lang hervormd had moeten zijn;

1.5. is het met de Commissie eens dat de in Berlijn vastgelegde uitgavenplafonds voor de periode tot en met 2006 moeten worden gehandhaafd en dat het in Berlijn overeengekomen financiële kader moet worden aangepast aan het nieuwe toetredingsscenario, waarin ervan wordt uitgegaan dat er in 2004 tien lidstaten bij kunnen komen;

1.6. dringt erop aan dat zorgvuldig wordt nagegaan of de regio's, zowel in de huidige als in de toekomstige lidstaten, niet te veel nadeel ondervinden van deze aanpassing van het financiële kader.

2. Landbouw

Het Comité van de Regio's

2.1. beseft terdege de noodzaak van een verdere hervorming van het GLB waarbij enerzijds rekening wordt gehouden met de rol van de landbouwsector als economische pijler van het platteland en met de problemen waarmee landbouwers in gebieden met natuurlijke handicaps te kampen hebben, maar waarbij er anderzijds ook naar wordt gestreefd de gangbare landbouwmethodes te vervangen door duurzame en milieuvriendelijke methodes en deze als „Europees model” te promoten;

2.2. sluit zich aan bij de niet mis te verstane opmerking in het *issues paper* van de Commissie (SEC(2002) 95 final) dat een landbouwbeleid „met twee snelheden” op langere termijn niet houdbaar is, en is van oordeel dat het GLB verder hervormd dient te worden, zodat het in al zijn aspecten voor alle lidstaten kan gelden;

2.3. vindt het goed dat het in Berlijn overeengekomen scenario wordt aangepast om ook de landbouwers in de nieuwe lidstaten geleidelijk aan directe inkomenssteun te kunnen geven zonder het in Berlijn vastgelegde uitgavenplafond op te trekken;

2.4. is het met de Commissie eens dat noch de — dringend noodzakelijke — herstructurering van de landbouwsector in de kandidaat-lidstaten noch de positie van de landbouw ten opzichte van andere sectoren noch de positie van het platteland ten opzichte van stedelijke gebieden erbij gebaat zouden zijn als de landbouwers in de nieuwe lidstaten meteen volledige inkomenssteun zouden ontvangen;

2.5. is van oordeel dat de Unie overgangperiodes moet benutten om de regeling in kwestie te hervormen, uitgaande van een nauwkeurig tijdschema waar alle 15 huidige lidstaten achter staan;

2.6. neemt kennis van de waarschuwing in het *issues paper* van de Commissie, waarin erop wordt gewezen dat de herstructurering van de landbouwsector de eerste jaren na de toetreding tot werkloosheid en armoede kan leiden en dat maatregelen met nadelige gevolgen voor de talloze kleine — vooral voor eigen gebruik producerende en als maatschappelijk vangnet fungerende — landbouwbedrijven⁽¹⁾ weleens contraproductief zouden kunnen zijn als er geen ander „vangnet” voorhanden is;

⁽¹⁾ Volgens officiële statistieken telt Polen 350 000 kleine landbouwbedrijven van 3 à 15 hectare die voornamelijk voor eigen gebruik produceren.

2.7. sluit zich aan bij het voorstel van de Commissie om dergelijke vooral voor eigen gebruik producerende landbouw-bedrijven gedurende een overgangperiode een vast bedrag aan inkomenssteun te geven om de nadelige gevolgen van hun integratie in de interne markt te ondervangen;

2.8. beseft dat het betalen van directe inkomenssteun aan een groot aantal kleine bedrijven⁽¹⁾ naar verhouding hoge administratiekosten met zich meebrengt, en gaat dan ook akkoord met de voorgestelde vereenvoudiging van de procedures;

2.9. heeft begrip voor de kritiek van een aantal kandidaat-lidstaten, die vrezen dat deze voorstellen het financiële „tweesparenbeleid” binnen de Unie in stand zullen helpen houden en uiteindelijk de kloof tussen rijke en arme regio's nog zullen vergroten;

2.10. adviseert dan ook, mede gelet op het feit dat de Commissie haar voorstel om de kandidaat-lidstaten nog niet meteen bij alle GLB-regelingen te betrekken met inhoudelijke argumenten motiveert én op het feit dat de Commissie in haar *issues paper* verklaart dat de Unie de kandidaat-lidstaten zo veel mogelijk moet steunen bij de herstructurering en modernisering van hun landbouwsector, de kandidaat-lidstaten bij alle GLB-regelingen te betrekken zodra aan bepaalde inhoudelijke criteria is voldaan;

2.11. sluit zich aan bij het voorstel van de Commissie om de uitgaven voor sociaal-structurele maatregelen op te trekken tot 80 % van het GLB-budget zonder het in Berlijn vastgelegde financiële kader te wijzigen.

3. Structurele maatregelen

Het Comité van de Regio's

3.1. is zich ervan bewust dat een efficiënt regionaal beleid en een efficiënt regionaal bestuursapparaat absoluut noodzakelijk zijn om het *acquis* op een adequate manier ten uitvoer te kunnen leggen en ten volle profijt te kunnen trekken van het EU-lidmaatschap;

3.2. kan zich ermee verenigen dat, uitgaande van een scenario waarin de Unie er in 2004 tien nieuwe lidstaten verkrijgt, de steunregeling ten behoeve van de kandidaat-lidstaten wordt aangepast, zij het binnen de grenzen van het in Berlijn vastgelegde financiële kader;

3.3. is het met de Commissie eens dat rekening moet worden gehouden met de absorptiecapaciteit van de kandidaat-lidstaten en dat, om hun absorptiecapaciteit te vergroten, meer steun uit het Cohesiefonds moet worden verleend;

⁽¹⁾ Volgens het *issues paper* van de Commissie is in de meeste kandidaat-lidstaten meer dan de helft van de landbouwbedrijven kleiner dan 5 hectare.

3.4. is zich ervan bewust dat het beleid ter versterking van de economische en sociale samenhang medebepalend is voor het welslagen van het Europese integratieproject en dat met de toetreding van tien nieuwe lidstaten de ontwikkelingsverschillen binnen de Unie een nooit eerder vertoonde omvang zullen bereiken⁽²⁾, zodat de Unie een aanzienlijke inspanning zal moeten leveren om de ontwikkelingsachterstand van de nieuwe lidstaten weg te werken, waarbij zij evenwel de behoeften van de huidige lidstaten met een ontwikkelingsachterstand niet uit het oog mag verliezen; wijst er dan ook op dat bij een eventuele aanpassing of aanscherping van de doelstellingen of procedures van de structurele steunverlening niet alleen naar de situatie in de kandidaat-lidstaten maar ook naar de structurele en de ontwikkelingsproblemen in de huidige lidstaten moet worden gekeken, aangezien er ook tussen de huidige EU-regio's grote verschillen zullen blijven bestaan;

3.5. is van oordeel dat het cohesiebeleid de gehele Unie ten goede komt omdat het de vraag naar goederen en diensten stimuleert, het concurrentievermogen van de Unie vergroot en nieuwe mogelijkheden voor duurzame groei creëert; wijst er in dit verband op dat het cohesiebeleid in de afgelopen jaren heel wat vruchten heeft afgeworpen, aangezien het BBP per capita van de vier huidige cohesielanden (Griekenland, Ierland, Portugal en Spanje) een stuk dichterbij het EU-gemiddelde is komen te liggen (in Ierland is het in de periode 1988-2000 gestegen van 64 % naar 119 % van het EU-gemiddelde en in de drie overige cohesielanden is het gemiddeld van 68 % tot 79 % toegenomen);

3.6. sluit zich aan bij het standpunt van de Commissie, die in haar eerste voortgangsrapport over de economische en sociale samenhang (COM(2002) 46 def.) opmerkt dat geen enkele regio van de ene dag op de andere van de lijst van doelstelling-1-regio's mag worden geschrapt; is evenwel van oordeel dat het voortzetten van de steunverlening niet tot een verhoging van de bijdrage van de lidstaten aan de EU-begroting mag leiden⁽³⁾;

3.7. pleit voor decentralisatie van het cohesiebeleid, met de bedoeling partnerschappen op lokaal en regionaal niveau mogelijk te maken; merkt in dit verband op dat partnerschap- en op lokaal niveau en met lokale actoren van doorslaggevend

⁽²⁾ In een Unie met 25 lidstaten zullen de 10 % rijkste regio's geen 2,6 maal (zoals nu) maar 4,5 maal zo rijk zijn als de 10 % armste regio's en zal het BBP van de 10 % rijkste regio's 170 % en dat van de 10 % armste regio's 38 % van het EU-gemiddelde bedragen.

⁽³⁾ In een Unie met 25 lidstaten zullen alle regio's met een BBP per capita van minder dan 75 % van het EU-gemiddelde (de voorwaarde om als doelstelling-1-regio te worden beschouwd) samen 115 miljoen inwoners tellen en dus een kwart van de totale EU-bevolking voor hun rekening nemen. Van elke tien EU-inwoners zullen er vier in de huidige lidstaten en zes in de nieuwe lidstaten wonen. Momenteel wonen zo'n 37 miljoen mensen in regio's die nu nog doelstelling-1-steun krijgen, maar na de uitbreiding boven de 75 %-drempel zullen uitkomen. Van deze 37 miljoen wonen er ongeveer 25 miljoen in regio's die na de toetreding van de nieuwe lidstaten niet meer voor doelstelling-1-steun in aanmerking zullen komen als gevolg van de daling van het EU-gemiddelde. De overige 12 miljoen wonen in regio's die er qua BBP zo sterk op vooruit zullen zijn gegaan dat zij sowieso geen doelstelling-1-steun meer zouden krijgen.

belang zijn voor het welslagen van regionale ontwikkelingsstrategieën en dat de Commissie meer open dient te staan voor lokale en regionale initiatieven die de transnationale en interregionale samenwerking binnen de Unie kunnen bevorderen.

4. Intern beleid

Het Comité van de Regio's

4.1. stelt met voldoening vast dat de Commissie het prioritaire belang van *institution building* erkent; wijst er in dit verband op dat uit de werkzaamheden van zijn Verbindingsgroep CvdR/Kandidaat-lidstaten duidelijk is gebleken dat de medewerking van de lokale en regionale overheden van cruciaal belang is voor een succesvolle integratie in de Unie, maar dat de kandidaat-lidstaten nog veel steun nodig hebben om hun lokale en regionale bestuursstructuur verder uit te bouwen en hun lokale en regionale overheden in staat te stellen de vereiste kennis en kunde op te doen en de nodige instituties in het leven te roepen om hun taak bij de uitvoering van het *acquis* en van het landbouw- en structuurbeleid van de Unie naar behoren te kunnen vervullen;

4.2. wijst erop dat bijzondere aandacht moet worden geschonken aan het feit dat de kandidaat-lidstaten er nauwelijks in slagen de beschikbare structuurfondsenmiddelen daadwerkelijk in te zetten; vindt dan ook dat er speciale maatregelen moeten worden getroffen om de kandidaat-lidstaten zo snel

mogelijk in staat te stellen effectief gebruik te maken van de steunverlening, en dat de Commissie o.m. bij de toewijzing van Phare-middelen met dat probleem rekening dient te houden; merkt ten slotte op dat bij de toetredingsonderhandelingen moet worden bekeken op welke manier de Unie met haar financiële steun de opbouw van stabiele lokale en regionale structuren in de kandidaat-lidstaten nog meer kan bevorderen;

4.3. vindt het goed dat extra middelen worden uitgetrokken voor de ontmanteling van kerninstallaties in Litouwen en Slowakije.

5. Cyprus

Het Comité van de Regio's

5.1. kan zich verenigen met het voorstel van de Commissie om extra middelen uit te trekken als ook aan Noord-Cyprus „pre-toetredingssteun” zou moeten worden gegeven.

6. Overgangsregelingen

Het Comité van de Regio's

6.1. schaart zich achter de voorgestelde overgangsregelingen, die ervoor moeten zorgen dat geen enkele kandidaat-lidstaat er als gevolg van de toetreding qua netto-begrotingspositie op achteruitgaat.

Brussel, 16 mei 2002.

De voorzitter
van het Comité van de Regio's
Albert BORE

Advies van het Comité van de Regio's:**over Immigratiebeleid:**

- „Mededeling van de Commissie aan de Raad en het Europees Parlement betreffende een gemeenschappelijk beleid inzake illegale immigratie”,
- „Voorstel voor een beschikking van de Raad tot vaststelling van een actieprogramma voor administratieve samenwerking op het gebied van buitengrenzen, visa, asiel en immigratie (ARGO)”,
- „Mededeling van de Commissie aan de Raad en het Europees Parlement over een open coördinatiemethode voor het communautaire immigratiebeleid”,

en over Asielbeleid:

- „Voorstel voor een richtlijn van de Raad betreffende minimumnormen voor de erkenning en de status van onderdanen van derde landen en staatlozen als vluchtelingen of als personen die anderszins internationale bescherming behoeven”,
- „Werkdocument van de Commissie — Het verband tussen de bescherming van de interne veiligheid en de naleving van internationale verplichtingen en instrumenten op het gebied van bescherming”,
- „Mededeling van de Commissie aan de Raad en het Europees Parlement over het gemeenschappelijk asielbeleid en de invoering van een open coördinatiemethode”

(2002/C 278/13)

HET COMITÉ VAN DE REGIO'S,

gezien de „Mededeling van de Commissie aan de Raad en het Europees Parlement over een open coördinatiemethode voor het communautaire immigratiebeleid” (COM(2001) 387 def.), de „Mededeling van de Commissie aan de Raad en het Europees Parlement over het gemeenschappelijk asielbeleid en de invoering van een open coördinatiemethode” (COM(2001) 710 def.), de „Mededeling van de Commissie aan de Raad en het Europees Parlement betreffende een gemeenschappelijk beleid inzake illegale immigratie” (COM(2001) 672 def.) en het „Werkdocument van de Commissie — Het verband tussen de bescherming van de interne veiligheid en de naleving van internationale verplichtingen en instrumenten op het gebied van bescherming” (COM(2001) 743 def.);

gezien het besluit van de Commissie van 21 januari 2002 om het CvdR hierover te raadplegen, overeenkomstig art. 265, lid 1, van het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap;

gezien het „Voorstel voor een richtlijn van de Raad betreffende minimumnormen voor de erkenning en de status van onderdanen van derde landen en staatlozen als vluchtelingen of als personen die anderszins internationale bescherming behoeven” [COM(2001) 510 def. — 2001/0207 (CNS)];

gezien het besluit van de Raad van 15 november 2001 om het CvdR hierover te raadplegen, overeenkomstig art. 265, lid 1, van het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap;

gezien het „Voorstel voor een beschikking van de Raad tot vaststelling van een actieprogramma voor administratieve samenwerking op het gebied van buitengrenzen, visa, asiel en immigratie (ARGO)” [COM(2001) 567 def. — 2001/0230 (CNS)];

gezien het besluit van de Raad van 7 november 2001 om het CvdR hierover te raadplegen, overeenkomstig art. 265, lid 1, van het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap;

gezien het besluit van het bureau van het CvdR van 6 februari 2002 om de commissie „Externe betrekkingen” met de voorbereiding van de desbetreffende werkzaamheden te belasten;

gezien het door de commissie „Externe betrekkingen” op 3 april 2002 goedgekeurde ontwerpadvies (CDR 93/2002 rev.; rapporteur: mevrouw Bagnall (lid van de gemeenteraad van Cambridge; VK-PSE));

overwegende dat het dienstig is bovengenoemde voorstellen voor richtlijnen en programma's op het gebied van de in juridisch opzicht afzonderlijke, maar in de praktijk nauw met elkaar samenhangende beleidsterreinen asiel en immigratie, gezamenlijk te behandelen;

overwegende dat de documenten die in dit advies ter sprake komen deel uitmaken van een pakket beleidsmaatregelen die verband houden met de uitwerking van een gemeenschappelijk Europees asielbeleid en een gemeenschappelijke benadering van migratie, waarin mensenrechten en economische, demografische en politieke ontwikkelingen in zowel de EU-lidstaten als de herkomst- en transitlanden van alle soorten migranten in acht worden genomen;

overwegende dat vraagstukken over soevereiniteit op gebieden als nationaliteit en nationale veiligheid begrijpelijkerwijs gevoelig liggen bij de lidstaten;

overwegende dat het CvdR de waarde en de noodzaak onderstreept van gemeenschappelijke maatregelen en procedures inzake asielbeleid, gezien onze verantwoordelijkheid jegens personen die op grond van het Verdrag van Genève (1951) asiel zoeken;

overwegende dat het CvdR de waarde en de noodzaak onderstreept van gemeenschappelijke maatregelen en procedures op het gebied van het beleid inzake zowel legale als illegale immigratie;

overwegende dat het CvdR ernaar streeft lokale en regionale overheden in de EU-landen, de kandidaat-lidstaten en de herkomst- en transitlanden te versterken in hun rol van dienstverleners (rechtstreeks of in samenwerking met andere instanties die vanuit een wettelijk opgelegde taakomschrijving of op vrijwillige basis diensten verlenen) en leidinggevende actoren in de lokale/regionale gemeenschap, waar het gaat om het zorgen voor voorzieningen voor asielzoekers, vluchtelingen en immigranten; deze overheden staan het dichtst bij de kiezers, aan wie zij politieke verantwoording schuldig zijn,

heeft tijdens zijn 44e zitting van 15 en 16 mei 2002 (vergadering van 16 mei) het volgende advies uitgebracht.

Wat het immigratiebeleid betreft, heeft het Comité van de Regio's zich willen uitspreken over de volgende documenten:

- Mededeling van de Commissie aan de Raad en het Europees Parlement betreffende een gemeenschappelijk beleid inzake illegale immigratie; en
- Voorstel voor een beschikking van de Raad tot vaststelling van een actieprogramma voor administratieve samenwerking op het gebied van buitengrenzen, visa, asiel en immigratie.
- Mededeling van de Commissie aan de Raad en het Europees Parlement over een open coördinatiemethode voor het communautaire immigratiebeleid;

Het Comité van de Regio's

1. vindt het een goede zaak dat de Commissie pogingen in het werk stelt om een beter totaalbeeld te krijgen van migratiepatronen alsook een beter inzicht in de gevolgen voor asielzoekers en het asielstelsel van nieuwe beleidsmaatregelen waarmee beoogd wordt legale vormen van migratie te promoten en illegale migratie te bestrijden;
2. is ermee ingenomen dat de Commissie een aantal maatregelen en initiatieven wil nemen om de grenscontroles doeltreffender te maken en personen die van illegale migratie profiteren door mensen te smokkelen en illegale werknemers in dienst te nemen, hardere straffen in het vooruitzicht te stellen;

fender te maken en personen die van illegale migratie profiteren door mensen te smokkelen en illegale werknemers in dienst te nemen, hardere straffen in het vooruitzicht te stellen;

3. wijst erop dat tevens aandacht moet worden geschonken aan de rol die sociale en economische ontwikkeling in de herkomst- en transitlanden kan spelen;

4. stemt ermee in dat overwogen wordt veilige asielkanalen te creëren en asielverzoeken buiten de EU te behandelen, maar beseft dat sommige vluchtelingen ondanks dit alles gedwongen zouden kunnen worden hun toevlucht te zoeken tot illegale manieren om de EU binnen te komen en dat dit feit op zich de beoordeling van hun asielaanvraag niet negatief mag beïnvloeden;

5. is van mening dat lokale en regionale overheden uitgenodigd zouden moeten worden om aan de uitwerking van nationale actieplannen mee te werken. Hierdoor zal het tevens gemakkelijker worden navolgenswaardige praktijkvoorbeelden in kaart te brengen en te vergelijken en de daadwerkelijke impact en de resultaten van de door de lidstaten gekozen strategieën te analyseren. Het Comité vestigt er de aandacht op dat de open coördinatiemethode niet in de plaats mag komen

van het wetgevingsproces als het gaat om beleidsterreinen waarop de EU uitgebreide bevoegdheden heeft; de methode kan wel worden aangewend om de beleidsmaatregelen van de lidstaten beter op elkaar af te stemmen;

6. juicht toe dat erkend wordt dat er voor lokale en regionale overheden net als voor andere betrokkenen een rol is weggelegd wanneer het erom gaat, arbeidsmigranten in de EU op te nemen in de maatschappij en de arbeidsmarkt;

7. onderstreept dat de kandidaat-lidstaten nu reeds betrokken moeten worden bij informatie-uitwisseling tussen de lidstaten en wijst erop dat ook de lokale en regionale overheden van deze landen hierin een rol moeten krijgen;

8. stemt in met het voorstel voor een communautair actieprogramma om de bewustwording te vergroten en organisaties die op alle mogelijke niveaus bij de uitvoering van integratieplannen betrokken zijn, te versterken;

9. stelt vast dat kandidaat-immigranten de toegang tot bepaalde lidstaten geblokkeerd zien als gevolg van verschillen in wetgeving inzake binnenkomst en verblijf die er tussen EU-lidstaten bestaan;

— betreurt dat het hierdoor noodzakelijk is om ten behoeve van migranten op doorreis voor langdurige periodes opvangvoorzieningen te scheppen in de lidstaat grenzend aan het land waar zij naartoe willen;

— verzoekt de Commissie en de lidstaten om hun wetgeving terzake op korte termijn te harmoniseren, en adequate structuren voor grensoverschrijdende samenwerking op te zetten waarmee een definitieve regeling wordt gevonden voor de problematische situatie waarin de migranten en degenen die hen opvangen zich bevinden;

— zou graag zien dat het meerjarenprogramma ARGO (administratieve samenwerking op het gebied van asiel en immigratie) snel wordt vastgelegd;

10. beveelt aan om de lokale en regionale overheden en hun nationale vertegenwoordigende netwerken uitdrukkelijk een plaats te geven in het ARGO-programma als partners bij de tenuitvoerlegging van de in deze beleidsvoorstellen beschreven maatregelen, naast de nationale overheden, onderzoeksinstituten en NGO's;

11. is verheugd over de toezegging dat het Comité van de Regio's naast de andere Europese instellingen verder betrokken zal worden bij de vaststelling en tenuitvoerlegging van het communautaire immigratiebeleid.

Wat het asielbeleid betreft, heeft het Comité van de Regio's zich willen uitspreken over de volgende documenten:

— Voorstel voor een richtlijn van de Raad betreffende minimumnormen voor de erkenning en de status van onderdanen van derde landen en staatlozen als vluchtelingen of als personen die anderszins internationale bescherming behoeven;

— Werkdocument van de Commissie — Het verband tussen de bescherming van de interne veiligheid en de naleving van internationale verplichtingen en instrumenten op het gebied van bescherming; en

— Mededeling van de Commissie aan de Raad en het Europees Parlement over het gemeenschappelijk asielbeleid en de invoering van een open coördinatiemethode.

Het Comité van de Regio's

12. stelt tot zijn tevredenheid vast dat de Commissie primair blijft uitgaan van het Verdrag van Genève uit 1951;

13. acht het dringend noodzakelijk om inzake nationale en internationale veiligheid rekening te houden met de impact van de gebeurtenissen van 11 september 2001;

14. erkent dat lokale en regionale overheden tot taak hebben om binnen de gemeenschap het voortouw te nemen wanneer het erop aankomt, vluchtelingen en immigranten in de EU-lidstaten te helpen integreren;

15. wenst te onderstrepen dat asielzoekers en vluchtelingen zelf betrokken moeten worden bij de ontwikkeling van dienstverlening op lokaal en regionaal niveau; hiermee kan nl. gezorgd worden voor een doeltreffende dienstverlening die bij de behoeften aansluit en kan een eerste stap worden gezet om vluchtelingen actief in de maatschappij en de arbeidsmarkt van de EU-lidstaten te integreren;

16. vindt het een goede zaak dat de EU-lidstaten ernaar streven gemeenschappelijke normen voor de verlening en de inhoud van de vluchtelingenstatus vast te stellen;

17. merkt op dat asielzoekers en vluchtelingen zich — als gevolg van regelgevingsverschillen, culturele banden en geografische factoren — in bepaalde lidstaten alsook in bepaalde gemeenten en regio's van lidstaten zullen blijven concentreren, ook al wordt er wet- of regelgeving ingevoerd die de verschillen in voorzieningen binnen de Unie zou moeten verkleinen. Dit zal rechtstreeks van invloed zijn op de mate

waarin de desbetreffende lokale en regionale overheden in staat zullen zijn om asielzoekers en immigranten naast de andere leden van de plaatselijke gemeenschap te geven waaraan ze behoefte en waarop ze recht hebben. Daar sommige gemeenten en regio's meer met deze kwestie geconfronteerd worden dan andere, dienen de lidstaten hun lokale en regionale overheden de middelen te verschaffen die op hun specifieke behoeften zijn afgestemd, waarbij rekening moet worden gehouden met specifieke steun voor de opzet en versterking van opvangfaciliteiten van lokale autoriteiten die op regionaal en nationaal niveau gecoördineerd worden;

18. is ingenomen met de toezegging dat gebruik zal worden gemaakt van methoden die in de lidstaten hun waarde hebben bewezen en benadrukt dat lokale en regionale overheden een bijdrage moeten kunnen leveren tot het in EU-verband uitwisselen van zulke navolgenswaardige praktijkvoorbeelden;

19. is van mening dat verwacht mag worden dat personen die recht hebben op de vluchtelingenstatus op dezelfde wijze als onderdanen van EU-lidstaten toegang krijgen tot voorzieningen en mogelijkheden die door lokale en regionale overheden in samenwerking met andere overheden en instanties geboden of gecoördineerd kunnen worden; het erkent evenwel dat personen die in aanmerking komen voor aanvullende vormen van bescherming, in sommige gevallen recht kunnen hebben op andere voorzieningen, b.v. toegang tot de arbeidsmarkt;

20. merkt op dat er naast de normale voorzieningen die er voor tal van EU-onderdanen bestaan, specifieke voorzieningen nodig kunnen zijn, zoals de verstrekking van informatie in een bepaalde taal, rechtsbijstand, gezondheidszorg en psychische hulp en voorzieningen in verband met de kwetsbaarheid van minderjarige alleenstaanden en personen met bijzondere behoeften; om de daarmee samenhangende extra kosten te kunnen dragen moeten aan lokale en regionale overheden (en andere dienstverleners) in dat geval steun worden verleend door b.v. middelen via het Europees Vluchtelingenfonds ter beschikking te stellen;

21. meent dat dienstverlening op het gebied van vertolking en vertaling (m.i.v. het duidelijk maken van begrippen inzake het recht op bepaalde sociale voorzieningen die in de herkomstlanden mogelijk niet bestaan) van cruciaal belang is voor asielzoekers en vluchtelingen alsook voor de personen en instanties die hen begeleiden bij huisvesting, gezondheidszorg, onderwijs en opleiding, sociale voorzieningen, enz.;

22. wijst erop dat asielzoekers en vluchtelingen die lichamelijk of geestelijk mishandeld en/of gemarteld zijn, mogelijk specifieke lichamelijke of psychologische zorg nodig hebben

die lokale en regionale overheden en hun dienstverlenende instanties niet gewend zijn te verlenen. Daar ook verkrachting soms als een vorm van foltering wordt gebruikt, kunnen gespecialiseerde diensten nodig zijn om aan de specifieke behoeften in dit verband tegemoet te komen. Vrouwelijke asielzoekers moeten toegang hebben tot vrouwelijke artsen, interviewers en tolken zonder dat daar familieleden bij aanwezig zijn, zodat het voor hen gemakkelijker wordt om over seksueel misbruik te praten;

23. stelt vast dat gespecialiseerde dienstverlening vaak alleen beschikbaar is in stedelijke gebieden waar reeds vluchtelingengemeenschappen aanwezig zijn. Doordat dergelijke voorzieningen elders ontbreken, wordt gespreide vestiging van groepen vluchtelingen bemoeilijkt, zodat zij steeds meer in bepaalde gemeenten en regio's concentreren. Indien er in alle regio's van de EU-lidstaten voor specifieke dienstverlening zou worden gezorgd, zou dit tot een gelijkmatige spreiding van vluchtelingen binnen de EU bijdragen;

24. neemt kennis van de instelling van het Europees Vluchtelingenfonds (EVF), dat tot het opzetten van noodzakelijke diensten voor vluchtelingen kan bijdragen, en beveelt aan dat er een programma wordt uitgewerkt om dit Fonds te promoten bij verantwoordelijke instanties overal in de EU, dus ook met medewerking van lokale en regionale instanties en van de netwerken die hen op nationaal niveau vertegenwoordigen als partner voor de coördinatie van dergelijke diensten. Naast het EVF moeten ook andere EU-programma's worden bevorderd die door lokale en regionale overheden gebruikt kunnen worden om vluchtelingen bij hun integratie in de samenleving en de arbeidsmarkt te helpen. Een van die programma's is Equal, waarmee beoogd wordt maatschappelijke integratie te stimuleren door hulp te bieden aan kansarmen en aan bevolkingsgroepen die meer risico lopen om bij de toegang tot scholing en huisvesting gediscrimineerd te worden, en waarin expliciet bepaald is dat aan de behoeften van asielzoekers tegemoet moet worden gekomen;

25. is van mening dat lokale en regionale overheden uitgenodigd zouden moeten worden om aan de uitwerking van nationale actieplannen mee te werken. Hierdoor zal het tevens gemakkelijker worden navolgenswaardige praktijkvoorbeelden in kaart te brengen en te vergelijken en de daadwerkelijke impact en de resultaten van de door de lidstaten gekozen strategieën te analyseren. Het Comité vestigt er de aandacht op dat de open coördinatiemethode niet in de plaats mag komen van het wetgevingsproces als het gaat om beleidsterreinen waarop de EU uitgebreide bevoegdheden heeft; de methode kan wel worden aangewend om de beleidsmaatregelen van de lidstaten beter op elkaar af te stemmen.

26. stelt met voldoening vast dat erkend wordt dat naast andere actoren ook de lokale en regionale overheden een rol te spelen hebben bij de uitwerking van een gemeenschappelijk asielstelsel, maar betreurt dat de elementen van het stelsel zoals beschreven in de desbetreffende voorgestelde richtsnoer (de tweede richtsnoer) alleen betrekking hebben op het beheer van het asielverzoek en niet op de vormen van dienstverlening waarbij de lokale en regionale overheden gedurende de behandeling van het asielverzoek hoogstwaarschijnlijk betrokken zijn;

27. juicht toe dat eveneens erkend wordt dat lokale en regionale overheden naast andere actoren een rol te spelen hebben bij de uitwerking van integratiestrategieën. Toegang tot

dienstverlening en voorbereiding op de uiteindelijke beslissing (toekenning van de vluchtelingenstatus of niet) zouden evenwel essentiële onderdelen moeten vormen van de procedures voor de opvang van asielzoekers;

28. onderstreept dat de kandidaat-lidstaten nu reeds betrokken moeten worden bij informatie-uitwisseling tussen de lidstaten en wijst erop dat ook de lokale en regionale overheden van deze landen hierin een rol moeten krijgen;

29. is verheugd over de toezegging dat het Comité van de Regio's naast de andere Europese instellingen verder betrokken zal worden bij de vaststelling en tenuitvoerlegging van het communautaire asielbeleid.

Brussel, 16 mei 2002.

De voorzitter

van het Comité van de Regio's

Albert BORE

Resolutie van het Comité van de Regio's over „Duurzame ontwikkeling: Wereldtop over duurzame ontwikkeling — Johannesburg, 2002”

(2002/C 278/14)

HET COMITÉ VAN DE REGIO'S,

gezien de conclusies van het voorzitterschap van de Europese Raad van Göteborg van 15 en 16 juni 2001;

gezien de beschikking van de Europese Raad van 4 maart 2002 betreffende de goedkeuring, namens de Europese Gemeenschap, van het Protocol van Kyoto bij het raamverdrag van de Verenigde Naties inzake klimaatverandering en de gezamenlijke nakoming van de in dat kader aangegane verplichtingen (COM(2001) 579 def.);

gezien de Mededeling van de Commissie aan de Raad en het Europees Parlement getiteld „Tien jaar na Rio: voorbereiding op de wereldtop over duurzame ontwikkeling in 2002” (COM(2001) 53 def.);

gezien het advies van het Comité van de Regio's van 14 november 2001 over de Mededeling van de Commissie getiteld „Tien jaar na Rio: voorbereiding op de wereldtop over duurzame ontwikkeling in 2002” (CDR 37/2001 fin) ⁽¹⁾;

gezien de Mededeling van de Commissie aan het Europees Parlement, de Raad, het Economisch en Sociaal en het Comité van de Regio's „Naar een wereldwijd partnerschap voor duurzame ontwikkeling” (COM(2002) 82 def.);

gezien de Mededeling van de Commissie van 5 december 2001 aan het Europees Parlement, de Raad, het Economisch en Sociaal Comité en het Comité van de Regio's „Het werkprogramma van de Commissie voor 2002” (COM(2001) 620 def.);

⁽¹⁾ PB C 107 van 3.5.2002, blz. 9.

gezien de Mededeling van de Commissie aan het Europees Parlement en de Raad over haar beleidsstrategie voor 2003 (SEC(2002)217/7 def.);

gezien de Mededeling van de Commissie van 15 januari 2002 voor de Europese Raad van Barcelona van 15 en 16 maart 2002, waarin een nieuwe impuls wordt gegeven aan de twee jaar eerder tijdens de Raad van Lissabon goedgekeurde strategie (COM(2002) 14 def.) om van Europa de meest dynamische, concurrerende en duurzame kenniseconomie ter wereld te maken;

gezien de conclusies van het voorzitterschap van de Europese Raad van Barcelona van 15 en 16 maart 2002, waarin de Raad erop wijst dat er voor duurzame ontwikkeling wereldwijde oplossingen nodig zijn waarbij economie, sociale kwesties en milieu elkaar in evenwicht dienen te houden;

gezien het advies van het Comité van de Regio's over de goedkeuring van het Protocol van Kyoto, de tenuitvoerlegging door de Commissie van de eerste fase van het Europees programma inzake klimaatverandering, en het voorstel voor een richtlijn van de Raad tot vaststelling van een regeling voor de handel in broeikasgasuitstootrechten en tot wijziging van Richtlijn 96/61/EG (CDR 485/2001 fin) ⁽¹⁾;

overwegende dat tien jaar na de VN-Conferentie over milieu en ontwikkeling (UNCED), gehouden in 1992 te Rio de Janeiro, de conclusie gerechtvaardigd is dat een verdere ontwikkeling nodig is van de internationale strategie voor een evenwichtige en samenhangende, in economisch, sociaal en milieuo-pzicht aanvaardbare duurzame ontwikkeling (Agenda 21);

overwegende dat Agenda 21 een richtsnoer vormt voor de ontwikkeling van interne maatregelen — een programma van 15 jaar voor bepaalde beleidsterreinen om steun te bieden voor de interactie en samenwerking tussen het VN-systeem en andere subregionale, regionale en mondiale overheids- en niet-overheidsinstellingen op het gebied van milieu en ontwikkeling. Het internationale management is aan verbetering toe, waarbij allereerst de nadruk dient te liggen op meer samenwerking tussen de verschillende internationale organisaties;

overwegende dat in Agenda 21 is onderkend dat voor lokale en regionale overheden een belangrijke rol is weggelegd bij het opbouwen, laten functioneren en onderhouden van de economische, sociale en milieu-infrastructuur en bij het uitstippelen, vaststellen en handhaven van lokale en regionale regels en beleidsmaatregelen op milieugebied, alsmede bij het uitvoeren van nationale beleidsmaatregelen;

overwegende dat de ontwerptekst van de VN-Commissie voor duurzame ontwikkeling zal uitmonden in een actieprogramma dat de volgende punten dient te bevatten: een evenwichtig waterbeheer, een geïntegreerd landbouw- en plattelandsbeleid, het behoud van de biodiversiteit, maatregelen voor klimaatbeheersing, een „schoon” energie- en vervoersbeheer, en een duidelijk demografisch beleid. Lokale en regionale overheden en het maatschappelijk middenveld zijn belangrijke actoren en moeten dan ook bij de uitvoering van dit actieprogramma worden betrokken;

overwegende dat er voor een duurzaam evenwicht moet worden gezorgd tussen de belangen van de Europeanen die in stedelijke gebieden wonen (80 % van de totale Europese bevolking) en de belangen van de Europeanen die in plattelandsgebieden wonen (deze gebieden beslaan 80 % van het hele EU-grondgebied);

overwegende dat armoede en achteruitgang van het milieu sterk met elkaar samenhangen. Veel milieuproblemen worden veroorzaakt door een gebrek aan sociale gelijkheid en economische ontwikkeling, en tal van milieuproblemen staan de economische ontwikkeling en de bestrijding van armoede in de weg;

overwegende dat de bestrijding van sociale uitsluiting meer aandacht dient te krijgen en dat de bestrijding van armoede moet worden geïntensiveerd;

⁽¹⁾ PB C 192 van 12.8.2002, blz. 59.

overwegende dat in het kader van het onderzoeksbeleid van de EU de nodige maatregelen nodig zijn op het gebied van onderzoek en technologische ontwikkeling, niet alleen om nieuwe technologie, maar ook om besluitvormingsinstrumenten en evaluatie- en controlemethoden te ontwikkelen,

heeft tijdens zijn 44e zitting van 15 en 16 mei 2002 (vergadering van 16 mei) met algemene stemmen de volgende resolutie aangenomen.

Het Comité van de Regio's

1. onderschrijft de beleidsverklaringen van de Europese Raden van Göteborg en Barcelona over een strategie inzake duurzame ontwikkeling en maant de EU-instellingen hiervan in de praktijk werk te maken. Beslist voorkomen moet worden dat de huidige economische groei de groeikansen van toekomstige generaties in gevaar brengt;

2. dringt er bij de Europese Commissie op aan het Comité van de Regio's en zijn lokale en regionale vertegenwoordigers in de vijftien lidstaten uit te nodigen een actieve rol te spelen bij de voorbereiding van de Wereldtop over duurzame ontwikkeling die van 26 augustus tot 4 september in Johannesburg zal worden gehouden. Het Comité verzoekt op de conferentie van Johannesburg vertegenwoordigd te worden, omdat er voor hem een belangrijke rol zal zijn weggelegd bij de uitvoering van de besluiten die er zullen worden genomen;

3. verwacht van de Commissie dat zij het subsidiariteitsbeginsel stevast in acht neemt. In plaats van een rechtlijnige top-down- of bottom-up-benadering te hanteren, zouden de verschillende bestuurslagen moeten samenwerken in het besef van hun onderlinge afhankelijkheid;

4. vraagt de Commissie erop toe te zien dat alle belangrijke voorstellen die in Johannesburg worden ingediend, in overeenstemming zijn met de EU-strategie inzake duurzame ontwikkeling;

5. merkt op dat veel van de tien jaar geleden op de conferentie van Rio omschreven doelstellingen niet gehaald zijn en vindt dat de EU-delegatie zich zou moeten richten op het bereiken van een overeenkomst om deze doelstellingen alsnog te verwezenlijken en zou moeten optreden tegen landen die zich niet houden aan de doelstellingen van Rio;

6. betoogt dat de strategie voor de tenuitvoerlegging van doelstellingen en richtsnoeren die uit het proces rond de internationale Agenda voortvloeien, gebaseerd zou moeten zijn op de nieuwe besluitvormingsaanpak die de Commissie binnen het kader van de bestaande EU-bevoegdheden heeft uitgewerkt;

7. is het eens met de stemmen die in internationaal verband opgaan voor een mondiale aanpak bij het oplossen van

problemen, de vaststelling van milieuprioriteiten inzake duurzame ontwikkeling, de bestrijding van klimaatverandering, de verzuring en eutrofiëring, duurzame vervoerswijzen (betere aansluiting van weg- en spoorvervoer, stimulering van spoorvervoer), de bevordering van het gebruik van hernieuwbare energiebronnen, aanvullende maatregelen om volksgezondheidsrisico's tegen te gaan en een verstandiger beheer van natuurlijke hulpbronnen;

8. verzoekt de Commissie met voorstellen ter verbetering van de besluitvorming over duurzame ontwikkeling te komen. Deze voorstellen zouden bevorderlijk moeten zijn voor de tenuitvoerlegging van beginselen inzake goed bestuur, die niet ondermijnd mogen worden door het gebruik van middelen die niet in de EU-Verdragen zijn voorzien;

9. wijst erop dat een uitgebreide EU duurzame ontwikkeling van meet af aan volledig moet integreren in al haar werkzaamheden, vooral in het economisch, sociaal en milieubeleid. Aangezien de biodiversiteit na de uitbreiding groter zal worden in de EU, moet speciale aandacht worden geschonken aan in dit opzicht waardevolle regio's en aan regio's met een kwetsbaar milieu;

10. pleit voor maatregelen om milieubescherming en armoedebestrijding beter op elkaar af te stemmen, waarbij partnerschap op lokaal en regionaal niveau de meest doeltreffende manier lijkt om uitsluiting tegen te gaan en een geïntegreerde benadering van duurzame ontwikkeling aan te moedigen;

11. is van mening dat het recht van iedereen om overal ter wereld toegang te krijgen tot openbare voorzieningen een concrete invulling moet krijgen en erkent in dit verband ten volle de rol die door diensten van algemeen belang wordt gespeeld, alsook de bijdrage die zij tot de levenskwaliteit van de bevolking en tot een in economisch, sociaal en milieupzicht duurzame ontwikkeling van onze samenleving opzicht leveren. De situatie op dit gebied moet worden onderzocht, maar dit dient per geval en per dienst te gebeuren, waarbij korte- en langetermijndoelstellingen en economische en sociale factoren tegen elkaar moeten worden afgewogen om de meest geschikte oplossing te vinden;

12. vindt net als het Europees Parlement dat de bijdrage van lokale en regionale overheden tot duurzame ontwikkeling in de Commissiemededelingen onvoldoende uit de verf komt;

Thematisch gerangschikte werkterreinen

13. is van oordeel dat waterbeheer deel moet uitmaken van transnationale ruimtelijke-orderingsstrategieën en in de nabije toekomst uit te werken regionale en structurele lokale actieprogramma's, waarbij het zwaartepunt dient te worden gelegd bij de bescherming tegen overstromingen door zowel de binnengaats als buitengaats beschermingsconstructies te versterken;

14. is voorstander van acties waarmee tot een duurzaam gebruik van water en het aquatisch milieu wordt aanzet. Hoofddoel moet zijn water als onmisbare natuurlijke hulpbron op duurzame wijze te gebruiken. Hiertoe is het absoluut zaak om technieken voor het opvangen, zuiveren en distribueren van water te promoten die het ecosysteem niet aantasten. Bij de watervoorziening moet ervoor gezorgd worden dat water voor iedereen gelijkmatig toegankelijk wordt. Verder moeten er beleidsmaatregelen worden uitgewerkt voor een zo groot mogelijke bescherming tegen de vervuiling van zout- en zoetwater. Het komt er vooral op aan in het kader van de volksgezondheid de hoogste prioriteit te verlenen aan veilig drinkwater en behoorlijke sanitaire voorzieningen;

15. vindt dat EU-lidstaten die hun officiële ontwikkelingshulp nog steeds niet op het VN-streefpercentage van 0,7 % van het BNP hebben gebracht, hun steunverlening aanzienlijk moeten opvoeren;

16. wijst erop dat op bepaalde soorten land bedreven landbouw als een economische activiteit moet worden behandeld, waarbij de natuurlijke bodemkwaliteit niet mag worden aangetast en het milieu niet mag worden vervuild door overbemesting of het gebruik van niet-biologisch afbreekbare verdelingsmiddelen;

17. pleit voor (financiële) ondersteuning van duurzame landbouwactiviteiten, omdat die ten goede komen aan het behoud van de natuur en de instandhouding van biodiversiteit en landschappen (vooral in kwetsbare gebieden), een stimulans vormen voor een milieuvriendelijk en duurzaam boerenbedrijf, en bevorderlijk zijn voor de sociale cohesie in plattelandsgebieden. De landbouw in Europa moet borg staan voor een hoge mate van voedselveiligheid. De voorschriften inzake traceerbaarheid en etikettering moeten worden nageleefd;

18. stemt ermee in dat de kwaliteit van de wereldvoedselproductie moet worden verhoogd door een betere regelgeving (controles en sancties) aangaande (bio)technologie. Aan de toepassing van bepaalde methoden kunnen onbekende risico's kleven en er is wellicht nog onvoldoende gediscussieerd over daarmee verband houdende ethische vraagstukken (met name GGO's);

19. acht het noodzakelijk om het juiste evenwicht aan te brengen tussen de doelgerichte, grootschalige promotie van bepaalde technologieën op energie- en vervoergebied en algemene innovatiebeleid, waarbij op duurzaamheid gerichte technologieën aan de marktwerking worden blootgesteld;

20. vindt dat er op alle beleidsterreinen toereikende evaluatiemethoden moeten worden uitgewerkt om aan de hand van objectieve criteria te kunnen uitmaken of er op de diverse gebieden van duurzame ontwikkeling vooruitgang is geboekt. Die criteria moeten specifiek, meetbaar, aanvaardbaar en realistisch zijn en op een bepaalde periode zijn toegespitst;

21. is van oordeel dat duurzame ontwikkeling voortaan in alle met EU-middelen gefinancierde programma's voor sectoren, regio's of het bedrijfsleven een centraal thema moet zijn. Lokale en regionale overheden moeten met het bedrijfsleven een dialoog aangaan en ondernemers ertoe aansporen om duurzame investeringen te doen;

22. vindt dat economische beleidsinstrumenten en fiscale milieumaatregelen van wezenlijk belang zijn voor milieubescherming en regionale ontwikkeling. Zo kan ervoor worden gezorgd dat hulpbronnen rationeler worden gebruikt, dat de uitstoot van schadelijke stoffen wordt beperkt en dat de nodige financiële middelen worden verschaft om eenieder gelijkmatige toegang te bieden tot voor duurzame ontwikkeling onontbeerlijke openbare voorzieningen;

23. vindt dat moet worden besloten om een evenwichtige aanpak te volgen, waarbij goede sociale omstandigheden hand in hand gaan met hoge productiviteit en hoogwaardige goederen en diensten, uitgaande van het beginsel dat meer en betere banen in een dynamische en concurrerende economie de sociale cohesie vergroten;

24. breekt een lans voor actieve burgerparticipatie als het gaat om sociale en milieuveranderingen, waarbij zeker wat onderwijs en voorlichtingscampagnes betreft maatregelen geboden zijn. Onderwijs en opleiding moeten, overeenkomstig

het beginsel van levenslang leren, worden gezien als onontbeerlijke instrumenten om het aantal geschoolde werknemers te vergroten, zonder wie duurzame economische en sociale ontwikkeling ondenkbaar is;

25. benadrukt dat moet worden gewerkt aan een duurzame leefomgeving, met o.m. aandacht voor de duurzame exploitatie van bossen, het wonen in verstedelijkte gebieden en werkomstandigheden;

26. is van oordeel dat moet worden voortgegaan op de weg die is ingeslagen met het concept van de in Rio geïntroduceerde lokale agenda 21 en dat die agenda verder moet worden uitgebouwd. De positieve praktijkervaringen die daarmee in duizenden Europese dorpen, steden en districten zijn opgedaan, vormen het bewijs dat de lokale agenda 21 — als instrument waarin zowel economie als sociale betrekkingen en milieubescherming een rol spelen en dat een stimulans

vormt voor de dialoog met en de actieve participatie van de lokale burgers — plaatselijke overheden helpt om duurzame ontwikkeling te verwezenlijken;

27. wijst erop dat het door de lokale agenda 21 op gang gebrachte proces, dat algemeen als een dialoog met de samenleving wordt beschouwd, op de voet moet worden gevolgd. Er moet niet alleen een nieuw maatschappelijk en creatief leerproces op gang worden gebracht, maar er dienen ook nieuwe methoden te komen om de manier waarop burgers samenleven, (bij) te sturen, en nieuwe instrumenten voor samenwerking. Op die manier kan worden uitgestegen boven de traditionele, vooral bureaucratische en regulerende bestuursprocedures.

Het Comité draagt zijn voorzitter op om deze resolutie aan de Commissie, het Europees Parlement, de Raad en de Spaanse en Deense voorzitterscolleges van de EU voor te leggen.

Brussel, 16 mei 2002.

De voorzitter
van het Comité van de Regio's
Albert BORE
